

ISSN 1425-5383

Nr 10

Refleksje

2007
Październik

Zachodniopomorski
Miesięcznik Oświatowy
ukazuje się od 1991 roku

PROJEKTY UNIJNE



Od Redakcji

Historię współpracy ze szkołami i instytucjami oświatowymi w państwach Unii Europejskiej mogłaby napisać niemal każda polska szkoła. Nauczyciele pasjonaci, chcąc urozmaicać i wzbogacać ofertę edukacyjną kierowaną do uczniów, od lat realizują programy partnerskie, wykorzystując możliwości *Comeniusa*, *Leonarda da Vinci*, *eTwinningu*, współpracy przygranicznej i wielu innych. Aktywni szukają rozmaitych dróg pozyskania funduszy dla wciąż niedofinansowanej oświaty.

Już z końcem tego roku pojawią się nowe możliwości. We wrześniu Komisja Europejska zatwierdziła do realizacji Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007–2013. Przewiduje on w tym okresie wsparcie finansowe dla oświaty w wysokości 2,3 mld euro. Do środowisk edukacyjnych kierowany jest w szczególności *Priorytet IX – Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach*. Obejmie on wsparciem działania realizowane przez osoby i placówki działające w obszarze kształcenia, a szczególnie te, które adresują swoje usługi edukacyjne do środowisk mających największe trudności w dostępie do wysokiej jakości usług edukacyjnych. Jak największe wsparcie edukacji we wszystkich środowiskach jest czynnikiem zmieniającym sytuację jednostek w ścieżce edukacyjnej, a tym samym zwiększającym ich szanse na europejskim rynku pracy.

Ważnym celem programu jest wspieranie finansowe działań upowszechniających edukację przedszkolną oraz wyrównanie szans edukacyjnych dzieci na początkowym etapie edukacji.

Kolejne obszary finansowania systemu oświaty to upowszechnienie kształcenia ustawicznego oraz promocja korzyści płynących z formalnego podnoszenia i uzupełniania kwalifikacji zawodowych, podnoszenie jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego oraz dostosowywanie go do potrzeb rynku pracy.

Problemy, których rozwiązanie ma wspierać *Priorytet IX*, ogniskują się głównie na terenach wiejskich. Ich przyczyny diagnozuje się w niskiej świadomości mieszkańców na temat korzyści płynących z edukacji i słabej samoorganizacji społeczności lokalnych. Wsparcie będzie więc kierowane na inicjowanie oddolnych, lokalnych inicjatyw mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz rozwoju edukacji.

Trzeba mieć nadzieję, że formalności w pozyskiwaniu środków nie będą stanowić bariery dla rzeczywistego ich wykorzystania.

Katarzyna Krysztofiak



Wydawca: Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie, Kuratorium Oświaty w Szczecinie.
Redakcja: 71-421 Szczecin, al. Wyzwolenia 105, tel. 422-52-21 w. 134, e-mail: refleksje@cdidn.edu.pl, informacja@kuratorium.szczecin.pl; www.cdidn.edu.pl.
Redaktor naczelny: Katarzyna Krysztofiak. *Z-ca red. naczelnego:* Karolina Pietroczyk-Rapkiewicz. *Sekretarz redakcji:* Katarzyna Kryszczuk-Mańkowska.
Opracowanie językowe i korekta: Anna Malinowska. *Opracowanie graficzne, techniczne, skład:* Radosław Józwiak. *Druk:* Poligrafia CDiDN.
Redakcja zastrzega sobie prawo redagowania i skracania tekstów oraz zmiany ich tytułów. Nie zwraca tekstów niezamówionych.

Spis treści

AKTUALNOŚCI 4

WYWIAD

<i>Katarzyna Krysztofiak</i> Kapitał tkwi w ludziach. Rozmowa z z Ewą Mikołajuk, p.o. Naczelnika Wydziału Projektów Edukacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Szczecinie	6
---	---

EDUKACJA W REGIONIE

<i>Agnieszka Bekas</i> Comenius w Zachodniopomorskiem	9
<i>Anna Klimowicz</i> Comenius „po nowemu”	12
<i>Agnieszka Bekas</i> Inwestowanie w edukację	14

REFLEKSJE OŚWIATOWE

<i>Anna Walkowiak, Anna Kiełb</i> Przygoda z Grundtvigiem	16
<i>Maciej Klonowski</i> Malarskie plenery	17
<i>Paulina Kuźmo-Biwan</i> Bliźniacze partnerstwa szkół	18
<i>Joanna Szymczak</i> Przełamywanie wszelkich barier	19
<i>Małgorzata Wietrzycka</i> Klasy dwunarodowe	20
<i>Grażyna Brocka</i> Dobre pomysły warte są miliony	22
<i>Jolanta Włodarek, Beata Niemyjska</i> Przedszkolaki w akcji	23
<i>Iwona Kowalczyk, Ewa Lewoczko</i> Festiwal z charakterem	24
Szkoła równych szans	25
<i>Bogdan Urbanek</i> Europejskie fascynacje	28
<i>Beata Korbak</i> Mosty ponad granicami	29
<i>Sabina Rosowska</i> Naprawdę warto	30
<i>Arkadiusz Podgórski</i> Projekt z energią	31

FUNDUSZE DLA OŚWIATY

<i>Andrzej Smoliński</i> Gdzie szukać funduszy dla oświaty?	32
--	----

PRAWO OŚWIATOWE 34

WARTO PRZECZYTAĆ 35

W CDiDN-ie 37

ROZMAITOŚCI 38

OŚWIATOWE PREZENTACJE

Koncepcja Kampanii Edukacyjnej „Światło dla Oświaty”
Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie

POKL oferuje wiele możliwości wsparcia, w zależności od grup docelowych, które mogą z niego korzystać. W ramach Priorytetu IX mamy pięć Działań: 9.1. – „Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty”; 9.2. – „Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego”, 9.3. – „Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego”, 9.4. – „Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty” oraz Działanie 9.5. – „Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich”.

Kapitał tkwi w ludziach (str. 6)

31 grudnia 2006 roku zakończyła się II edycja programu Socrates-Comenius, realizowana w latach 2000–2006. Kontynuacją programu Socrates jest Lifelong Learning Programme („Uczenie się przez całe życie”), przewidziany do realizacji w latach 2007–2013.

Jest to program Unii Europejskiej w dziedzinie edukacji i doskonalenia zawodowego, mający na celu wzmocnienie współpracy pomiędzy krajami Unii Europejskiej oraz wspieranie mobilności uczniów i nauczycieli z krajów członkowskich.

Comenius „po nowemu” (str. 12)

Wspieranie przez UE współpracy międzynarodowej w zakresie edukacji dorosłych jest możliwe od roku 1995, w którym został przyjęty program Sokrates. Jednym z jego elementów jest komponent Grundtvig, poświęcony wyłącznie edukacji dorosłych. Wspiera on inicjatywy opracowane z myślą o promowaniu europejskiej współpracy w zakresie kształcenia dorosłych, zarówno wśród nauczycieli, jak i uczących się, poprzez zachęcanie ich do realizacji wspólnych projektów, tworzenie grup partnerskich instytucji o podobnym profilu działalności.

Przygoda z Grundtvigiem (str. 16)

„Szkoła równych szans” to program dla szkół z województw: lubelskiego, lubuskiego, mazowieckiego i zachodniopomorskiego, którego celem jest wyrównywanie szans edukacyjnych oraz zwiększanie aspiracji edukacyjnych i społecznych uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, ze szczególnym uwzględnieniem terenów wiejskich, przezwyciężanie barier (m.in. społecznych, ekonomicznych, kulturowych, związanych z niepełnosprawnością) w dostępie do wykształcenia, co wpływa na ich szanse na rynku pracy.

Szkoła równych szans (str. 25)



Z okazji Dnia Edukacji Narodowej pragnę gorąco podziękować wszystkim Nauczycielom oraz Pracownikom Oświaty za to, że służą młodemu pokoleniu wiedzą i umiejętnościami, mądrością i doświadczeniem, radą i pomocą.

Życzę Wam w dniu naszego święta wielu sukcesów w życiu osobistym i zawodowym oraz tego, aby podejmowany trud był źródłem satysfakcji i społecznego uznania

Zachodniopomorski Kurator Oświaty
Maciej Kopeć

SPOTKANIA Z NAUCZYCIELAMI

Z okazji Dnia Edukacji Narodowej Zachodniopomorski Kurator Oświaty Maciej Kopeć uczestniczył w spotkaniach z nauczycielami w Koszalinie, Szczecinku, Szczecinie, Łobzie, Policach, Stargardzie Szczecińskim oraz Gryfinie. Tradycją corocznych uroczystości jest odznaczanie i nagradzanie nauczycieli województwa zachodniopomorskiego za szczególne zasługi w pracy dydaktyczno-wychowawczej. Nagrody Ministra Edukacji Narodowej otrzymały 24 osoby, Nagrody Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty – 75 osób, a Medale Komisji Edukacji Narodowej – 152 osoby.

Zasady nadawania Medalu określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 września 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad nadawania „Medalu Komisji Edukacji Narodowej”, trybu przedstawiania wniosków, wzoru medalu, trybu jego wręczenia i sposobu noszenia (Dz. U z 2000 r., nr 99, poz. 1073). Zgodnie z nim Medal jest nadawany za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania w szczególności w zakresie działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, twórczo-

ści dla dzieci i młodzieży oraz kształcenia i doskonalenia nauczycieli.

Zasady przyznawania nagród ministra i kuratora reguluje Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 września 2001 r. w sprawie trybu i kryteriów przyznawania nagród dla nauczycieli za ich osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze (Dz. U. nr 101, poz. 1093). O nagrody mogą się ubiegać nauczyciele z minimum 2-letnim stażem pracy, posiadający najwyższą ocenę pracy pedagogicznej, spełniający co najmniej 5 kryteriów spośród 15 wymienionych w cyt. Rozporządzeniu. Z wnioskiem o przyznanie nagrody ministra i nagrody kuratora dla nauczyciela zatrudnionego w szkole lub placówce – występuje dyrektor szkoły/placówki, dla dyrektora szkoły/placówki – organ prowadzący.

W bieżącym roku do Kuratorium Oświaty w Szczecinie wpłynęło:

- 138 wniosków o nagrodę ministra (do MEN, które podejmuje decyzję o przyznaniu nagrody, przesłano 124 wnioski; w pozostałych 14 znaleziono błędy formalne);
- 518 wniosków o nagrodę kuratora, z których 69 zostało odrzuconych ze względów formalnych. Komisja powołana przez Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty spośród

449 wniosków podlegających ocenie do nagrody wytypowała 75.

Nagrody Ministra Edukacji Narodowej wynoszą odpowiednio: I stopnia – 7700 zł, II stopnia – 4600 zł. Nagroda Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty wynosi 2500 zł.

Lista nauczycieli z województwa zachodniopomorskiego wyróżnionych Nagrodą Ministra Edukacji Narodowej

1. Czesław Gargula, Zespół Szkół Rzemieślniczych w Szczecinie
2. Izabela Małgorzata Koladyńska, Zespół Szkół Ogólnokształcących – II LO w Nowogardzie
3. Teresa Kołogrecka-Bajek, II Liceum Ogólnokształcące w Szczecinie
4. Paweł Pińczuk, Publiczne Gimnazjum w Świdwinie
5. Zenon Decyk, Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie
6. Mirosław Drozd, ZSO Mistrzostwa Sportowego w Szczecinie
7. Danuta Głowacka, Gimnazjum nr 10 w Szczecinie
8. Dorota Irena Gozdur, Zespół Szkół nr 1 w Choszcznie
9. Jadwiga Harasimowicz, V Liceum Ogólnokształcące w ZS nr 2 w Koszalinie
10. Barbara Hordyjewska, Szkoła Podstawowa nr 4 w Kołobrzegu

11. Barbara Jarosz, Publiczne Gimnazjum nr 2 w Barlinku
12. Paweł Kołodziński, II Liceum Ogólnokształcące w Szczecinie
13. Aldona Kopycińska, Zespół Szkół Ogólnokształcących – II LO w Nowogardzie
14. Irena Korsak, Gimnazjum nr 9 w Szczecinie
15. Roman Kościółowski, Zespół Szkół nr 1 w Wałczu
16. Irena Kubera, Zespół Szkół nr 4 – Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Wałczu
17. Tomasz Kucharski, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Bobrowie
18. Krzysztof Łyszczek, Zespół Szkół Elektryczno-Elektronicznych w Szczecinie
19. Lilianna Elżbieta Michalska, Szkoła Podstawowa nr 4 w Kołobrzegu
20. Lech Edward Morus, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 47 w Szczecinie
21. Zofia Stępczyńska, Zespół Szkół w Świątkach
22. Beata Stępkowska, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 7 w Szczecinie
23. Ewa Szych, Szkoła Podstawowa nr 2 w Gryfinie
24. Jerzy Wojcieszak, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 7 w Szczecinie

SZKOLENIA

Zapraszamy nauczycieli wszystkich typów szkół na bezpłatne szkolenia:

- „Aplikowanie o fundusze w programie Comenius” w dniach 30 października oraz 6 i 13 listopada 2007 r.
- Kurs dla nauczycieli „Jak uczestniczyć w Akcji eTwinning?” (termin nie został jeszcze ustalony).

Więcej informacji na stronie internetowej www.kuratorium.szczecin.pl.

Zachęcamy również do brania udziału w wizytach przygotowawczych i seminariach kontaktowych dla Akcji Comenius – Partnerskie Projekty Szkół.

Seminaria kontaktowe służą poznaniu potencjalnych partnerów, z którymi można będzie realizować projekt, oraz opracowaniu zarysu wspólnego projektu. Seminaria kontaktowe są organizowane przez Narodowe Agencje. Każde seminarium jest przeznaczone dla nauczycieli pracujących na określonym poziomie edukacyjnym oraz jest poświęcone wybranej tematyce. Dofin-

sowanie seminarium kontaktowego pokrywa faktyczne koszty podróży oraz opłatę za seminarium, która zawiera koszty zakwaterowania i wyżywienia.

Wizyty przygotowawcze służą przygotowaniu ram przyszłego projektu i wspólnemu opracowaniu wniosku aplikacyjnego. Podstawą uczestnictwa w wizycie przygotowawczej jest wcześniejsze znalezienie partnerów i ustalenie z nimi jej warunków. Podczas pierwszego wspólnego spotkania partnerzy omawiają interesujące ich zagadnienia, opracowują zasięg tematyczny projektu, określają cele, ustalają harmonogram i zasięg zadań, sposoby ich realizacji, uzgadniają tzw. język roboczy projektu, umawiają się co do formy i częstotliwości komunikowania się, planują miejsca, liczbę i terminy wzajemnych wizyt w placówkach. Najbardziej efektywne są wizyty, które stwarzają okazję do spotkania się wszystkich partnerów. Dofinansowanie wizyty przygotowawczej pokrywa faktyczne koszty podróży oraz koszty utrzymania (zakwaterowania, wyżywienia, ubezpieczenia na czas podróży, przejazdów lokalnych).

Szczegółowe informacje zawarte są na stronie internetowej Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji <http://www.socrates.org.pl/socrates2/index1.php?dzial=160&node=160&doc=1000756>.

Informacji dotyczących wizyt przygotowawczych i seminariów kontaktowych udziela Agnieszka Fijałkowska, e-mail: agnieszka.fijalkowska@frse.org.pl, tel. (022) 622-37-12, wew. 375.

TYDZIEŃ eTWINNING – DEBIUT 2007

W konkursie „Tydzień eTwinning – Debiut 2007” może wziąć udział każda polska szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna, a także przedszkole, jeśli nie jest laureatem poprzednich krajowych lub europejskich konkursów eTwinning. Celem konkursu jest promowanie Programu eTwinning w swojej szkole, w środowisku lokalnym (w swoim mieście, gminie, powiecie), rejestracja nowych placówek oświatowych i nowych projektów. Komisja konkursowa będzie oceniała najbardziej innowacyjne działania przeprowadzone w każdym województwie i w różnych kategoriach wiekowych. Komisja zastrzega sobie możliwość

zmiany ustaleń w zależności od liczby i jakości zgłoszonych działań. Przewidujemy różnorodne, ciekawe nagrody zarówno dla placówek oświatowych, jak i dla nauczycieli oraz koordynatorów przeprowadzonych działań. Po przeprowadzeniu zaplanowanej imprezy trzeba przesłać dokładną relację w wersji elektronicznej wraz z załącznikami do 31 października 2007 r. na adres: gracjana.wieckowska@frse.org.pl. Przesłane relacje mogą zostać zamieszczone na portalu www.etwinning.pl. Szkoły uczestniczące w konkursie muszą być zarejestrowane w Programie eTwinning najpóźniej do 19 października 2007 r. Przypominamy, że warto sprawdzić, czy wasza szkoła jest już wśród szkół wpisanych do udziału w Programie eTwinning i dopisywać ją tylko wtedy, gdy macie pewność, że szkoły nie ma jeszcze w bazie danych. Rejestracji można dokonać na stronie www.etwinning.net lub www.etwinning.pl, a na stronie: <http://www.e-learning.org.pl/img/Rejestracja-eTwinning.pdf> znajdują się odpowiedzi, jak się zarejestrować – krok po kroku.

KONKURS FOTOGRAFICZNY

Ogólnopolski konkurs fotograficzny „Fotoreporter eTwinning 2007” jest skierowany do uczniów i nauczycieli ze szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, a także do nauczycieli przedszkoli, zarejestrowanych w Programie eTwinning i realizujących projekt z placówką partnerską.

Celem konkursu jest pokazanie działań uczniów (pojedynczych osób, grup lub zespołów) w czasie wykonywania zadań zaplanowanych w realizowanym projekcie eTwinning, w tym także podczas „Tygodnia eTwinning 2007”.

Zdjęcia konkursowe mogą zgłaszać zarówno nauczyciele, jak i uczniowie. Każdy uczestnik może zgłosić tylko jedno zdjęcie.

Zgłoszenia i przesłania zdjęć konkursowych, zgodnie z wymogami podanymi w regulaminie konkursu, należy dokonać do 31 października 2007 r.

Z regulaminem konkursu można się zapoznać na stronie: <http://www.etwinning.pl/index.php?akc=konk&ida=pol&id=25>.

opr. kpr

Kapitał tkwi w ludziach

z Ewą Mikołajuk, p.o. Naczelnika Wydziału Projektów Edukacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Szczecinie, rozmawia Katarzyna Krysztofiak

Jak to się stało, że WUP w Szczecinie całkowicie kieruje tak dużym projektem, jakim jest POKL, skierowanym także do środowiska edukacyjnego?

WUP w poprzednim okresie programowania (w latach 2004–2006) zajmował się wdrażaniem Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich i Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. W trakcie realizacji i wdrażania tych programów jako Instytucja Wdrażająca nabył wiele doświadczeń i zdobył praktyczną wiedzę w zakresie funduszy unijnych. W związku z powyższym było oczywiste, że po zakończeniu tego okresu programowania zajmie się Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki.

POKL nie jest programem jednorodnym. Proszę przybliżyć, co ma do zaoferowania oświacie. Na co może liczyć środowisko oświatowe w województwie zachodniopomorskim? Co może uzyskać nauczyciel w szkole w małej miejscowości w związku z wdrażaniem POKL?

Program jest podzielony na dwie części. Jedna jest realizowana na szczeblu centralnym, druga – regionalnym. WUP, jako instytucja pośrednicząca, zajmuje się wdrażaniem szczebla regionalnego, czyli czterech Priorytetów: VI – dotyczącego rynku pracy, VII – integracji społecznej, VIII – wsparcia dla przedsiębiorców, IX – edukacji. W innych województwach instytucją pośredniczącą jest Urząd Marszałkowski, jeszcze gdzieś indziej przyjęto model, gdzie Urząd Wojewódzki i Marszałkowski dzielą się Priorytetami i na przykład dwa realizuje Urząd Marszałkowski, a dwa Wojewódzki Urząd Pracy. Jesteśmy jednym z trzech województw, w których WUP realizuje wszystkie cztery Priorytety szczebla regionalnego.

POKL oferuje wiele możliwości wsparcia, w zależności od grup docelowych, które mogą z niego korzystać. W ramach Priorytetu IX mamy pięć Działań: 9.1. – „Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług



edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty”; 9.2. – „Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego”; 9.3. – „Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego”; 9.4. – „Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty” oraz Działanie 9.5. – „Odpolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich”. Chciałabym zaznaczyć, że Działanie 9.1. ma jeszcze trzy Poddziałania. Dwa z nich dotyczą stricte edukacji, trzecie stypendiów o charakterze motywacyjnym, a nie jak w poprzednim okresie programowania – socjalnym. Działanie 9.1. (Poddziałanie 9.1.1.) dotyczy wsparcia placówek przedшкоlnych, czyli m.in. tworzenie placówek i ośrodków wychowania przedшкоlnego na obszarach o zerowym lub niskim stopniu uprzedшкоlnienia. W województwie zachodniopomorskim prawie 56% gmin nie ma zorganizowanej opieki przedшкоlnej, tak więc wsparcie w takiej sytuacji jest niezbędne. W ramach tego działania istnieje możliwość dofinansowania już istniejących placówek, poszerzenia programów nauczania, zwiększenia naboru dzieci, wydłużenia godzin pracy przedшкоli oraz wprowadzenia alternatywnych form wychowania przedшкоlnego. Pożądane jest również przeprowadzenie kampanii informacyjnej na rzecz upowszechnienia edukacji przedшкоlnej – szczególnie na obszarach wiejskich.

Kto w tym obszarze może występować z wnioskami? Kto może na przykład złożyć wniosek na projekt prowadzenia przedszkola? Czy może to być osoba fizyczna, grupa rodziców lub partnerstwo rodziców z gminą?

Zgodnie z Poddziałaniem 9.1.1. „Zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedшкоlnej” potencjalnym beneficjentem mogą być wszystkie podmioty. Wniosek na założenie przedszkola może przedłożyć każda osoba fizyczna, która zarejestrowała działalność gospodarczą, lub osoba prawna – na przykład stowarzyszenie czy fundacja, jeśli posiada odpowiednie zapisy statutowe, oraz jednostka samorządu terytorialnego. Z doświadczeń z poprzedniego okresu programowania – Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich, w ramach którego był realizowany projekt „Małe przedszkole w każdej wsi”, wynika, że najbardziej pożądanymi beneficjentami są stowarzyszenia bądź fundacje zawiązane przez rodziców, gdyż taka forma prawna daje większe prawdopodobieństwo kontynuacji działalności ośrodka powstałego w ramach projektu, po zakończeniu okresu finansowania. Równie mile widziane są partnerstwa stowarzyszeń lub fundacji z samorządem lokalnym, gdyż bardzo często w ten sposób rozwiązywany jest problem z umiejscowieniem ośrodka. Gmina z reguły udostępnia pomieszczenia jako swój wkład w projekt, a po jego zakończeniu dotuje powstałe placówki. Dodatkowo należy zaznaczyć, że beneficjent zobowiązany jest do wniesienia tzw. zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie projektu. Przy składaniu wniosku przez pojedynczego beneficjenta może z tym być pewien problem.

Do tej pory projekty miały z reguły wymóg współfinansowania ze strony beneficjentów. Jak to wygląda w przypadku POKL?

Jeśli chodzi o Priorytet IX, w tej chwili nie zakładamy konieczności wnoszenia przez wnioskodawcę wkładu własnego, aczkolwiek w ramach partnerstwa z samorządem lokalnym gmina może na przykład wnieść wkład rzeczowy w postaci pomieszczenia na działalność przedszkola czy innej placówki. Wkład własny beneficjenta często stanowił problem, gdyż odpowiednio wcześniej musiał być ujęty w budżecie.

Czy dalsze działania mają również tak otwartą grupę beneficjentów?

W Poddziałaniu 9.1.2. grupą docelową mogą być zarówno szkoły i ich organy prowadzące, realizujące kształcenie ogólne, jak również poradnie psychologiczno-pedagogiczne i oczywiście uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych i policealnych prowadzących kształcenie ogólne. W Poddziałaniu tym wsparcie dotyczyć będzie między innymi rozszerzenia oferty szkół o zagadnienia związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno-zawodowym, dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych oraz specjalistycznych, służących wyrównaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia. Wsparcie będzie miało na celu wyrównanie szans edukacyjnych uczniów z obszarów wiejskich, niepełnosprawnych, zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu szkolnictwa, których rodziny są dotknięte patologiami. Zależy nam, aby przez realizację tego Poddziałania zmniejszyć różnice w wykształceniu uczniów pomiędzy obszarami wiejskimi a miejskimi.

Trzeba zwrócić uwagę, że w Poddziałaniu tym umiejscowione zostały także zajęcia (pozaekscyplinarne i pozaszkolne) dla uczniów, ze szczególnym ukierunkowaniem na rozwijanie umiejętności i zdobywanie wiedzy w ramach kompetencji kluczowych, z uwzględnieniem nauk przyrodniczo-matematycznych, ICT, języków obcych, przedsiębiorczości.

Z kolei Poddziałanie 9.1.3. realizowane będzie systemowo. Przewidziane jest w nim wsparcie motywacyjne dla uczniów szczególnie uzdolnionych, zwłaszcza w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych. Przy przyznawaniu stypendiów będzie brane pod uwagę kryterium średniej ocen, udział w olimpiadach przedmiotowych i konkursach.

Co to znaczy, że będzie realizowane systemowo?

Przyjmujemy podział na projekty konkursowe i systemowe. Projekt konkursowy polega na tym, że ogłaszamy na stronie internetowej i w prasie konkurs na określone działanie wynikające z programu. Napływające wnioski przygotowane przez projektodawców zewnętrznych są oceniane pod względem formalnym i merytorycznym. Następnie opracowuje się listę rankingową

i zgodnie z przyznaną punktacją wybierane są projekty do realizacji. Natomiast projekty systemowe nie przechodzą etapu konkursu, a są realizowane przez organy administracji publicznej i inne jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych. Jesteśmy w tej chwili na etapie załączka projektu systemowego. Na pewno będą one realizowane z pomocą szkół, do których będziemy się zwracać z prośbą o zebranie informacji i wybór najzdolniejszych uczniów, którzy będą spełniali określone kryteria. W tej chwili jest opracowywany system realizacji tego Poddziałania.

Kiedy projekt będzie już ostatecznie gotowy?

W listopadzie opis projektu systemowego Poddziałania 9.1.3. (dotyczącego stypendiów) umieścimy w dokumencie Plan Działania. Dokument ten będzie powszechnie dostępny dla zainteresowanych osób i zamieszczony na stronie internetowej WUP (www.pokl.wup.pl). W Planie Działania będzie można zapoznać się z zamierzonymi przedsięwzięciami WUP w Szczecinie w latach 2007–2008. Standardowo taki plan sporządza się na jeden rok kalendarzowy, jednak wyjątkowo tym razem jest to druga połowa roku 2007 i rok 2008.

Jaką procedurę musi przejść opis projektu?

W tej chwili dopracowujemy Plan Działania, w którym zawarty został opis projektu systemowego. Po akceptacji Zarządu Województwa skierujemy go do Instytucji Zarządzającej, czyli Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Jeśli Plan Działania zostanie przyjęty bez żadnych zastrzeżeń, 22 listopada zostanie przedstawiony Komitetowi Monitorującemu, który będzie go opiniował.

Co to znaczy, że priorytety zostały poddane społecznej konsultacji?

W ramach każdego Priorytetu przeprowadzaliśmy konsultacje, na które zapraszaliśmy przedstawicieli instytucji, które mogą mieć wpływ na realizację POKL w województwie zachodniopomorskim. W przypadku Priorytetu IX byli to m.in. przedstawiciele centrów kształcenia zawodowego, szkół rzemieślniczych, centrów doradztwa i doskonalenia nauczycieli, szkół zawodowych, centrów doskonalenia nauczycieli, kuratorium oświaty, gmin, starostw i urzędów miast. Spotkanie odbyło się 19 września tego roku i wzbudziło duże zainteresowanie.

Jakie sugestie tego ciała doradczego wzięliście Państwo pod uwagę?

Przede wszystkim wzięliśmy pod uwagę zastrzeżenia dotyczące kryterium wyboru projektów. W Planie Działania znajduje się punkt dotyczący kryteriów wyboru projektów. Są to kryteria dostępu i kryteria strategiczne. Spełnienie kryterium dostępu jest obowiązkowe dla wnioskodawcy, aby jego projekt przeszedł pozytywnie ocenę formalną i został przekazany do dalszej oceny. Natomiast kryterium strategiczne nie jest obowiązkowe i dotyczy preferowania pewnych typów projektów, co umożliwia wnioskodawcy otrzymanie dodatkowych punktów premiowanych. Np., jeśli chodzi o kryteria dotyczące Działania 9.5. – „Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich”, dodatkowo premiowane będą projekty partnerskie, gdzie samorząd nawiązuje partnerstwo z innym podmiotem działającym na terenie jego gminy lub działającym na rzecz jego gminy. Jest to ważne ze względu na aktywizację społeczności zamieszkującej te tereny.

Jakie jeszcze inne korzyści dla środowisk samorządowych pojawiają się w związku z POKL?

Działanie 9.2. dotyczące szkolnictwa zawodowego ma na celu podniesienie jego atrakcyjności, a przede wszystkim jakości. Wszyscy zdajemy sobie sprawę, jak w chwili obecnej wygląda sytuacja ze znalezieniem wyspecjalizowanych fachowców na naszym rynku. Dobrze przygotowani pracownicy wyjeżdżają najczęściej za granicę ze względu na wyższe płace. W Polsce trudno o fachowców, mimo że osoby mające wykształcenie zawodowe są chętnie zatrudniane przez pracodawców. Pojawia się również inny aspekt, mianowicie taki, że szkolnictwo zawodowe należy dostosowywać do aktualnych potrzeb rynku pracy. Zależałoby nam, aby w ramach POKL (wpisane w Planie Działania jako kryterium strategiczne) zawiązała się współpraca między szkołami a pracodawcami w praktycznej nauce zawodu. Ważne przecież jest, aby pracodawca, mając wyszkolonego przez siebie pracownika, mógł go przyjąć po ukończeniu szkoły do pracy. Jest to korzyść obustronna: pracodawca wyszkolił pracownika zgodnie ze swoimi potrzebami, zaś absolwent zna oczekiwania pracodawcy, wie czego wymaga, jak wysoko stawia poprzeczkę.

Czego dotyczyłoby finansowanie w tym obszarze?

Na pewno programu rozwoju szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe. Mogłoby ono obejmować dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz specjalistyczne, doradztwo edukacyjno-zawodowe, doradztwo i opiekę pedagogiczno-psychologiczną, a także dodatkowe zajęcia dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych. Ponadto, co bardzo ważne, modernizacji oferty kształcenia zawodowego i dostosowania jej do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Czy można tu także myśleć o modernizacji i doposażeniu pracowni w szkołach zawodowych?

Zgodnie z „Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach POKL” istnieje możliwość doposażenia pracowni w szkole. Sposobność taką daje realizacja projektu, na przykład w ramach Działania 9.2., z wykorzystaniem cross-finansingu. Jest to mechanizm tzw. krzyżowego finansowania. W przypadku POKL polega na zaangażowaniu środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w realizację działań, których zakres merytoryczny zwyczajowo podlega pod obszar interwencji drugiego funduszu, tu EFS, który w całości finansuje POKL.

Należy jednak pamiętać, że wartość wydatków w ramach cross-finansingu nie może stanowić więcej niż 10% wszystkich wydatków kwalifikowanych w projekcie, tzn. wydatków, które zostaną pokryte w ramach POKL. Jeżeli więc beneficjent planuje realizację projektu w zakresie przeszkolenia uczniów, to 90% kosztów projektu może przeznaczyć na szkolenie, a 10% kosztów na zakup sprzętu lub wyposażenia.

Niestety, ze względu na brak wytycznych dotyczących procedur przekazywania środków pomiędzy wymienionymi funduszami najprawdopodobniej w 2008 r. nie będzie można skorzystać z finansowania krzyżowego.

Bardzo istotnym działaniem zapobiegającym przedwczesnemu wypadaniu z systemu szkolnego jest doradztwo edukacyjno-zawodowe. W ramach jakich działań można wspierać uczniów?

W ten obszar wsparcia wpisane jest nie tylko Działanie 9.2. – doradztwo i opieka psychologiczno-pedagogiczna dla uczniów mających problemy w nauce i z innych przyczyn zagrożonych

przedwczesnym wypadnięciem z systemu szkolnictwa. Tę samą formę wsparcia znajdziemy również w Poddziałaniu 9.1.2 dotyczącym wyrównywania szans edukacyjnych uczniów. Istotne jest, aby uczeń miał wsparcie już od początku swojej ścieżki edukacyjnej. Jeśli przedwczesne rozpoczęcie się odpowiednio wcześniej, to istnieje możliwość uniknięcia większości problemów.

Ważnym obszarem wsparcia jest także Działanie 9.3. – „Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego”. Kształcenie i doksztalanie dorosłych, stawianie na własny ciągły rozwój zapobiega bezradności społecznej. W tej grupie docelowej zależałoby nam głównie na osobach zamieszkujących tereny wiejskie, bo o ile w miastach tendencja do kontynuowania wykształcenia i stawianie na własny rozwój jest większa, to na terenach wiejskich edukacja kończy się najczęściej na etapie obowiązkowym. W związku z powyższym jednym z podstawowych i koniecznych działań będzie kampania informacyjna w zakresie korzyści płynących z doksztalania i podwyższania swoich kwalifikacji.

Kto będzie się mógł starać o realizację tych programów?

Grupa docelowa Działania 9.3. jest bardzo szeroka. Są to osoby w wieku od 25 do 64 lat oraz osoby między 18. a 24. rokiem życia nie uczące się i zgłaszające chęć kształcenia formalnego (podnoszenia, uzupełniania kwalifikacji lub ich formalnego potwierdzenia), placówki kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego, prowadzące formalne kształcenie ustawiczne, partnerzy społeczno-gospodarczy oraz pracodawcy. Wskazane byłoby, aby projekty składały duże instytucje, takie jak placówki kształcenia praktycznego i ustawicznego, doskonalenia zawodowego itp. Każda z nich posiada bowiem informacje o potrzebach danej społeczności i o zapotrzebowaniu rynku.

W Działaniu 9.4. – „Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty” – głównym celem jest dostosowanie kwalifikacji nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz kadr administracyjnych do wymogów i zapotrzebowania regionu oraz kierunków jego rozwoju. Mam tutaj na myśli przekwalifikowanie nauczycieli na przykład w kierunku kształcenia ustawicznego. W Działaniu tym mogą być realizowane również studia podyplomowe i kursy

doskonalące nauczycieli zgodnie z lokalną i regionalną polityką edukacyjną. Nauczyciele oraz kadra administracyjna i zarządzająca oświatą będą mogli skorzystać z kursów i szkoleń, studiów wyższych podwyższających lub uzupełniających wykształcenie oraz studiów podyplomowych w zakresie organizacji, zarządzania i monitoringu działalności oświaty. Istotne jest, aby kadra mająca zarządzać wsparciem w obszarze edukacji była dobrze wykształcona i wiedziała, jak działać.

Ile pieniędzy mamy do wydania? Na jakie kwoty mogą opiewać projekty? Czy są jakieś limity kwot?

Jeśli chodzi o alokację środków, czyli przyznanie ich w latach 2007–2013, to mówimy o 73 520 891 euro dla województwa zachodniopomorskiego. Rozkład procentowy między poszczególnymi działaniami w Priorytecie IX wygląda następująco: 44,38% alokacji przeznaczono na Działanie 9.1., kolejno 30,27%, na Działanie 9.2., czyli podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego, następnie 10,85% na realizację Działania 9.3., 8,81% na oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich oraz 5,69% na Działanie 9.4.

Ustalanie sztywnych konkretnych kwot nie byłoby jednak właściwe, gdyż realizacja i wydatkowanie zależą będzie od wykorzystania środków w poszczególnych latach. Będziemy się starali kierować środki jak najefektywniej, tam, gdzie są naprawdę potrzebne.

W tej chwili nie możemy jeszcze podać kwot limitów projektów, ponieważ jesteśmy na etapie dopracowywania Planu Działania na lata 2007–2008. Dopiero gdy zostanie zatwierdzony powyższy dokument, będzie można powiedzieć, czy zostały wpisane minimalne lub maksymalne kwoty.

Jaka jest gwarancja, że środki w danym okresie będą wydane całkowicie?

Gwarancją jest zainteresowanie projektodawców – w tej chwili bardzo duże. Procedury nie powinny ich przestraszyć. Na pewno są prostsze niż w poprzednim okresie programowania.

Punkt informacyjny EFS w Szczecinie, tel. 091 425-61-63/64 czynny od poniedziałku do piątku w godz. 7.30–15.30.

Przydatne adresy stron: www.wup.pl, www.pokl.wup.pl, www.mrr.gov.pl, <http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl/NSS/programy/krajowe/pokl/>, www.men.gov.pl, www.frd.org.pl.

Kuratorium Oświaty w Szczecinie przeprowadziło monitoring, którego celem było dokonanie przeglądu stanu i przebiegu realizacji projektów prowadzonych przez szkoły na terenie województwa zachodniopomorskiego w ramach programu Comenius – Partnerские Projekty Szkół w roku szkolnym 2006/2007. Wyniki obserwacji pozwalają na określenie mocnych i słabych stron projektów realizowanych w województwie, co służy planowaniu działań dla koordynatora i trenera projektu w roku następnym.

Lista szkół, w których przeprowadzono obserwacje:

1. Zespół Szkół nr 1 im. Bolesława Krzywoustego – Technikum Gastronomiczne w Choszcznie, ul. Bolesława Chrobrego 31a
Temat projektu: *Poznanie naszej tożsamości poprzez tradycje kulinarne Polski i Francji* (typ projektu: Językowy Projekt Comeniusa, numer projektu: 06-POL01-S2C02-00013-1).
2. Zespół Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Kołobrzegu, ul. 1 Maja 47
Emigracja i migracja (Językowy Projekt Comeniusa, nr 06-POL01-S2C02-00158-1).
3. Zespół Szkół nr 2 w Kołobrzegu, ul. Śliwińskiego 1
Sposoby kształtowania autonomii i inicjatywy ucznia w procesie uczenia się (Projekt Rozwoju Szkoły, nr 06-POL01-S2C03-00046-2). Rok realizacji: drugi.
4. Szkoła Podstawowa nr 2 im. Kornela Makuszyńskiego w Chojnie, ul. Żwirki i Wigury 10
Soprus (Szkolny Projekt Comeniusa, nr 06-POL01-S2C01-01271-2). Rok projektu: drugi.
5. Szkoła Podstawowa im. Bohaterów 6. Pomorskiej Dywizji Piechoty w Karlinie, ul. Traugutta 2
Opowiem wam, gdzie mieszkam (Szkolny Projekt Comeniusa, nr 06-POL01-S2C01-00139-3). Rok projektu: trzeci.
6. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Bolesława Chrobrego w Międzyzdrojach, ul. Leśna 17
Europa – interesująca mieszanka kultur (Szkolny Projekt Comeniusa, nr 06-POL01-S2C01-00488-1). Rok projektu: pierwszy.
7. Zespół Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach, ul. Siedlecka 6
Euroblog razem: my, młodzi Europej-

Comenius w Zachodniopomorskiem

Agnieszka Bekas

Kuratorium Oświaty w Szczecinie

czycy i nasze dziedzictwo kulturowe (Szkolny Projekt Comeniusa, nr 06-POL01-S2C01-00520-2). Rok projektu: drugi.

8. Szczecin International School, ul. Mickiewicza 49

I.D.E.A. (Szkolny Projekt Comeniusa, nr 06-POL01-S2C01-00652-2). Rok projektu: drugi.

9. Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 – Gimnazjum nr 46 w Szczecinie, ul. Ofiar Oświęcimia 14

Europejskie subkultury młodzieżowe (Szkolny Projekt Comeniusa, nr 06-POL01-S2C01-00925-2). Rok projektu: drugi.

10. Liceum Ogólnokształcące im. Ks. Elżbiety w Szczecinku, ul. Ks. Elżbiety 1

Rodzina francuska i polska: rzeczywistość i fikcja (Językowy Projekt Comeniusa, nr 06-POL01-S2C02-00179-1).

Sześć z monitorowanych szkół realizowało Szkolny Projekt Comeniusa (jedna – pierwszy rok, cztery – drugi rok, jedna – trzeci rok), jedna szkoła realizowała Projekt Rozwoju Szkoły, natomiast trzy szkoły – Projekt Językowy Comeniusa. Taki dobór placówek wynikał z założenia, że szkoły mające większe doświadczenie w pracy nad projektem będą źródłem miarodajnych informacji na temat zarządzania nim, a wnioski z obserwacji będą mogły zostać przekazane szkołom mniej doświadczonej – rozpoczynającym pracę w projekcie lub też będącym w fazie poszukiwania partnerów. Szkoły będące w drugim roku realizacji projektu, mimo że mają już doświadczenie i „produkty końcowe”, oczekują jednak wsparcia, pomocy osoby monitorującej, która może ukierunkować działanie i podpowiedzieć, jak bardziej efektywnie promować projekt, a poprzez szczegółowe pytania ankietowe przygotować szkoły do dalszego rozwoju projektu i ewaluacji.

Dyrektorzy szkół oraz koordynatorzy projektu byli na co najmniej tydzień przed wizytą powiadamiani o celu, terminie i sposobie monitorowania. Obserwacje były przeprowadzone przez koordynatora wojewódzkiego Agnieszkę Bekas, z zastosowaniem przygotowanego przez Agencję Narodową arkusza obserwacji stanu i przebiegu realizacji projektu. Arkusz zawierał instrukcję dla osoby monitorującej projekt oraz kartę wizyty monitorującej z pytaniami kluczowymi. Odpowiedzi uzyskano metodą wywiadu i analizy dokumentów.

Cele projektów

Wartości stanowiące o bogactwie Europy, różnorodność kulturowa i językowa, dziedzictwo historyczne są ważnymi elementami wyznaczającymi sposób realizacji celów. Wszystkie projekty przyczyniają się do włączenia wartości europejskich w pracę dydaktyczną i wychowawczą szkoły. Głównymi celami monitorowanych projektów było uświadomienie młodym ludziom potrzeby tolerancji, poznanie różnic w życiu codziennym rodzin różnych narodowości, zapoznanie z tradycjami kulinarnymi innych krajów, poprawa skuteczności nauczania i zachowania uczniów poprzez rozbudzenie ich świadomości, ukazanie wagi świadomych zachowań w szkole i w domu, zaznajomienie z problemem imigracji i emigracji, wykreowanie sylwetki młodego Europejczyka, pogłębianie wiedzy z zakresu dziedzictwa kulturowego własnego kraju i krajów partnerskich, zwalczanie ksenofobii. Projekty miały ponadto umożliwić uczniom odnajdywanie, analizowanie i zrozumienie podobieństw i różnic społecznych, politycznych, ekonomicznych i kulturalnych występujących pomiędzy narodami oraz zbliżenie młodych ludzi poprzez wzajemne poznanie kultur swoich krajów, walorów

turystyczno-krajoznawczych i rozwijanie kompetencji językowych, a także poszerzenie wiedzy na temat własnej tożsamości.

Wpływ projektu na uczniów

W ramach realizacji projektów w szkołach, niezależnie od tematyki, organizowane były uroczystości szkolne, konkursy, inscenizacje. Zaangażowanie uczniów w te przedsięwzięcia w istotny sposób przyczyniały się do zdobywania przez nich wiedzy. Praca w projekcie daje możliwość integracji zespołów zadaniowych, wyrabia umiejętność pracy w zespole i kształtuje poczucie odpowiedzialności za końcowy efekt pracy całej grupy. Ponadto uczestniczący w projekcie uczniowie nabywali wiele konkretnych praktycznych umiejętności, takich jak: przeprowadzanie auto-prezentacji, prezentacji szkoły i projektu, tworzenie prezentacji multimedialnych, zapisywanie wyników w formie elektronicznej itp. Bardzo silnym bodźcem motywującym do pracy nad projektem są wyjazdy uczniów. Koordynatorzy projektów podkreślają, że brak możliwości dofinansowania wymiany większej liczby uczniów jest minusem projektów.

Wpływ projektu na szkołę

Nauczyciele wskazują na wiele korzyści wynikających ze współpracy, między innymi na: wymianę doświadczeń i metod pracy, doskonalenie warsztatu pracy, rozwijanie własnych zainteresowań, poprawę stosunków interpersonalnych nauczyciel-uczeń, przenoszenie doświadczeń na zajęcia edukacyjne i wychowawcze, większe zainteresowanie uczniów nauką języków obcych, wymianę materiałów dydaktycznych z nauczycielami z zagranicy, poznawanie innych kultur, możliwość wyjazdów zagranicznych. Każdy z nauczycieli z monitorowanych szkół zdecydowanie poleciłby pracę nad podobnym projektem, gdyż motywuje, aktywizuje nie tylko społeczność uczniowską, ale i nauczycieli do nauki i własnego rozwoju. Wynikające ze współpracy korzyści dają możliwość zaistnienia w sferze wychowawczej i edukacyjnej, samorealizacji, poznania siebie w sytuacjach pozaszkolnych, promowania szkoły zarówno w mieście, jak i za granicą oraz promowania Polski. Wśród umiejętności, jakie nabyli nauczyciele w trakcie pracy nad

projektem, najczęściej wymieniano: lepsze opanowanie technologii komputerowej, tworzenie nowych materiałów dydaktycznych, współpracę w zespole, praktyczne posługiwanie się językiem obcym (najczęściej angielskim).

W wyniku wizyt w szkołach partnerskich nastąpiły małe modyfikacje metod nauczania. Ponadto nauczyciele bardzo doceniają fakt, że poprzez współpracę uczniowie mają szansę doskonalić umiejętności językowe, angażować się w działalność pozalekcyjną, realizować własne pomysły, spotykać młodzież z innych krajów.

Realizacja projektu w dużej mierze wpływa na integrację społeczności szkolnej, gdyż tematy związane z projektem są realizowane na różnych przedmiotach. Szkoły często organizowały podsumowania pewnych etapów pracy nad projektem, czasem połączone z wizytą partnerów zagranicznych. Tego typu działania również integrowały nauczycieli, uczniów, rodziców, władze lokalne.

Spotkania dyrektorów szkół umożliwiły natomiast wymianę doświadczeń w zakresie zarządzania i organizacji pracy w szkołach oraz zdobycie wiedzy na temat systemu edukacji i różnych aspektów pracy szkoły w kraju partnerów.

W ramach projektu nauczyciele oraz uczniowie doskonalili się w przeprowadzaniu dyskusji, przedstawianiu się i swojej pracy w formie prezentacji i autoprzedstawienia oraz podczas debat, występów, a także w trakcie przygotowywania imprez. Wielu nauczycieli rozpoczęło naukę języka angielskiego i dzięki wizytom gości miało okazję sprawdzać swoje umiejętności w praktyce.

We wszystkich szkołach odnotowano wpływ projektu na proces dydaktyczno-wychowawczy: powstały innowacje pedagogiczne, nauczyciele wzbogacili swój warsztat dydaktyczny o nowe metody nauczania, poprawiła się umiejętność korzystania z nowych technologii, wzrosła motywacja do uczenia się języka obcego, nastąpiła integracja szkoły jako społeczności, a jednocześnie poprawił się wizerunek szkoły w środowisku lokalnym.

Wyjazdy realizowane w projekcie

Wyjazdowe spotkania robocze są podstawowym sposobem wymiany doświadczeń w pracy nad projektem, przy-

czyniają się do nawiązywania kontaktów pomiędzy nauczycielami, umożliwiają omówienie stopnia realizacji projektu i planów na przyszłość, przeprowadzenie szkoleń, seminariów, warsztatów. Bezpośredni kontakt z partnerami daje możliwość dyskusji nad problemami oraz poczucie pewności, że projekt jest realizowany prawidłowo. Kolejną korzyścią jest nawiązywanie osobistych znajomości i przyjaźni, które są podtrzymywane nawet po zakończeniu projektu i przyczyniają się do poszukiwania przez szkoły partnerskie innych możliwości wspólnej pracy.

Materialne produkty projektu

Materialne produkty powstałe w wyniku realizacji projektów są rozmaite: wspólne logo, tablice informacyjne o projekcie, choinki świąteczne, przedstawienia, spotkania wigilijne, nagrane kolędy, kalendarze, konkursy, zawody, galerie, prezentacje multimedialne, raporty, strony internetowe, zdjęcia, gazetki szkolne, koncerty muzyczne, palmy, piśmanki, kroniki, artykuły do gazet, wyroby regionalne i pamiątki marynistyczne, ankiety, kolekcje filmów amatorskich na temat życia rodzinnego, przewodniki kulinarno-gastronomiczne, foldery dotyczące projektu, potrawy polskie i francuskie, opracowanie polskiego systemu edukacji przez nauczycieli, gazetki ścienna, wystawy, przedstawienia, albumy, płyty CD, filmy, nagrane utwory muzyczne, listy, foldery, zdjęcia, plakaty, dzienniki, prace literackie, księga bożonarodzeniowa, jasełka, Dzień Wiosny, Dzień Roweru, słownik frazeologiczny w ośmiu językach, książeczka o kompozytorach polskich, duńskich, niemieckich, kompakt z muzyką wybranych kompozytorów, książeczka o malarzach, blog, fotorelacje, graffiti, kaligrama, portfolio muzyczne, plakaty gwiazd muzyki, karykatury.

Produkty końcowe, zaplanowane wspólnie przez partnerów projektu, stanowią doskonałe podsumowanie pewnego etapu pracy.

Rozpowszechnianie programu i udział społeczności lokalnej

Obserwowane szkoły do rozpowszechniania realizowanego projektu w najbliższym otoczeniu – wśród rodziców, uczniów uczęszczających do danej szkoły, mieszkańców dzielnicy, w której położona jest szkoła – wykorzystywały

lokalną prasę i telewizję, Festiwal Comeniusa, dni otwarte szkoły, imprezy szkolne, spotkania z rodzicami, gazetki w salach lekcyjnych i na korytarzach.

Ewaluacja projektu/ /sposoby prowadzenia ewaluacji

Ewaluację wewnętrzną szkoły najczęściej przeprowadzały poprzez prezentowanie realizacji projektu na radach pedagogicznych oraz posiedzeniach rady rodziców. Prowadzono również ewaluację bieżącą w formie wywiadów z uczniami i nauczycielami. Ewaluację zewnętrzną najczęściej przeprowadzano poprzez wypełnianie ankiet, opracowanych przez wszystkie szkoły partnerskie, i wymianę informacji dotyczących wyników. Szkoły jednak nie zawsze dokumentowały wszystkie działania dotyczące ewaluacji.

Trudności w realizacji projektu

W trakcie realizacji projektów szkoły napotykały na rozmaite problemy. W przypadku projektu I LO ze Szczecinka znajomość języka angielskiego (ustalonego jako język roboczy) uczniów z francuskiej szkoły partnerskiej okazała się bardzo słaba; ponadto serwer francuskiej strony nie przyjmował wszystkich załączników strony z Polski. Szkoła Podstawowa w Policach miała duże problemy z dopasowaniem terminów odpowiadających wszystkim szkołom partnerskim. Uczniowie Szkoły Podstawowej – International School prezentowali wyższy poziom języka angielskiego niż partnerzy. Ponadto z ich projektu wycofała się szkoła z Portugalii, a także nie zaakceptowano do realizacji drugiego roku projektu ze szkołą z Węgier. Szkoła w Chojnie otrzymała zbyt późno środki finansowe z Agencji Narodowej na planowany wyjazd – musiał ją wspomóc Urząd Miasta. Poza tym na początku projektu nastąpił problem w przepływie informacji, gdyż szkoły używały zupełnie innych programów komputerowych. Szkoła Podstawowa w Karlinie zgłosiła, że w drugim roku projektu wnioski jednej ze szkół partnerskich z Włoch nie został zaakceptowany. W przypadku Zespołu Szkół w Choszczynie w trakcie trwania projektu zmieniła się osoba koordynująca projekt w szkole partnerskiej we Francji, a z projektu realizowanego przez ZSO nr 1 w Szczecinie wycofał się partner ze Słowacji.

Wnioski

Realizację wszystkich projektów oceniono bardzo dobrze, szczególnie pod względem organizacyjnym. Każda ze szkół ma swój indywidualny charakter, co uwidacznia się w projekcie poprzez wykorzystywanie swoich mocnych stron. Niektóre ze szkół realizują projekt, angażując przede wszystkim uczniów zdolnych, inne starają się zachęcić uczniów do ujawnienia ich literackich i artystycznych talentów. Znacznie różni się też realizacja projektu w bardzo dużym zespole szkół w porównaniu z małą prywatną szkołą podstawową. Każdy z projektów jest niepowtarzalny i nieprzypadkowy; stanowi pozytywny wyróżnik, mający coraz większe znaczenie w kontekście konkurencji prowadzonej między szkołami. Dzięki współpracy z nauczycielami z zagranicy polscy nauczyciele nabierają pewności siebie, przekonują się, że ich metody pracy nie odbiegają od stosowanych w Europie.

Doświadczenia wyniesione z uczestnictwa w programie wzbogacają wiedzę i umiejętności nie tylko uczniów, lecz wszystkich wokół: rówieśników, nauczycieli, rodziców, pracowników szkoły. Wszystkie osoby zaangażowane w realizację projektu zdobywają nowe umiejętności, które są przydatne w życiu prywatnym i zawodowym: umiejętności komunikacji i prezentacji, podejmowania decyzji, rozwiązywania problemów i zarządzania konfliktami, umiejętności pracy w zespole i solidarności.

Uczniowie, nauczyciele i rodzice dzięki programowi Socrates Comenius mają możliwość poznania różnych krajów, kultur i sposobów myślenia. Wymiana doświadczeń z ludźmi z innych krajów służy przełamywaniu barier, stereotypów i uprzedzeń oraz przygotowaniu do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym państw europejskich.

We wszystkich obserwowanych szkołach odnotowano wpływ projektu na proces dydaktyczno-wychowawczy; np. powstały innowacje pedagogiczne, nauczyciele wzbogacili swój warsztat dydaktyczny o nowe metody nauczania, poprawiła się umiejętność korzystania z nowych technologii, wzrosła motywacja do uczenia się języka obcego zarówno u uczniów, jak i nauczycieli, nastąpiła integracja szkoły jako społeczności, a jednocześnie poprawił się wizerunek szkoły w środowisku lokalnym. ■

Ponieważ wszystkie z realizowanych projektów są warte upowszechnienia, Kuratorium Oświaty w Szczecinie oraz Zachodniopomorskie Centrum Edukacyjne w Szczecinie serdecznie zapraszają wszystkich przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, dyrektorów szkół, nauczycieli, uczniów, a także rodziców na festiwal programu „Uczenie się przez całe życie”, który odbędzie się 9 listopada 2007 r. w sali gimnastycznej Zachodniopomorskiego Centrum Edukacyjnego, przy ul. Hożej 6 w Szczecinie, w godz. 11.00–14.30. Festiwal ma stanowić prezentację osiągnięć szkół z województwa zachodniopomorskiego, biorących udział w projekcie.

Celem imprezy jest:

- Promocja programu „Uczenie się przez całe życie”;
- Promocja szkół, które zrealizowały lub kontynuują projekty dofinansowywane przez ten program;
- Nadanie programowi rangi współpracy;
- Uświadomienie samorządom lokalnym, jak ważna dla szkoły i gminy jest współpraca podczas realizacji projektu „Uczenie się przez całe życie”;
- Wymiana doświadczeń pomiędzy nauczycielami i uczniami;
- Przekazanie informacji o zasadach przystępowania do poszczególnych programów wchodzących w skład programu „Uczenie się przez całe życie”.

Program festiwalu „Uczenie się przez całe życie” – Comenius, eTwinning, Leonardo da Vinci

- 8.00–11.00 – Przygotowanie stoisk
- 11.00–11.15 – Uroczyste powitanie uczestników i zaproszonych gości przez Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty oraz dyrektora Zachodniopomorskiego Centrum Edukacyjnego
- 11.15–11.45 – Przedstawienie przez przedstawicieli Agencji Narodowej celów i zadań programu „Uczenie się przez całe życie”, rezultatów jego realizacji, wpływu na podniesienie jakości pracy szkół
- 12.00–14.30 – Zwiedzanie stoisk przygotowanych przez szkoły realizujące projekty
- 14.30 – Zakończenie festiwalu

Comenius „po nowemu”

Anna Klimowicz

Agencja Narodowa w Polsce, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

31 grudnia 2006 roku zakończyła się II edycja programu Socrates-Comenius, realizowana w latach 2000–2006. Kontynuacją programu Socrates jest Lifelong Learning Programme („Uczenie się przez całe życie”), przewidziany do realizacji w latach 2007–2013.

Jest to program Unii Europejskiej w dziedzinie edukacji i doskonalenia zawodowego, mający na celu wzmocnienie współpracy pomiędzy krajami Unii Europejskiej oraz wspieranie mobilności uczniów i nauczycieli z krajów członkowskich.

Struktura Lifelong Learning Programme

- Programy sektorowe: Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundtvig
- Programy horyzontalne: Program Międzysektorowy, Jean Monnet

Comenius „po nowemu”

Do udziału w programie Comenius – Partnerskie Projekty Szkół uprawnione są szkoły publiczne i niepubliczne funkcjonujące w systemie oświaty (art. 2. Ustawy o systemie oświaty).

Pierwszym krokiem nauczyciela, który chciałby, aby jego szkoła przystąpiła do programu, jest znalezienie nauczycieli z krajów uprawnionych do udziału w programie, chętnych do nawiązania współpracy. Poszukiwania partnerskich szkół ułatwiają linki zamieszczone na stronie www.frse.org.pl:

w zakładce Comenius. portal programu e-twinning, bazy adresowe – szwedzka i brytyjska.

Na początku współpracy partnerzy ustalają obszar wspólnych zainteresowań, wybierają temat projektu, ustalają zadania, jakie chcieliby razem realizować, i terminy ich wykonania. Rezultatem wspólnych ustaleń powinien być wstępnie wypełniony formularz wniosku, jaki każda ze szkół wysyła do instytucji pełniącej funkcję Agencji Narodowej w swoim kraju. W roku 2007 termin składania wniosków upłynął 30 marca.

Nowe, ustalone przez Komisję Europejską, zasady umożliwiają realizację dwóch typów projektów: projektu wielostronnego, zakładającego współpracę partnerów z co najmniej trzech uprawnionych krajów (można zaplanować wyjazdy dla 4–12 osób), oraz projektu dwustronnego, realizowanego przez

dwóch partnerów, w czasie realizacji którego wymagany jest wyjazd większej grupy uczniów (minimum 10-osobowej). Zasadniczym założeniem projektów dwustronnych jest podwyższenie poziomu umiejętności językowych uczniów.

Kwota, jaką otrzymuje beneficjent, ma pokryć koszty realizacji zadań przewidzianych do wykonania na miejscu, jak i wszystkich wydatków związanych z wizytami zagranicznymi w krajach partnerów. Szkoła wnioskuje jeden raz o kwotę dofinansowania na cały okres realizacji projektu. Ponieważ jest to kwota ryczałtowa, szkolni koordynatorzy projektu sami planują wydatki (wcześniej powinni się więc zorientować, jakie koszty będzie niosła za sobą realizacja projektu). Projekty mają być realizowane przez dwa lata.

Wspólne działania w ramach realizacji projektów pozwalają na „żywy” kontakt z językiem obcym, są okazją do lepszego wzajemnego poznania oraz miejscowości, w których mieszkają partnerzy, warunków, w jakich żyją. Pomagają przełamywać uprzedzenia, walczyć ze stereotypami, motywują do tropienia śladów historii własnego kraju, do prezentowania z dumą osiągnięć rodzimej kultury. Sprawiają, że i uczniowie, i nauczyciele stają się bardziej otwarci, odważni, kreatywni.

Dobry przykład

Szkoła Podstawowa nr 8 w Oławie w ramach programu Comenius rozpoczęła w 2002 roku współpracę ze szkołami z Niemiec i Francji. Realizacja projektu zatytułowanego „Mieszkamy we wspólnej Europie” została zaplanowana na trzy lata. Pierwszy i drugi rok pracy nad projektem były opatrzone hasłem „Formy i sposoby spędzania wolnego czasu przez dzieci w różnych krajach Europy”. Uczniowie poznawali ulubione gry i zabawy swoich rówieśników z krajów partnerskich. Trzeci rok realizacji przebiegał pod hasłem „Czytamy literaturę narodową”. Uczniowie pod kierunkiem nauczycieli przygotowali inscenizacje bajek, legend i fragmentów ulubionych książek. Na wspólnym spotkaniu uczniowie z Niemiec zaprezentowali opowiadania o błaznie, który wyśmiewał ludzkie przywary i słabości, dzieci z Francji przygotowały przedstawienie oparte na motywach „Małego Księcia”, a dzieci z Polski pokazały inscena-

Programy sektorowe			
COMENIUS edukacja szkolna	ERASMUS szkoły wyższe	LEONARDO DA VINCI szkolnictwo i doskonalenie zawodowe	GRUNDTVIG edukacja dorosłych
Programy horyzontalne			
PROGRAM MIĘDZYSEKTOROWY – Transversal programme 4 rodzaje aktywności – rozwój polityki oświatowej, kształcenie językowe, rozwój nowoczesnych technologii informacyjnych, rozpowszechnianie przykładów najlepszej praktyki			
Program JEAN MONNET 3 rodzaje aktywności – Akcja Jean Monnet, europejskie instytucje, stowarzyszenia europejskie			

cje: baśni o „Złotej kacze” i legendy „O Smoku Wawelskim”, wiersza Jana Brzechwy „Na straganie” oraz „europejską” wersję bajki o Czerwonym Kapturku. W międzynarodowym spotkaniu, które stało się w szkole bardzo prestiżowym wydarzeniem, udział wzięli również rodzice goszczący dzieci z zagranicy. Projekt, z założenia interdyscyplinarny, angażował całą szkołę – uczniowie pracowali nad poszczególnymi zadaniami na różnych przedmiotach. Na zajęciach ze sztuki wykonywali stroje i dekoracje, collage, makiety; na historii redagowali informacje o Oławie potrzebne do broszury podsumowującej efekty prac nad projektem; na języku niemieckim i angielskim pisali listy do kolegów z Francji i Niemiec, układali podpisy do zdjęć i ilustracji, tłumaczyli teksty literackie; w ramach zajęć z biologii przygotowali zielniki; na zajęciach koła informatycznego dokumentowali swoją pracę, redagowali *Kącik Comeniusa* znajdujący się na stronie internetowej szkoły; na języku polskim pisali reportaże, opowiadania, opisywali zwyczaje i obyczaje, życie swoich rodzin, przeprowadzali wywiady z nauczycielami. Rezultatem projektu były również konkursy szkolne na ilustracje do bajek, na napisanie najciekawszego zakończenia do inscenizowanych utworów, nakręcone filmy o drodze do szkoły, lekcjach, przerwach i obchodach Bożego Narodzenia w szkole, książka kucharska zawierająca przepisy na potrawy świąteczne w trzech językach, albumy o rodzinnych świętach i o dziadkach.

Teresa Lewandowska, nauczyciel informatyki w oławskiej SP nr 8, mówi: *Oczywiście, praca nad projektem zajmuje dużo czasu, ale daje też mnóstwo przyjemności. Gdy byliśmy w Berlinie, kole-dzy z Niemiec przy okazji zawieźli nas na jeden dzień do Holandii, podszlifowałam język, podpatrzyłam wiele pomysłów, które teraz mogę modyfikować i wykorzystywać. Miałam okazję pochwalić się również swoimi osiągnięciami przed nauczycielami ze szkół partnerskich, co dało mi satysfakcję. W szkole cały czas coś się dzieje, uczniowie bardzo się angażują we wszystkie przedsięwzięcia. Realizacja projektu Comeniusa służy lepszemu poznawaniu się, przełamywaniu barier, nie tylko językowych. Z moimi koleżankami ze szkoły chcemy jak najszybciej realizować następny projekt.*

Comenius – kursy doskonalenia zawodowego

W ramach tej akcji nauczyciele otrzymują możliwość uczestnictwa w kursach doskonalenia zawodowego, które powinny być zgodne z potrzebami danego beneficjenta w zakresie szkolenia. Spełnienie tego warunku daje gwarancję pozytywnego wpływu kursu na wnioskodawcę oraz środowisko jego pracy, co jest podstawowym priorytetem tej akcji. Oferta obejmuje bardzo różne szkolenia: od kursów o tematyce poświęconej zagadnieniom dotyczącym życia szkoły, czyli kursów tematycznych, poprzez językowe i językowo-metodyczne aż po kursy poświęcone wykorzystaniu ICT w zarządzaniu szkołą. Tematyka proponowanych zajęć jest innowacyjna i obejmuje z reguły najnowsze osiągnięcia w dziedzinie edukacji. W roku 2007 wnioski przyjmowane są w trzech okresach, zależnych od terminu kursu. Szczegółowe informacje na temat możliwości uczestnictwa można znaleźć na stronie internetowej programu www.frse.org.pl.

Comenius – asystentura językowa

Akcja programu Comenius – Asystentura Comeniusa promuje wyjazdy na praktyki pedagogiczno-zawodowe (np. językowe), trwające od 3 do 10 miesięcy, podczas roku szkolnego. Studenci mogą się ubiegać o wyjazd do zagranicznych szkół uprawnionych do udziału w programie „Uczenie się przez całe życie”. W trakcie pobytu na stażu asystenckim studenci otrzymują stypendium niezbędne do utrzymania się za granicą, którego wysokość jest uzależniona od kraju docelowego wymiany. Natomiast polskie szkoły goszczące w ramach tej akcji korzystają z pomocy i pracy asystenta zagranicznego nieodpłatnie. Ten sposób wymiany cieszy się ogromnym powodzeniem zarówno ze strony studentów, jak szkół/institucji goszczących. Zajęcia prowadzone przez zagranicznego asystenta są atrakcyjne dla uczniów, motywują ich do większego zaangażowania w naukę języka obcego oraz do zdobywania wiedzy na temat kraju, z którego pochodzi. Ze strony polskiej w ramach tej akcji rocznie wyjeżdża około 120 osób, zaś polskie szkoły goszczą u siebie około 30 studentów z różnych krajów europejskich. ■

Finansowe aspekty Partnerskich Projektów Szkół Comeniusa Budżet

W roku finansowym 2006/2007 budżet przyznany na realizację projektów w Polsce wyniósł 6 101 911 EUR, natomiast budżet zakontraktowany przez polską Narodową Agencję – 6 177 993 EUR. Z tych pieniędzy realizowanych jest 1119 projektów, w tym:

- Szkolne Projekty Comeniusa – 902
- Językowe Projekty Comeniusa – 99
- Projekty Rozwoju Szkoły – 118.

Budżet przyznany przez Komisję Europejską na realizację Partnerskich Projektów Comeniusa w Polsce w roku finansowym 2007/2008 wyniósł ok. 8 600 000. Do 30 marca 2007 r. do Narodowej Agencji wpłynęło 1598 wniosków, z czego 1556 zostało zaakceptowanych formalnie.

Kurs projektu

Podstawą sporządzenia końcowego raportu finansowego i wszelkich rozliczeń z Narodową Agencją dla wydatków realizowanych w PLN jest średni kurs PLN/EUR NBP z dnia wpływu I raty środków finansowych na wskazany rachunek Organu Prowadzącego (data na wyciągu bankowym). Dla wydatków w EUR – kurs ustala organ prowadzący. Wszystkie rachunki muszą być opisane, posegregowane i przechowywane przez Organ Prowadzący lub Beneficjenta przez okres 5 lat.

Dofinansowanie – zmiany w roku 2007/2008

Szkoła wnioskuje jeden raz o kwotę dofinansowania na cały okres realizacji projektu, czyli raz na dwa lata. W ramach typu projektu (wielostronny/dwustronny, nowy/kontynuowany) i w zależności od liczby planowanych mobilności będą dostępne określone kwoty ryczałtowe dofinansowania. Nie ma rozbięcia na kwotę zmienną i kwotę standardową. Kwota dofinansowania przeznaczona jest na pokrycie zarówno wszystkich działań lokalnych, jak i wyjazdów uczniów i nauczycieli w ramach projektu. Nie ma zróżnicowania kwot ryczałtowych ze względu na pełnioną w projekcie przez szkołę rolę partner/koordynator.

Informacje dodatkowe

Mobilność oznacza wyjazd jednej osoby (nauczyciela/ucznia). Szkoła, wnioskując o konkretną kwotę dofinansowania, zobowiązuje się do zrealizowania minimalnej liczby mobilności w czasie trwania projektu.

Kwota ryczałtowa oznacza kwotę dofinansowania w wysokości ustalonej z góry. Szkoła decyduje, o jaką kwotę ryczałtową wnioskuje, biorąc pod uwagę wszelkie planowane wydatki związane z projektem oraz jego typ.

Minimalna liczba mobilności/

/wysokość dofinansowania (EUR)

Nowe Wielostronne Partnerskie Projekty Szkół – 4 mobilności/8000 EUR. Nowe Dwustronne Partnerskie Projekty Szkół – 12 mobilności/16 000 (min. 10 uczniów/min. 10 dni) lub 25 mobilności/20 000 (min. 20 uczniów/min. 10 dni).

Więcej informacji dotyczących finansowania programu Comenius udziela Sylwia Iżyniec z Agencji Narodowej, tel. (022) 622-37-12, w. 360, e-mail: sylwia.izyniec@frse.or9.pl. W sprawach rozliczeń finansowych informacji udziela Małgorzata Jarzyna, tel. (033) 622-37-12, w. 134, e-mail: malgorzata.jarzyna@frse.org.pl. Szczegółowe informacje: www.frse.org.pl.

Na podstawie materiałów szkoleniowych Narodowej Agencji przygotowała Agnieszka Bekas, KO w Szczecinie

Inwestowanie w edukację

Agnieszka Bekas, Kuratorium Oświaty w Szczecinie

Strategia Lizbońska

W 2000 roku Unia Europejska ogłosiła tzw. Strategię Lizbońską, której celem jest uczynienie europejskiej gospodarki najbardziej konkurencyjną gospodarką świata do 2010 r. Tym samym, celem strategii jest skuteczne inwestowanie w edukację. Rada ds. Edukacji wraz z Komisją Europejską wyraziły opinię, że zrealizowanie tych zamierzeń będzie możliwe jedynie wtedy, gdy edukacja wniesie swój wkład jako czynnik stymulujący.

Trzy główne cele strategiczne Wspólnotowej polityki edukacyjnej skupiają się na:

1. Poprawie jakości i efektywności systemów edukacji i szkolenia w UE (poprawa jakości edukacji i szkolenia nauczycieli oraz osób szkolących trenerów – rozwijanie umiejętności dla społeczeństwa wiedzy, zapewnienie powszechnego dostępu do ICT, zwiększanie rekrutacji na studia w dziedzinach nauk ścisłych i technicznych, zapewnienie możliwie najlepszego wykorzystania zasobów).

2. Ułatwianiu wszystkim dostępu do systemów edukacji i szkolenia (tworzenie środowiska kształcenia otwartego, uatrakcyjnienie procesu kształcenia, wspieranie aktywności obywatelskiej, zapewnienie równych szans edukacyjnych i spójności społecznej).

3. Otwarceniu systemów edukacji i szkolenia na szerszy świat (wzmacnianie powiązań ze światem pracy, pracownikami prowadzącymi badania naukowe i społeczeństwem, rozwijanie ducha przedsiębiorczości, poprawa jakości nauczania języków obcych, zwiększenie mobilności i wymiany, wzmacnianie europejskiej współpracy, gdzie Europa będzie jeszcze bardziej atrakcyjnym miejscem dla inwestowania i pracy, a wiedza i innowacje będą „bijącym sercem” europejskiego wzrostu gospodarczego).

Cele programu Leonardo da Vinci

Celem programu Leonardo da Vinci jest rozszerzenie możliwości zdobywania wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych, zwiększenie szans na zatrudnienie w Polsce i na europejskim rynku pracy, ułatwienie osobistego rozwoju, wspieranie rozwoju instytucji

zaangażowanych w proces kształcenia i szkolenia zawodowego, jak również poprawa stopnia przejrzystości i uznawalności kwalifikacji oraz kompetencji, w tym nabytych w drodze kształcenia pozaformalnego i nieformalnego, nauka języków obcych w zakresie poszczególnych branż oraz dziedzictwa kulturowego państw europejskich, wspieranie tworzenia innowacyjnych, opartych na nowych technologiach, treści nauczania, usług, praktyk oraz metodologii uczenia się przez całe życie.

Celami operacyjnymi programu są: poprawa pod względem ilościowym i jakościowym ogólnoeuropejskiej mobilności osób biorących udział w początkowym etapie szkolenia i kształcenia zawodowego, poprawa pod względem ilościowym i jakościowym współpracy pomiędzy instytucjami oferującymi możliwość kształcenia w Europie, ułatwianie rozwoju innowacyjnych praktyk w dziedzinie szkolenia i kształcenia zawodowego na poziomie innym niż szkolnictwo wyższe oraz ich przenoszenie z jednego państwa do innego.

Projekty mobilności dzielimy na:

- Projekty staży dla młodzieży szkolnej (dofinansowanie do 100% kosztów uprawnionych od 2 do 39 tygodni);
- Projekty staży dla młodych pracowników i osób poszukujących pracy (dofinansowanie do 100% kosztów uprawnionych od 2 do 26 tygodni);
- Projekty wymiany doświadczeń dla nauczycieli, szkoleniowców, doradców (dofinansowanie do 100% kosztów uprawnionych od 1 do 6 tygodni).

Projekty wielostronne dzielimy na:

- Projekty transferu innowacji (dofinansowanie do 75% kosztów uprawnionych do 2 lat – 150 tys. EUR na rok);
- Tworzenie innowacji (dofinansowanie do 75% kosztów uprawnionych do 2 lat – 250 tys. EUR na rok);
- Sieci tematyczne (dofinansowanie do 75% kosztów uprawnionych do 3 lat – 150 tys. EUR na rok).

Wnioskodawcy

Wnioskodawcą może być oficjalnie zarejestrowany w Polsce podmiot, zainteresowany wysyłaniem osób na staże

lub wymiany zagraniczne. Najczęściej z programu korzystają: szkoły zawodowe, urzędy pracy, domy kultury, władze samorządowe i ich jednostki, domy pomocy społecznej, uczelnie, instytuty badawcze, przedsiębiorstwa, izby branżowe, związki zawodowe, związki pracodawców, stowarzyszenia, fundacje, organizacje wolontariackie itp.

Projekty staży

Staż jest to określony czas szkolenia i zdobywania doświadczenia zawodowego przez uczestnika projektu, spędzony w organizacji partnerskiej w innym kraju, w ramach współpracy między instytucjami i przedsiębiorstwami. Staż musi stanowić integralną część programu szkolenia zawodowego. Celem projektów stażowych jest wspieranie międzynarodowej mobilności osób biorących udział w szkoleniu zawodowym, organizowanie praktyk i szkoleń służących doskonaleniu zawodowemu, połączenie teorii z praktyką – wzmocnienie więzi między światem edukacji i pracy.

Projekty wymiany doświadczeń

Projekty wymiany doświadczeń są to wyjazdy zagraniczne osób odpowiedzialnych za szkolenia zawodowe i/lub rozwój zasobów ludzkich w celu transferu, doskonalenia i modernizacji metod/praktyk w zakresie kształcenia zawodowego. Celem wymiany jest wspieranie uczestników w kształceniu i przyszłych działaniach szkoleniowych w zdobywaniu i wykorzystywaniu wiedzy, umiejętności i kwalifikacji, aby ułatwić rozwój osobisty w kontekście zawodowym, wspieranie w doskonaleniu jakości i innowacji w kształceniu zawodowym, w systemach kształcenia zawodowego, w instytucjach i praktykach zawodowych.

Uczestnikami są najczęściej nauczyciele zawodu, w tym nauczyciele języków obcych, instruktorzy zawodu, doradcy zawodowi, osoby odpowiedzialne za szkolenia, kierownicy działów kadr.

Od czego zacząć?

Pierwszym krokiem do wzięcia udziału w programie Leonardo da Vinci jest określenie celu, następnie znalezienie partnerów, uzgodnienie z nimi szczegółów projektu (np. podczas wizyty przygotowawczej), napisanie wniosku i złożenie go do Narodowej Agencji (wraz z listami intencyjnymi partnerów).

Jak znaleźć partnerów?

Partnerów można znaleźć poprzez kontakty własne, poprzez europejską bazę poszukiwania partnerów [14 Refleksje październik 2007 • nr 10](http://le-</p>
</div>
<div data-bbox=)

onardo.cec.eu.int/psd/, poprzez stronę www.leonardo.org.pl, kompendia zrealizowanych projektów LdV oraz ogłoszenia organizacji zagranicznych.

O czym trzeba pamiętać, przygotowując propozycję wniosku?

Dobry projekt jest powiązany z potrzebami uczestników – stanowi integralną część programu szkolenia/pracy uczestników i uwzględnia:

- przygotowanie językowe i kulturowe,
- cele, szczegółowy program i czas trwania pobytu za granicą,
- aspekty dydaktyczne, opiekę merytoryczną i pedagogiczną,
- bezpieczne warunki przebywania na stażu/wymianie,
- bieżące monitorowanie i ocenianie pod kątem zarządzania (finanse!),
- osiągnięcie konkretnych rezultatów.

W trakcie przygotowywania wniosku należy odpowiedzieć sobie na pytania:

- Na czym polega zasadniczy pomysł na projekt (idea projektu)?
- Na jakie potrzeby w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego projekt ma odpowiedzieć i do jakiej grupy docelowej jest skierowany?
- Co projekt wniesie do rozwoju kształcenia i szkolenia zawodowego dzięki temu, że będzie realizowany przez partnerstwo międzynarodowe (wartość dodana/wymiar europejski)?
- W jaki sposób ta międzynarodowa współpraca znajdzie odzwierciedlenie w końcowych wynikach projektu?
- Co stanowi o innowacyjności projektu i jego oryginalności?
- Z jakich krajów pozyskać partnerów i jakie to mają być organizacje?
- Gdzie szukać źródeł wiedzy i umiejętności potrzebnych dla projektu w każdym z potencjalnych krajów partnerskich?
- Jakich partnerów krajowych pozyskać do projektu?
- Jakie konkretne rezultaty/produkty projekt stworzy?
- Czy organizacja jest w stanie taki projekt zrealizować oraz czy ma sens realizowanie go z tymi właśnie partnerami?
- Jaka będzie potrzebna wiedza, doświadczenie i umiejętności na miejscu i gdzie je znaleźć?
- Ile to wszystko będzie kosztować?
- Jakie zasoby, środki finansowe, entuzjazm oraz wiedzę i umiejętności partnerów należy zainwestować w projekt?
- Jak znaleźć na to wszystko czas?

Należy pamiętać również o tym, że wkład własny do projektu jest wnoszony zazwyczaj w postaci pracy osób zaangażowanych w projekt i musi być opłacony z własnych środków.

Dopuszczenie wniosków do oceny – kilka wskazówek

- Zawsze należy sprawdzić najnowsze informacje opublikowane na stronie internetowej Narodowej Agencji.
- Wniosek zgłoszeniowy należy wysłać przed upływem ustalonego terminu przyjmowania wniosków.
- Wniosek musi być złożony na oficjalnym i aktualnym formularzu, odpowiednim dla danego rodzaju projektu.
- Projekt musi być realizowany przez międzynarodową grupę partnerów, wywodzących się z min. dwóch (dla mobilności) lub trzech (dla transferu innowacji) krajów dopuszczonych do uczestnictwa w programie.
- We wniosku należy podać całkowity budżet projektu oraz wnioskowaną kwotę dotacji.
- Wnioski mogą składać zarówno organizacje prywatne, jak i publiczne oraz o statusie mieszanym (posiadające osobowość prawną, oficjalnie zarejestrowane w Polsce). Wniosków nie mogą składać osoby fizyczne.
- Wniosek zgłoszeniowy należy sporządzić w jednym z oficjalnych języków Unii Europejskiej (dla projektów mobilności i transferu innowacji może to być język polski).
- Wniosek musi być podpisany we właściwym miejscu przez osobę uprawnioną do reprezentowania instytucji wnioskującej.
- Należy pamiętać o tym, że wnioski zgłoszeniowe nadesłane po terminie nie będą rozpatrywane.

Wypełnianie wniosku

Aby prawidłowo wypełnić wniosek, należy dokładnie zapoznać się ze wszystkimi dokumentami składającymi się na wniosek zgłoszeniowy projektu wraz z instrukcjami opublikowanymi przez Komisję Europejską i Narodową Agencję. Należy przy tym sprawdzić, czy pomysły i zakres merytoryczny projektu pokrywa się z celami i priorytetami programu. Leonardo da Vinci jest programem dotyczącym kształcenia i szkolenia zawodowego; realizacja projektów opiera się na współpracy partnerów różnych krajów. Zadaniem międzynarodowej grupy partnerskiej jest wytworzenie realnej wartości dodanej w zakresie roz-

woju kształcenia lub szkolenia zawodowego. Program finansuje projekty międzynarodowej mobilności oraz tworzenie nowych treści i form kształcenia/szkolenia, nie finansuje natomiast dostarczania usług edukacyjnych. Dopuszczalne jest jedynie przetestowanie nowo stworzonych produktów w grupach docelowych, dla których są one przeznaczone. Rezultaty i produkty projektów powinny być również udostępniane do wykorzystania przez inne podmioty, spoza grupy partnerów. Dlatego niezwykle ważne jest, aby w skład partnerstwa wchodziły instytucje, które będą w stanie szerzej upowszechniać informacje na temat rezultatów projektu. Program szczególnie wspiera projekty wykorzystujące współpracę pomiędzy instytucjami kształcenia i szkolenia a przedsiębiorstwami. Kryterium doboru partnerów do projektu stanowi posiadana przez te organizacje wiedza i umiejętności przydatne z punktu widzenia projektu. Warto zapoznać się z projektami już zrealizowanymi i ich rezultatami. Kompendia projektów są dostępne na stronach europejskich programu oraz na stronach Narodowej Agencji: www.llp.org.pl.

Przygotowania należy rozpocząć wystarczająco wcześniej. Decyzje dotyczące najważniejszych idei i przesłanek projektu, całkowitego budżetu oraz najważniejszych partnerów muszą zapaść z dużym wyprzedzeniem czasowym. Należy pamiętać, by poprosić partnerów o listy intencyjne, a w tym celu musi już być znany opis projektu i jego budżet. Poszukując partnerów, można skorzystać ze specjalnie w tym celu stworzonej bazy danych, dostępnej na stronie Komisji Europejskiej <http://ec.europa.eu/education> lub na stronach Narodowej Agencji: www.llp.org.pl.

Wypełnienie wniosku zajmuje więcej czasu, niż się początkowo wydaje. Należy sprawdzić wystarczająco wcześniej, kiedy upływa termin ich składania – nie jest on w każdym roku taki sam.

Zachęcam do odwiedzania kuratorskiej strony internetowej www.kuratorium.szczecin.pl, gdzie w zakładce *współpraca z zagranicą* można znaleźć bieżące informacje na temat programów edukacyjnych, planowanych szkoleń i konferencji oraz podpowiedzi, jak znaleźć partnerów do współpracy.

Tekst opracowano na podstawie materiałów szkoleniowych dla koordynatorów wojewódzkich.

Podczas szczytu w Lizbonie w 2000 roku państwa członkowskie Unii Europejskiej postawiły sobie za cel dążenie do stworzenia „Europy opartej na wiedzy”. Komisja Europejska zwróciła uwagę na potrzebę opracowania globalnych strategii w zakresie uczenia się przez całe życie oraz podkreśliła znaczenie kształcenia nieformalnego i incydentalnego. Wskazała na znaczenie zapewnienia obywatelom „drugiej szansy zdobycia wykształcenia” oraz stworzenie możliwości edukacyjnych wszystkim osobom dorosłym.

Wspieranie przez UE współpracy międzynarodowej w zakresie edukacji dorosłych jest możliwe od roku 1995, w którym został przyjęty program Sokrates. Jednym z jego elementów jest komponent Grundtvig, poświęcony wyłącznie edukacji dorosłych. Jego celem jest wspieranie działań podejmowanych w całej Europie i zmierzających do poszerzenia oferty, zwiększenia dostępności i poprawy jakości nauczania/uczenia się dorosłych. Grundtvig wspiera inicjatywy opracowane z myślą o promowaniu europejskiej współpracy w zakresie kształcenia dorosłych, zarówno wśród nauczycieli, jak i uczących się, poprzez zachęcanie ich do realizacji wspólnych projektów, tworzenie grup partnerskich instytucji o podobnym profilu działalności z różnych państw.

Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie skorzystało z możliwości oferowanych w Grundtvigu. W 2003 r. został opracowany projekt „Diagnozowanie potrzeb nauczycieli i ewaluacja form doskonalenia – poszukiwanie najlepszych rozwiązań”. W celu nawiązania kontaktu z europejskimi placówkami doskonalenia i dokształcenia nauczycieli rozesłaliśmy informację o projekcie do Narodowych Agencji w innych krajach. Ku naszemu zaskoczeniu zainteresowanie zaproponowaną tematyką okazało się bardzo duże. Zgłosiło się wiele instytucji chętnych do współpracy. Postanowiliśmy tak dobrać placówki, aby w trakcie realizacji projektu możliwe było poznanie różnych systemów edukacyjnych i kultur. Naszymi partnerami zostały dwie placówki doskonalenia z Hiszpanii, jedna z Łotwy oraz Instytut Pedagogiczny z Cypru.

Celem projektu było przedstawienie systemów edukacyjnych i doskonalenia nauczycieli w poszczególnych krajach, przeprowadzenie dwóch badań ankieto-

Przygoda z Grundtvigiem

Anna Walkowiak, konsultant CEN w Koszalinie, koordynator projektu

Anna Kielb, konsultant CEN w Koszalinie

Wspieranie przez UE współpracy międzynarodowej w zakresie edukacji dorosłych jest możliwe od roku 1995, w którym został przyjęty program Sokrates. Jednym z jego elementów jest komponent Grundtvig, poświęcony wyłącznie edukacji dorosłych. Wspiera on inicjatywy opracowane z myślą o promowaniu europejskiej współpracy w zakresie kształcenia dorosłych, zarówno wśród nauczycieli, jak i uczących się, poprzez zachęcanie ich do realizacji wspólnych projektów, tworzenie grup partnerskich instytucji o podobnym profilu działalności.

wych oraz opracowanie raportów z prowadzonej diagnozy i ewaluacji zajęć. Jako instytucja koordynująca dokonaliśmy zestawienia wyników i przygotowaliśmy dwa raporty porównawcze, które były omawiane na konferencjach we wszystkich krajach partnerskich. Praca nad projektem była bardzo czasochłonna – należało opracować narzędzia do badań, napisać raporty w języku polskim i angielskim oraz przygotować wiele prezentacji multimedialnych. Jako koordynatorzy przygotowaliśmy również materiały na spotkania, zorganizowaliśmy wizyty i wyjazdy oraz prowadziliśmy i rozliczaliśmy dokumentację finansową i merytoryczną.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy potrzeb w zakresie doskonalenia nauczycieli stwierdziliśmy, że istnieją duże podobieństwa w obszarze preferowanych form pracy i miejsca szkolenia oraz tematyki prowadzonych zajęć. Natomiast duże różnice, wynikające prawdopodobnie ze specyfiki systemów doskonalenia, dotyczyły czasu prowadzenia zajęć. Nauczyciele z Łotwy oczekiwali, że szkolenia będą się odbywać w czasie urlopów szkoleniowych, Hiszpanie i Cypryjczycy chcieli brać udział w zajęciach tylko w dni powszednie w godzinach popołudniowych lub w godzinach pracy. Natomiast polscy nauczyciele dopuszczali możliwość or-

ganizowania warsztatów w weekendy i wakacje.

W wyniku prowadzonej ewaluacji form doskonalenia zauważyliśmy, że uczestnicy szkoleń w krajach partnerskich bardzo wysoko oceniają prowadzących, dobór tematyki, organizację zajęć i otrzymane materiały. Najbardziej krytycznie na pytania zawarte w ankiecie odpowiadali nauczyciele z Łotwy. Być może wynika to z faktu, że mają oni obowiązek uczestniczenia raz na 3 lata w proponowanych przez ośrodek doskonalenia warsztatach i kursach.

W trzecim roku realizacji projektu założyliśmy, że wypracowane produkty będziemy prezentowali na konferencjach w krajach partnerskich. Łącznie odbyło się 6 konferencji z udziałem dyrektorów szkół, nauczycieli i przedstawicieli samorządów lokalnych. Warto podkreślić, że na Łotwie i Cyprze nasze wystąpienia były istotnym głosem w dyskusji na temat reformy edukacji i systemu doskonalenia nauczycieli w tych krajach. Najwyższą rangę miała konferencja na Cyprze, ponieważ jej uczestnikami byli pracownicy Ministerstwa Edukacji i wizytatorzy. Byli oni bardzo zainteresowani wynikami, gdyż badania diagnozy potrzeb nauczycieli i ewaluacji form doskonalenia były przeprowadzone w tym kraju po raz pierwszy. Jednocześnie Narodowa Agencja Cypru

uznała projekt za najlepszy w ramach komponentu Gruntvig 2.

Dużym atutem Polski i naszego regionu w oczach partnerów jest nasze środowisko naturalne. Dlatego w czasie wizyty podsumowującej, w odpowiedzi na ich oczekiwania, zorganizowaliśmy jednodniowy spływ kajakowy po Słupi. Okazało się, że dla wszystkich było to wielkie przeżycie. Goście byli zaurzeczni otaczającą nas przez całą trasę dziewiczą przyrodą. Nasi partnerzy zapewniali nas, że projekt, a zwłaszcza jego zakończenie, będą wspominać przez wiele lat.

Z perspektywy czasu możemy stwierdzić, że udział w programie dał nam bardzo dużo satysfakcji. Realizując projekt, przezwyciężyliśmy wiele stereotypów, pokonaliśmy obawy, które tkwiły w nas wszystkich. Cudzoziemcy przekonali się, że polska edukacja jest nowoczesna, a umiejętności uczniów bardzo wysokie. Przyznali również, że posiadamy rozległą wiedzę merytoryczną i kompetencje w zakresie realizowanej tematyki. Cały projekt został przez wszystkich partnerów wysoko oceniony, szczególnie w zakresie sprawnej organizacji i koordynacji, dobrego przepływu informacji, wysokiego poziomu opracowanych materiałów i dbałości o atmosferę w trakcie wizyt. Wymiernym zyskiem dla pracowników Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie był udział wszystkich zainteresowanych w kursie języka angielskiego. Wyjazdy zagraniczne, poświęcone głównie pracy nad projektem, stanowiły jednocześnie okazję do poznania szkół, systemów doskonalenia nauczycieli oraz kultury poszczególnych krajów partnerskich. Przekonaliśmy się, że Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie prowadzi nowoczesną działalność edukacyjną, dysponuje świetną bazą i w dużym stopniu wykorzystuje technologie informacyjne. Ponadto poznaliśmy wiele osób, nawiązaliśmy trwające do dziś przyjaźnie. Dodatkowym efektem tej współpracy będzie prawdopodobnie kolejny projekt, do którego zaprosiła nas jedna z placówek hiszpańskich.

Udział w projekcie wymaga dużego zaangażowania i czasu, mimo to zachęcamy wszystkich do nawiązania kontaktów międzynarodowych ze względu na korzyści wynikające z nich dla uczestników i placówki, chociażby w obszarze promocji. ■

Malarskie plenery

Maciej Klonowski, Liceum Plastyczne w Szczecinie

Liceum Plastyczne w Szczecinie (dawniej Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych) to szkoła z wieloletnią tradycją. Istnieje od 1948 roku i niedługo będzie świętować 60 lat istnienia. Jest to najstarsza szkoła na Pomorzu Zachodnim kształcąca młodych malarzy i rzeźbiarzy. Szkoła mieści się w Kamienicy Lotitzów, zabytkowym renesansowym budynku koło Zamku. Obecnie uczy się do niej dwustu uczniów.

Jednym z wielu obszarów pracy szkoły jest współpraca międzynarodowa. Liceum Plastyczne od dawna utrzymuje kontakty z placówkami pedagogicznymi w innych krajach. Już w latach osiemdziesiątych uczniowie rozwijali swoje zdolności, uczestnicząc w plenerach malarskich w NRD. Naturalnym zaprzestaniem tych kontaktów było zjednoczenie Niemiec. W 1994 roku Liceum Plastyczne ponownie nawiązało kontakty zagraniczne, rozpoczynając współpracę z Jugendamt (Urząd do Spraw Młodzieży) w Greifswaldzie w Niemczech. Uczniowie uczestniczyli w międzynarodowych spotkaniach młodzieży w Greifswaldzie i Lubminie nad Zatoką Greifswaldzką (Internationale Jugendcamp). W spotkaniach tych oprócz młodzieży polskiej i niemieckiej udział brali młodzi artyści z Belgii, Szwecji, Francji, Włoch i USA. Podczas wyjazdu uczniowie uczestniczyli w warsztatach malarskich, rzeźbiarskich i fotograficznych. Dzięki tym spotkaniom liceum nawiązało bardzo dobre kontakty z placówkami szkolnymi w Niemczech, które zaowocowały serią międzynarodowych plenerów malarskich: w Burg Stargard (1996, 1997), Schwerinie (1998), Ystad – Szwecja (1998), Tinnen – Belgia (1999), Dreźnie (1997–2005), Berlin – Kreuzberg (1999–2003), Greifswald (1994–2005) oraz Anklam (2003). Współpraca z niemieckimi placówkami pedagogiczno-kulturalnymi – Hermann Hesse Gimnasium w Berlinie, Berlin Kreuzberg Museum, Jugendamt Greifswald – trwa do dziś.

W roku 2001 Liceum Plastyczne podpisało umowę o partnerstwie z Kunstwerkstätten Greifswald i Jugendclub

Cavern, dzięki której uczniowie uczestniczą w specjalistycznych plenerach w Niemczech i w Polsce. Warsztaty, prowadzone pod kierunkiem uznanych artystów polskich i niemieckich, mają określone tematy, np. „Śladami Caspera Davida Friedricha”, „Rzeźby według dzieł Lyonel Feiningera”, „Płaskorzeźby według bajek Ernsta Moritza Arndta”.

Od roku 1998 szkoła organizuje polsko-niemieckie plenery malarskie również w Szczecinie. Młodzież przed południem uczestniczy w warsztatach malarskich prowadzonych przez nauczycieli Liceum Plastycznego, a po południu zwiedza Szczecin i odwiedza główne atrakcje kulturalne i rozrywkowe miasta.

Od kilku lat plenery malarskie organizowane są w Dobrzanach. Ich pomysłodawcą jest nauczyciel malarstwa Stanisław Kokolus. Młodzież niemiecka i polska zakwaterowana jest w zaprzyjaźnionym gospodarstwie agroturystycznym. Temat tych spotkań stanowią przeważnie pejzaże i krajobrazy ziemi szczecińskiej. Młodzi plastycy wspólnie poszukują ciekawych motywów i przenoszą je na płótno. Wieczorami odbywają się grille, ogniska, przy których młodzież świetnie się bawi. Uczestnicy plenerów w Dobrzanach poznają historię pobliskich zamków w Pęzinie i nieistniejącego już w Szacku. Podczas wspólnych wyjazdów zawsze panuje przyjemna atmosfera, nawiązują się tu trwałe „międzynarodowe” przyjaźnie. Obrazy powstałe podczas plenerów są wystawiane w Liceum Plastycznym w Szczecinie, w Urzędzie Miejskim w Dobrzanach i w Greifswaldzie. Niektóre prace są sprzedawane, a uzyskane pieniądze zasilać akcję odbudowy kościoła w Szacku.

Wszystkie polsko-niemieckie plenery malarskie zorganizowane przez Liceum Plastyczne były finansowane przez PNWM (Polsko-Niemiecką Współpracę Młodzieży) przy Stowarzyszeniu Gmin Polskich Euroregionu Pomerania. Organizatorzy warsztatów zawsze mogą ponadto liczyć na dużą pomoc ze strony Burmistrza Miasta Dobrzany i już trwają przygotowania do kolejnych plenerów w tej zaprzyjaźnionej miejscowości. ■

Bliźniacze partnerstwa szkół

Paulina Kuźmo-Biwan

Ambasador Akcji eTwinning

Katolickie Gimnazjum im. św. Stanisława Kostki w Szczecinie

Ostatnio wszystko, co kojarzone jest z bliźniactwem, wywołuje w Polsce uśmiech. Zanim do tego doszło, oświata w 2005 roku zaoferowała swoim pracownikom „bliźniacze działanie” w postaci zainicjowania szkolnej współpracy międzynarodowej, realizowanej w ramach akcji eTwinning.

Wiele renomowanych szkół polskich może się poszczycić kilkuletnią współpracą ze szkołami z innych krajów Europy, a nawet spoza niej. Każdy nauczyciel, który podjął się koordynowania projektu współpracy w swoim miejscu pracy, wie, jak dużego zespołu ludzi, ogromnego zaangażowania ze strony pracowników szkoły, a także uczniów, wymaga taki projekt. Akcja eTwinning, w swoim zamierzeniu, miała być przede wszystkim krokiem wstępnym do współpracy. Jej zadaniem miało być stworzenie środowiska, w którym swobodnie mogliby się poruszać uczniowie i nauczyciele, zanim zdecydują się na takie programy, jak Socrates Comenius czy Leonardo da Vinci. Okazało się jednak, że popularność tego programu, towarzyszącego szkołom już trzeci rok, przerosła oczekiwania samych organizatorów akcji.

Celem eTwinning jest umożliwienie współdziałania co najmniej dwóm szkołom z różnych kręgów kulturowych. Zadaniem szkoły koordynującej jest znalezienie odpowiedniego do współpracy partnera, bliźniaczej szkoły z Europy, i opracowanie planu realizacji projektu, która byłaby chętna podjąć się współpracy. Warunkiem rozpoczęcia poszukiwań jest rejestracja szkoły na portalu eTwinning. Po zarejestrowaniu się nauczyciel odpowiedzialny za realizację projektu ma do wyboru wiele możliwości. Może wyszukać właściwego partnera, począwszy od określonych kategorii (wiek, zainteresowania, dziedzina badań itd.), a skończywszy na umieszczeniu wiadomości na ogólnodostępnym

forum użytkowników akcji. Sam pulpit eTwinning, który stanowi podstawowe środowisko pracy szkół w projekcie, jest niezwykle przyjazny i przejrzysty. Nie wymaga zatem wiedzy informatycznej i przemawia do nas prostym, niespecjalistycznym językiem.

Po wyborze partnera, choć ostatnio coraz więcej szkół współpracuje z kilkoma partnerami z różnych krajów, szkoły rejestrują swój projekt i wysyłają go do akceptacji przez Narodowe Biura Kontaktowe Akcji eTwinning, mające swoje siedziby w każdym z krajów Unii Europejskiej. Po weryfikacji projektu, która trwa tylko kilka dni, szkoły rozpoczynają najprzyjemniejszą część swojej pracy – realizację zaplanowanych działań. Należy zaznaczyć, że eTwinning jest programem, który nie przewiduje wymiany uczniów ani wizyt nauczycieli. Cały projekt rozgrywa się w sieci – w środowisku wirtualnym. Daje ono wyjątkowo dużo możliwości. Tylko na samym pulpicie eTwinning możemy zamieszczać wyniki swojej pracy w postaci prezentacji, raportów, plików graficznych i muzycznych. Tam też znajdują się narzędzia pozwalające na komunikację między uczestnikami projektu, takie jak: e-mail, chatroom i forum internetowe.

Większość szkół tworzy strony internetowe przeznaczone do realizacji projektu, na których uczniowie zamieszczają swoje blogi, filmy czy też galerie zdjęć. Takie „sieciowe” umiejscowienie projektu pozwala nauczycielom „wyjść” poza cztery ściany, a uczniowie mają możliwość wykorzystania w praktyce wiedzy zdobytej podczas zajęć z różnych przedmiotów. Mogą też, co jest bardzo ważne, przekazać ją swoim rówieśnikom w języku obcym.

W wyniku udziału w takim projekcie uczniowie zauważają inną, lepszą stronę Internetu i z zaskoczeniem odkrywają,

że to nie tylko miejsce do poszukiwania skryptów na lekcję, gotowych rozprawk czy bezużytecznych pogaduszek ze znajomymi. Nauczyciele, którzy realizowali lub są w trakcie realizacji projektu w ramach eTwinningu, stwierdzają, że za sprawą bliźniaczej współpracy bylejaką przerwodziła się w wysoką jakość.

W bieżącym roku szkolnym w akcji eTwinning zarejestrowanych jest ponad 4000 polskich szkół, z czego więcej niż jedna trzecia to szkoły realizujące projekt lub też takie, które zakończyły współpracę. Wiele projektów jest realizowanych w okresie kilku miesięcy, ale spora ich część to projekty długoterminowe, których czas trwania obejmuje rok szkolny, lub dłużej. W województwie zachodniopomorskim – jak podają statystyki z 30 września 2007 r. – do programu należy 237 szkół, jednak niewiele jest wśród nich placówek, które rzeczywiście podjęły współpracę. Daje się jednak zaobserwować tendencję wzrostową w zakresie liczby szkół przystępujących do akcji. Jednym z czynników, które na to wpływają, jest zapewne prestiż, jaki osiąga program eTwinning w Polsce. Świadczą o tym chociażby coraz liczniejsze konkursy z niezwykle atrakcyjnymi nagrodami, stale rozwijający się portal i jakość warsztatów oraz konferencji promujących akcję. Nietrudno też o rzetelną informację na temat programu; co roku organizowane są w każdym województwie przynajmniej dwa spotkania na jego temat. Duże sukcesy przynoszą też szkolenia internetowe prowadzone przez trenerów akcji pt. „Jak uczestniczyć w eTwinning?”. Szkolenia są bezpłatne i każdy zainteresowany może, po uprzednim wysłaniu formularza rejestracyjnego, wziąć udział w kursie i zapoznać się z tajnikami programu.

Praktyka pokazuje, że w sieci też można pracować, łączyć przyjemne z pożytecznym. Jeśli ktoś twierdzi, że wraz z wynalezieniem komputera umiejętność czytania, rozumienia i zabawy wśród dzieci zanikła, to, cytując autorkę ulubionego przez rzeszę uczniów „Harry’ego Pottera”, „dowód na to, że ten ktoś jest mugolem”. Takie stwierdzenie nie jest powodem do dumy. Zapytajcie dzieci.

Więcej informacji o akcji eTwinning: www.etwinning.pl. Rejestracja szkoły na portalu: www.etwinning.net. Najbliższa akcja informacyjna: 9 listopada 2007 r., godz. 11.00–14.30, ZCE, ul. Hoża 6, Szczecin

Wejście Polski do struktur Unii Europejskiej zmotywowało naszą szkołę do nawiązania kontaktów zagranicznych. Wsparcia w urealnieniu partnerskiej współpracy z wybraną szkołą z Niemiec, w formie dofinansowania planowanych działań oraz pomocy merytorycznej, udzieliła nam Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży działająca w ramach Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pomerania w Szczecinie. Instytucja ta została utworzona dzięki wspólnej inicjatywie rządów Rzeczypospolitej Polskiej i Niemiec na podstawie „Umowy o polsko-niemieckiej współpracy młodzieży” z 17 czerwca 1991 r., dając możliwość korzystania z funduszy, zasilanych przez rządy Polski i Niemiec, przeznaczonych na podejmowanie inicjatyw po obu stronach granicy.

Podstawowymi założeniami planowanej współpracy było przełamywanie barier językowych i kulturowych, a tym samym kształtowanie poczucia przynależności do wspólnoty europejskiej. Realizacji pierwszych przedsięwzięć międzyuczniowych w 2004 roku towarzyszyły obawy wynikające zarówno z różnic między naszymi językami i kulturami, jak i świadomości „trudnej” przeszłości łączącej nasze narody. Nie zdawaliśmy sobie więc sprawy, że współpraca z Regionale Schule w Penkun aż tak się rozwinię. W chwili obecnej nasze kontakty wpisały się już w tradycje obu szkół i mają swoje stałe miejsce w harmonogramie działań w Polsce i Niemczech, a we wrześniu 2007 br. podpisaliśmy w Policach „Deklarację partnerstwa” zwieńczającą etap trzyletniej współpracy między Gimnazjum nr 3 w Policach i Regionale Schule w Perkun.

Każdego roku wspólnie organizujemy kilkudniowe warsztaty w Polsce (w Trzebieży, Nowym Warpnie, Brzózkach) lub w Niemczech (Penkun, Rottenklempenow). Dotychczas realizowaliśmy projekty z zakresu sztuki: „Grieg w szkole”, historii: „Szlakiem wikingów”, historii i sztuki: „Morze, które łączy” oraz warsztaty teatralne: „Różne języki, jedna tradycja”. Podczas zajęć uczniowie wykonują prace plastyczne, tworzą formy literackie i gazetki tematyczne, przygotowują krótkie formy teatralne, biorą udział w warsztatach twórczego myślenia. Staramy się wykorzystywać takie formy pracy, które służą kształtowaniu wśród uczniów kreatywności, empatii oraz rozwijaniu potrzeby poszukiwania

Przełamywanie wszelkich barier

Joanna Szymczak, Gimnazjum nr 3 w Policach

Podstawowymi założeniami planowanej współpracy było przełamywanie barier językowych i kulturowych, a tym samym kształtowanie poczucia przynależności do wspólnoty europejskiej.

wiedzy. Podczas wspólnych wyjazdów wskazujemy uczniom wspólne elementy europejskich tradycji i rolę Morza Bałtyckiego jako łącznika kulturowego, geograficznego i gospodarczego między Polską i Niemcami. Uczniowie mają możliwość poznania regionu i ciekawych miejsc w powiatach polickim i Uecker-Randow. Organizujemy również zajęcia sportowe. Realizacja każdego projektu kończy się prezentacją prac i nowych umiejętności w trakcie ważnych dla naszych społeczności uroczystości, na przykład w dniu Święta Szkoły czy w ramach „Dni Otwartych Szkoły”.

Spotkania z młodzieżą niemiecką są istotnym czynnikiem motywującym naszych uczniów do nauki języka niemieckiego i angielskiego. Aby podnieść efektywność tej nauki, przyjęliśmy koncepcję pracy w małych grupach dwujęzycznych. Początkowo taka formuła wiązała się z pewnym oporem młodzieży, wynikającym przede wszystkim z niedostatecznej znajomości języka. Jednak z upływem czasu i zwiększeniem częstotliwości spotkań, dzięki konfrontacji z żywym językiem, obserwowaliśmy szybki proces doskonalenia komunikacji językowej. Obecnie podczas zajęć uczniowie prowadzą ożywioną konwersację, „szlifują” najczęściej używane zwroty i powiedzenia, w naturalny sposób przyswajając charakterystyczny dla języka niemieckiego akcent.

Warte podkreślenia jest to, że współpraca ze szkołą niemiecką zaowocowała nie tylko dobrymi relacjami wśród młodzieży, lecz także pomiędzy nauczycielami. Aby umożliwić wymianę doświadczeń w sferze problemów edukacyjnych i wychowawczych, organizujemy spot-

kania przeznaczone tylko dla nauczycieli obu szkół. Pierwsze z nich było poświęcone strukturalizmowi szkolnictwa w Polsce i w Niemczech oraz zagadnieniom szeroko rozumianego awansu zawodowego nauczycieli. Natomiast we wrześniu tego roku byliśmy gospodarzami seminarium nauczycielskiego poświęconego zagadnieniom praw dzieci w systemach kształcenia Polski i Niemiec oraz dotyczących ich zapisów regulaminowych. Seminarium było też swego rodzaju podsumowaniem doświadczeń programowych i organizacyjnych związanych z kilkuletnią współpracą oraz okazją do zaplanowania następnych działań. W trakcie dwóch dni, podczas warsztatów szkoleniowych, wspólnych posiłków, rekreacji, prowadziliśmy rozmowy o pracy zawodowej i o codziennym życiu, które okazały się bardzo cennym wkładem w proces poznania i zrozumienia naszych bliskich sąsiadów.

Inicjowanie i realizowanie przedsięwzięć międzynarodowych nadal stanowi dla polskich i niemieckich uczestników wyzwanie zarówno ze względu na konieczność poznawania i stosowania procedur realizacji projektów wymiany młodzieży, jak i pokonywania przeszkód organizacyjnych. Jednak osiąganie zamierzonych celów projektu, obserwowanie nawiązujących się relacji i znajomości zarówno wśród uczniów, jak i grona pedagogicznego przynosi ogromną satysfakcję. Uczestniczenie w programie wymiany międzynarodowej utwierdza nas w przekonaniu, że jesteśmy szkołą europejską, która poprzez wymianę doświadczeń z zagranicznym partnerem podwyższa jakość swojej pracy. ■

Klasy dwunarodowe

Małgorzata Wietrzycka

Zespół Szkół Ekonomiczno-Hotelarskich w Kołobrzegu

Naczelnym celem uczestniczenia w projekcie jest wykształcenie wykwalifikowanej, otwartej na świat i wymogi rynku turystycznego, kadry hotelarskiej, a jednocześnie zależy nam na integracji młodzieży, pokonywaniu barier i uprzedzeń oraz wymianie doświadczeń pomiędzy nauczycielami i wychowawcami z Polski i Niemiec. Dlatego opracowując plan zajęć każdego z modułów, staramy się wprowadzać różnorodne metody i formy zajęć, tak by łączyły naukę, pracę i rozrywkę, a jednocześnie dawały możliwość obserwacji wzajemnych relacji między grupami uczniów polskich i niemieckich.

Zespół Szkół Ekonomiczno-Hotelarskich im. E. Gierczak w Kołobrzegu jest największą szkołą w regionie kształcąca blisko 1500 uczniów i słuchaczy na kilkunastu kierunkach. Podstawowym założeniem strategii edukacyjnej placówki jest sprostanie oczekiwaniom rynku pracy i aspiracjom regionu, uczniów i rodziców. Ponieważ kwalifikacje zawodowe są towarem, który wycenia rynek, ZSE-H we współpracy z zakładami hotelarskimi Kołobrzegu i Polskim Zrzeszeniem Hoteli oraz Zrzeszeniem Szkół Hotelarsko-Gastronomiczno-Turystycznych w Polsce postawiła sobie za zadanie kształcenie kadry hotelarskiej na poziomie europejskim.

Powiat kołobrzegi, będąc w strukturach Euroregionu Pomerania, w skali lokalnej realizuje długofalowy cel, jakim jest swobodny przepływ ludzi, kapitału i towarów w UE. W ten sposób kreuje nową jakość w funkcjonowaniu mechanizmów ekonomicznych, którym będą musiały sprostać, między innymi, zakłady hotelarskie, gastronomiczne i biura turystyczne.

Na rozwój gospodarczy sąsiadujących ze sobą regionów wpływa także współpraca transgraniczna w dziedzinie szkolnictwa zawodowego. Przykładem takiej współpracy jest innowacja pedagogiczna polegająca na tworzeniu dwunarodowych klas przez Zespół Szkół Ekonomiczno-Hotelarskich i Berufsbildungsverein Eberswalde e.V. Uczniowie

uczestniczący w projekcie wspólnie zdobywają wiedzę praktyczną i umiejętności w swojej profesji, korzystając z bazy obu szkół i najlepszych zakładów hotelarskich w Euroregionie Pomerania. Wspólne prace przygotowawcze do przedsięwzięcia, które nazwaliśmy „kształcenie dwunarodowe w zawodzie hotelarza”, trwały dwa lata. W tym czasie odbyło się wiele konferencji, seminariów, wizyt studyjnych z udziałem kadry nauczycielskiej obydwu szkół oraz przedstawicieli niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej, środowiska branżowego regionów, władz lokalnych i powiatowych urzędów pracy. Nauczyciele przedmiotów zawodowych obu placówek analizowali programy nauczania, zakres i tematykę zajęć praktycznych i praktyk zawodowych obowiązujących w nauczaniu dla zawodu technika hotelarstwa w Niemczech i w Polsce, tak aby optymalnie przygotować młodzież do europejskiego rynku pracy i egzaminów zawodowych zarówno w Niemczech, jak i w Polsce. Wynikiem pracy był jednolity zakres programowy kształcenia hotelarzy w układzie modułowym. Postawiliśmy sobie dość trudne i ambitne zadanie, licząc na tak zwany czynnik ludzki, czyli doświadczoną kadrę pedagogiczną i uczniów, którzy mieli sprostać wymaganiom projektu. Młodzież wybierana do klas dwunarodowych przed rozpoczęciem roku szkolnego spędza ze sobą siedem dni na obozie integracyjnym

w Dźwirzynie. W programie obozu oprócz zajęć edukacyjnych planujemy wiele zajęć integracyjnych, sportowo-rekreacyjnych i gastronomicznych, prowadzone są warsztaty z języka polskiego, niemieckiego i angielskiego.

Pierwszą klasę dwunarodową utworzono w roku 2002/2003 (w roku szkolnym 2006/2007 28-osobowa grupa młodzieży ukończyła wspólny cykl kształcenia dwunarodowego, pomyślnie zdając egzaminy zawodowe), następną w roku szkolnym 2005/2006 (obecnie 31 uczniów realizuje wspólnie trzeci rok kształcenia). W bieżącym roku szkolnym w klasie polsko-niemieckiej naukę rozpoczęła kolejna 30-osobowa grupa uczniów.

Naczelnym celem uczestniczenia w projekcie jest wykształcenie wykwalifikowanej, otwartej na świat i wymogi rynku turystycznego kadry hotelarskiej, a jednocześnie zależy nam na integracji młodzieży, pokonywaniu barier i uprzedzeń oraz wymianie doświadczeń pomiędzy nauczycielami i wychowawcami z Polski i Niemiec. Dlatego opracowując plan zajęć każdego z modułów, staramy się wprowadzać różnorodne metody i formy zajęć, tak by łączyły naukę, pracę i rozrywkę, a jednocześnie dawały możliwość obserwacji wzajemnych relacji między grupami uczniów polskich i niemieckich.

Każdy kolejny czteroletni cykl kształcenia jest podzielony na moduły, na które składają się 3 tygodnie zajęć edukacyjnych w szkołach (na bazie pracowni i laboratoriów) i 4 tygodnie praktyk zawodowych w wybranych zakładach hotelarskich w Niemczech i w Polsce. W jednym roku szkolnym jest 8 modułów, które są realizowane cyklicznie i przemiennie w Kołobrzegu i Niemczech (Bad Freienwalde, Eberswalde, Strausberg). Przed realizacją zaplanowanych cykli kształcenia w modułach powołano radę projektu, w skład której weszli członkowie kierownictwa obu szkół, nauczyciele – liderzy zespołów roboczych, mentorzy i instruktorzy zawodu oraz kierownicy praktyk. Wszyscy członkowie rady projektu spotykają się na posiedzeniach przed rozpoczęciem i po zakończeniu każdego z modułów, na których są omawiane zasady oceny wiedzy i umiejętności, wyniki nauczania, problemy uczniów, nowe pomysły. Rada projektu ustala też zasady certyfikacji umiejętności w porozumie-

niu z Niemiecką Izbą Handlowo-Przemysłową (IHK). Merytoryczny zakres zajęć obligatoryjnych został ułożony w taki sposób, aby najbardziej istotne treści programowe, różniące plany nauczania w Polsce i w Niemczech dla zawodu technika hotelarstwa, były wyeksponowane i przeprowadzone w tej placówce, która ma określony zakres materiału w swoim cyklu kształcenia. Na potrzeby monitorowania projektów powoływany jest mentor, który czuwa nad przebiegiem kształcenia. Opiekę nad uczestnikami sprawują nauczyciele przedmiotów zawodowych – specjaliści z zakresu gastronomii, serwisu, hotelarstwa i turystyki – merytorycznie przygotowani do oceny fazy i stopnia realizacji projektu. Część zajęć teoretycznych i praktycznych jest również hospitowana przez wicedyrektorów do spraw kształcenia zawodowego, mentorów lub kierowników praktyk.

Program praktyk, zatwierdzony przez ZSE-H i BBV oraz Niemiecką Izbę Handlowo-Przemysłową, został oparty na empirycznym poznaniu systemów obsługi klienta w Niemczech i w Polsce. Polscy uczniowie muszą się zapoznać z wymaganiami, jakie stawiane są praktykantom w niemieckich zakładach hotelarskich, ze specyfiką obsługi gości niepełnosprawnych i wymagającym klientem, za jakiego uważa się turystę niemieckiego. Natomiast młodzież z Niemiec powinna poznać zasady pracy w obiektach hotelarskich w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem ośrodków sanatoryjnych, stanowiących specyfikę naszego regionu. Nad prawidłowym przebiegiem kształcenia od strony zawodowej czuwa koordynator projektu, wyłoniony z grona nauczycieli obu szkół.

W trakcie opracowywania wspólnego programu nauczania dla klasy dwunarodowej duży nacisk położono na poznanie specjałów kuchni lokalnej i narodowej, specyfiki nawyków żywieniowych, diet, zasad układania właściwego menu dla gości oraz zaspokajania potrzeb klienta-gościa w kontekście wieku, podłoża kulturowego i obyczajowego. Dodatkowo przeprowadzamy zajęcia z zakresu wyposażenia technicznego zakładów hotelarskich, przepisów BHP na różnych stanowiskach, z naciskiem na podobieństwa i różnice oraz obowiązujące normy w Polsce i w Niemczech. Przeprowadzamy także cykl

szkoleń dotyczących kultury zawodu z naciskiem na aspekt obyczajowo-kulturowy i stosunki interpersonalne w pracy.

Sprawdzaniu umiejętności uczniów po każdym module służą zarówno testy sprawdzające wiedzę teoretyczną, jak i prezentacja umiejętności uczniów podczas wykonywania konkretnych zadań, np. organizacji przyjęcia okolicznościowego czy imprezy tematycznej. Uczniowie po otrzymaniu odpowiednich wskazówek i materiałów pomocniczych wykonują zadania związane z kalkulacją, przygotowaniem, przeprowadzeniem i rozliczeniem całej imprezy. Oceny zadania dokonuje komisja, w skład której wchodzi nauczyciele obu szkół, managerowie hoteli i przedstawiciele IHK. Ta forma egzaminu jest bardzo lubiana zarówno przez uczniów, gdyż mogą zaprezentować swoje umiejętności i inwencję, jak również przez nauczycieli i media, które chętnie uczestniczą w takich egzaminach.

Po czteroletniej nauce i zdaniu egzaminów zawodowych w języku polskim i niemieckim absolwenci uzyskują nie tylko świadectwa ukończenia szkoły niemieckiej i polskiej oraz dyplomy zawodowe, ale równocześnie zyskują tak zwane wskaźniki niemierzalne, które zdaniem wszystkich zaangażowanych w pracę przy projekcie stanowią kluczowy aspekt całego przedsięwzięcia. To przede wszystkim nawiązanie bliskich kontaktów, a nawet przyjaźni, pomiędzy uczniami, nauczycielami i opiekunami. Uczniowie są zapraszani do domów rodzinnych swoich koleżanek i kolegów z zagranicy, wspólnie obchodzą uroczystości rodzinne. Nauczyciele, instruktorzy zawodu i opiekunowie polscy i niemieccy mają doskonałą okazję do wspólnej pracy, wymiany doświadczeń dydaktycznych i pedagogicznych, dzielenia się swoimi pomysłami i wymiany poglądów oraz doskonalenia swoich umiejętności językowych. Do tradycji należą również wspólne studniówki i połowinki, uroczystości rozpoczęcia i zakończenia roku szkolnego, jak też uczestniczenie w świętach narodowych i imprezach regionalnych. Ważnym elementem integrującym grupę i nauczycieli polskich i niemieckich są wspólnie organizowane warsztaty okolicznościowe, związane np. z tradycjami obchodzenia świąt w Polsce i Niemczech, organizacja wspólnej Wigilii i śniadania

wielkanocnego, przygotowywanie ozdób świątecznych, kart oraz dekoracji stołów. Tradycją stało się również roczne organizowanie konkursów na najpiękniejszy stół świąteczny.

Na każdym etapie realizacji projektu układamy tak plan zajęć, aby uczniowie pracowali w małych grupach mieszanych lub duetach zawodowych na zajęciach praktycznych i praktykach zawodowych w zakładach hotelarskich. Taki układ bardzo wzmacnia ich poczucie odpowiedzialności za partnera, wymaga porozumiewania się, pomagania sobie w trudniejszych sytuacjach, szczególnie w słabo znanym obszarze kulturowym czy pracowniczym.

Podczas realizacji każdego projektu staramy się, aby uczniowie przyswajali sobie wiedzę o Kołobrzegu, regionie i kraju z wyeksponowaniem wątków historycznych i kulturowych. W każdym cyklu kształcenia organizujemy wyjazdy dydaktyczne do Szczecina, Gdańska, Poznania i Gniezna, Torunia oraz Krakowa. Bardzo ważnym elementem jest także odwoływanie się do wspólnej historii, którą młodzież poznaje podczas różnego rodzaju spotkań, zwiedzania muzeów oraz wystaw. Uczniowie wspólnie porządkują groby żołnierzy polskich, niemieckich i rosyjskich na cmentarzu kołobrzesckim, opiekują się grobem patronki szkoły ppor. Emilii Gierczak, która zginęła w walkach o Kołobrzeg. Dużą wagę przywiązujemy również do tego, aby nasi uczniowie wspólnie przygotowywali i obsługiwali imprezy szkolne, miejskie i powiatowe w Polsce i w Niemczech, eksponując swoją przynależność do społeczności klasy dwunarodowej poprzez noszenie mundurka szkolnego z podwójnym logo: szkół ZSE-H i BBV, wzmacniając swoją obecność w świadomości niemieckiej i polskiej społeczności lokalnej.

Na realizację projektów sięgamy po środki z UE, korzystając z Programu INTERREG III (ok. 430 000 PLN), Programu Leonardo da Vinci – wyjazdy stażowe (ok. 120 000 EUR) i Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pomierania (ok. 300 000 PLN). Te spore kwoty mogliśmy uzyskać dzięki dobremu zespołowi piszącemu projekty oraz świetnym i profesjonalnym nauczycielom, bez których nasi uczniowie nie mieliby szansy, by wejść w życie zawodowe z tak dużym bagażem wiedzy i umiejętności. ■

Dobre pomysły warte są miliony

Grażyna Brocka, Zespół Szkół nr 8 w Szczecinie

Zespół Szkół nr 8 w Szczecinie ma szeroko rozwiniętą współpracę zagraniczną, obejmującą głównie wymianę uczniów oraz nauczycieli. Jej wymiernym efektem jest wprowadzenie międzyoddziałowych zajęć z języków obcych, modułowy system kształcenia na kierunku hotelarskim, realizowany w ramach wygranego konkursu TOR#9, kurs języka niemieckiego i angielskiego dla nauczycieli. Dla uczniów wymiana międzynarodowa to przede wszystkim okazja do doskonalenia umiejętności językowych, podwyższania kompetencji zawodowych, możliwość poznania kultury innego kraju.

Drogą do zdobycia środków finansowych z Unii Europejskiej są dobre pomysły, realizacja zadań zgodnie z założeniami i prawidłowe rozliczenie projektu. Należy także pamiętać o terminowości we wszystkich działaniach oraz wyborze solidnych partnerów zagranicznych. Zdarza się bowiem, że już po wygranym konkursie projekt nie może być zrealizowany, gdyż partner rezygnuje albo stawia takie warunki, które są nie do przyjęcia.

Zespół Szkół nr 8 w ramach programów edukacyjnych Unii Europejskiej realizował dwa projekty Leonardo da Vinci. Pierwszy z nich – „Forwards – multimedialna pomoc w kształceniu zawodowym” – był realizowany w systemie 4-tygodniowym w Polsce, Niemczech i Finlandii przez 8-osobowe grupy uczniów z poszczególnych krajów. Zarządzanie i rozliczanie projektu, ze względu na długość trwania i trzy miejsca realizacji, nie były łatwe. Trud jednak opłacił się, przede wszystkim ze względu na możliwość wyjazdu grupy uczniów do Finlandii. Doświadczenia z pierwszego projektu wykorzystaliśmy przy opracowywaniu następnego – „Euro Praca – multimedialna pomoc do kreowania ścieżek rozwoju zawodowego” – realizowanego również z fińskim partnerem. Między innymi przyjęliśmy

krótszy okres stażu, uprościliśmy sposób rozliczania finansowego poprzez wypłacenie uczniom kieszonkowego na utrzymanie, dzięki czemu wyeliminowaliśmy ogromną liczbę paragonów, faktur do opisywania. I tym razem podczas pobytu w Finlandii uczniowie nie tylko pracowali nad projektem, ale również podziwiali zabytki tego kraju, m.in. zwiedzili Turku i Helsinki.

W roku 2007 do realizacji został zatwierdzony nasz kolejny projekt: „Kształcenie – wspólnym celem nauczyciela i ucznia”. Jego uczestnikami są nauczyciele odpowiedzialni za kształcenie na kierunku hotelarskim. Celem projektu jest doskonalenie jakości pracy szkoły poprzez zdobycie nowych doświadczeń w czasie tygodniowego pobytu w szkole hotelarsko-turystycznej w Monachium.

Drugim programem edukacyjnym, zrealizowanym przez Zespół Szkół nr 8, był projekt „Odra, Gironde – spotkanie dwóch rzek” w ramach Socratesa. Wniosek został napisany razem z przedstawicielami szkoły francuskiej, którzy przyjechali do Polski w celu znalezienia partnerów do współpracy. Projekt został zatwierdzony i 25-osobowa grupa uczniów z klasy lingwistycznej (języki: angielski, niemiecki i francuski) pojechała na dwa tygodnie do Francji, gdzie mieszkała w domach swoich rówieśników, a następnie polska młodzież przyjmowała Francuzów u siebie. Uczestnicy projektu opracowali materiały o Polsce, Odrze oraz Francji i Gironde w trzech językach – polskim, angielskim i francuskim. Produkty końcowe były prezentowane na konferencjach w Bourg i w Szczecinie. Podczas wyjazdu do Francji uczniowie podnieśli swoje umiejętności językowe, mieli okazję zapoznać się z różnicami między szkołą polską a francuską. Ponadto brali udział w wycieczkach turystyczno-krajoznawczych, które dostarczyły im wielu wrażeń.

Korzystanie z programów unijnych przynosi szkołom wiele korzyści, między innymi stwarza możliwość przenoszenia nowych, dobrych i sprawdzonych rozwiązań na teren własnej szkoły, a tym samym wpływa na podnoszenie jakości kształcenia. Inne korzyści to:

- poznawanie nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych,
- stworzenie warunków do uzyskiwania międzynarodowych certyfikatów, np. Europass,
- zwiększenie szansy absolwentom szkoły na znalezienie zatrudnienia zarówno na krajowym, jak i zagranicznym rynku pracy,
- umożliwienie uczniom podwyższania kompetencji językowych,
- poznawanie warunków nauczania i pracy w innych krajach,
- motywowanie do nauki języków obcych.

Wszystkie te korzyści można uzyskać bez finansowego udziału własnego, co powinno być dodatkowym bodźcem zachęcającym szkoły do korzystania z unijnych programów edukacyjnych.

A oto kilka wskazówek praktycznych dla tych, którzy jeszcze nie korzystali z unijnych programów edukacyjnych:

- zapoznaj się z treścią stron internetowych na temat programów unijnych, np. www.frse.pl,
- na początek wyszukaj program najłatwiejszy do przygotowania i rozliczenia,
- ustal, dla kogo i co chcesz przygotować,
- poszukaj partnera zagranicznego; najlepiej zacznij od współpracy z jednym,
- wypełnij formularz konkursowy i wyślij do właściwej organizacji, zgodnie z wytycznymi,
- cierpliwie czekaj na wyniki konkursu; jak się powiedzie – to dobrze, jeśli nie – spróbuj jeszcze raz,
- korzystaj z doświadczeń innych szkół – uczmy się od siebie.

Zachęcam wszystkich do podejmowania działań w tym obszarze i niezrażania się problemami, które na początku mogą wystąpić. Z funduszy unijnych możemy otrzymać duże pieniądze, które są szansą rozwoju dla szkół i uczniów, tym bardziej że nasze starania o pozyskanie środków unijnych w ramach programów edukacyjnych są wspierane przez władze naszego miasta i Kuratorium Oświaty w Szczecinie. ■

Przedszkolaki w akcji

Jolanta Włodarek, dyrektor Przedszkola Publicznego nr 67 „Stokrotka”

Beata Niemyjska, nauczycielka Przedszkola Publicznego nr 67 „Stokrotka”

Zamysłem organizatorów ogólnopolskiego programu „Kraina Dzieci w Europie”, przeprowadzonego w 2003 r., było zainteresowanie środowisk przedszkolnych Unią Europejską. Zadaniem placówek biorących udział w przedsięwzięciu było opracowanie harmonogramu działań służących poznaniu przez przedszkolaków wylosowanego kraju Unii Europejskiej. Jednym z zadań podjętych do realizacji przez nasze przedszkole było nawiązanie kontaktu i wymiana doświadczeń z podobną do naszej placówką w Niemczech. Dzięki współpracy z Wydziałem Oświaty i Kultury Fizycznej Urzędu Miasta w październiku 2004 r. otrzymaliśmy zaproszenie do Pasewalku. Główną atrakcją wycieczki dla przedszkolaków ze „Stokrotki” był udział w zawodach sportowych, w których konkurowali z dziećmi z kilku placówek z Pasewalku. Program wycieczki obejmował również prezentację „Tęczowego” przedszkola, finansowanego przez Czerwony Krzyż, oraz stosowanych w nim form i metod pracy z dziećmi. Spotkanie przebiegło w przyjemnej atmosferze – gospodarze pokazali nam każdy zakątek przedszkola, wyczerpująco odpowiadali na pytania. Największe wrażenie na naszych wychowankach zrobił plac zabaw, na którym znajdowały się miniboiska do piłki nożnej i koszykówki oraz ściana wspinaczkowa.

Okazją do kolejnego spotkania z dziećmi i nauczycielkami „Tęczowego” przedszkola, tym razem po polskiej stronie, była Mikołajkowa Spartakiada Przedszkolaków w Szczecińskim Domu Sportu. Każdy uczestnik zawodów otrzymał medal, a placówki puchary i nagrody rzeczowe. Podczas imprezy dzieci mogły się również zaprezentować w programach artystycznych przygotowanych specjalnie na tę imprezę. Był również czas na wizytę w naszym przedszkolu, podczas której odpowiadałyśmy na pytania dotyczące form pracy z dziećmi oraz organizacji pracy placówki.

50-lecie istnienia przedszkola „Tęczowego” w Pasewalku w lipcu 2005 roku było okazją do kolejnej wizyty w Niemczech. Podczas uroczystości delegacja ze „Stokrotki” wręczyła „jubilate” pamiątkowy dyplom.

Po raz kolejny pojechaliśmy do Pasewalku w październiku tego samego roku. Tym razem oprócz uczestniczenia w zawodach sportowych odwiedziliśmy

przedszkole „Cztery pory roku” o profilu ekologicznym. Nasze szczególne zainteresowanie wzbudziły bogato wyposażone kąpiki zainteresowań oraz sala relaksacyjna dla dzieci.

Rewizyta niemieckich przedszkolaków w Szczecinie nastąpiła w marcu 2006 r. Dzieci uczestniczyły w zorganizowanej przez nas w Szkole Podstawowej nr 35 zabawie sportowej pod hasłem: „Wiosenna Międzynarodowa Spartakiada Przedszkolaków”. Zachęcone dotychczasowymi spotkaniami, dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem Gmin Polskich Euroregionu Pomerania, przystąpiliśmy do opracowania Małego Projektu Współpracy Polsko-Niemieckiej Młodzieży, na który, jako jedyna placówka przedszkolna w mieście, uzyskaliśmy fundusze unijne. Jest to sukces, gdyż nasze sześciolatki zakwalifikowano do grupy młodzieży. W czasie tej wizyty odbyły się też wspólne warsztaty plastyczne dla dzieci i nauczycieli, na których wszyscy mogli się wykazać pomysłowością oraz poznać interesujące formy zajęć.

Na kolejną wycieczkę do Niemiec zaproszono nas w październiku 2006 r. Tym razem pojechał z nami nowy partner – grupa dzieci i nauczycielek z Przedszkola nr 23 „Zefirek” ze Szczecina. Dzieci podczas tej wycieczki odwiedziły zoo w Uckermünde.

Bazując na doświadczeniach Małego Projektu, stwierdziłyśmy, że warto spróbować rozszerzyć działania w pozyskiwaniu większych środków z funduszu Unii Europejskiej. W ramach projektu INTERREG III A w kwietniu 2007 r. w Przedszkolu „Stokrotka” zorganizowałyśmy warsztaty nt. „Zajęcia ruchowe z dziećmi w wieku przedszkolnym”. Udział w nich wzięły nauczycielki z polskich i niemieckich placówek. Odbyły się również zajęcia pokazowe jednostki metodycznej w grupie dzieci 5-letnich. Koleżanki z Pasewalku uznały ten temat za bardzo ciekawy. Szczególne podziękowania należą się rodzicom naszych pociec za pomoc w tłumaczeniu podczas całej wizyty.

W 2007 r. przyjechały do Szczecina również dzieci z zaprzyjaźnionych niemieckich przedszkoli („Tęczowe” i „Cztery pory roku”). Dzięki przychylności władz miasta zorganizowałyśmy zawody sportowe na stadionie lekkoatletycznym przy ul. Litewskiej, w których wzięło udział około 400 dzieci ze szczecińskich placówek. Przedszkolaki startowały w wielu konkurencjach, takich jak: slalom, skok przez płotek, wyścigi na hulajnodze, rzuty piłką do kosza, mecz piłki nożnej i skok w dal. Dzieci z Niemiec były zachwycone naszym stadionem. Dużym przeżyciem dla przedszkolaków, jak również dla nauczycieli, było wspólne odśpiewanie hymnów narodowych i wciągnięcie na maszt flagi polskiej i niemieckiej. Na zakończenie oglądaliśmy trening skoku o tyczce Moniki Pyrek. Wielką frajdą dla dzieci było zwiedzanie miasta tramwajem retro; większość z nich po raz pierwszy jechała takim zabytkowym środkiem lokomocji.

Analizując dotychczasową współpracę i zdobyte doświadczenia, stwierdziłyśmy, że pomimo wielu nowych osób pojawiających się w przedszkolach dzieci były swobodne, uśmiechnięte i chętne do wspólnych zabaw; świetnie się bawiły pomimo bariery językowej – w każdym kraju dzieci kochają zabawę i dzięki niej wiele się uczą. Wspólne spotkania skłoniły i dzieci, i nauczycieli do poznania języka partnera.

Współpraca z naszymi partnerami rozwija się; czerpiemy z niej obopólne korzyści. Pod koniec października czeka nas kolejne spotkanie u naszych sąsiadów. Będzie ono podsumowaniem projektu INTERREG III A. Takie spotkania pokazują, jak ważną sprawą jest integracja dzieci już od najmłodszych lat. Aby im ją ułatwić, w tym roku chcemy wprowadzić w naszym przedszkolu zajęcia dodatkowe z języka niemieckiego. Mamy nadzieję, że nasze doświadczenia staną się przykładem dla innych placówek, chętnych do pozyskiwania partnerów w ramach współpracy polsko-niemieckiej. ■

Festiwal z charakterem

Iwona Kowalczyk, Ewa Lewoczko

Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pomerania

Polsko-Niemiecki Festiwal Młodzieży jest wyjątkowym wydarzeniem społeczno-kulturalnym, gdyż od dwunastu lat jest organizowany na przemian po polskiej i niemieckiej stronie granicy, angażując oba regiony. Od samego początku Festiwal był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej przeznaczonych na współpracę transgraniczną. Po stronie niemieckiej zawsze była to Inicjatywa Interreg, natomiast po stronie polskiej początkowo program Phare CBC, a od naszej akcesji – także Inicjatywa Interreg. Również Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży zawsze była włączona w finansowanie imprezy.

Transgraniczny charakter Festiwalu jest widoczny nie tylko w samym uczestnictwie młodzieży z Polski i z Niemiec, ale także w całym procesie organizacyjnym. Rok przed imprezą zaczynają się wspólne obrady Polsko-Niemieckiego Komitetu Organizacyjnego. W wyniku wielogodzinnych prac powstaje program działań kulturalnych i sportowych oraz harmonogram zajęć otwartych, warsztatów, happeningów. To także czas na promocję Festiwalu, stworzenie strony internetowej, ogłoszenie konkursów i kwalifikację grup festiwalowych.

Uczestnicy tegorocznego Festiwalu przyjechali do Koszalina ze wszystkich zakątków Euroregionu. Najliczniejszą reprezentację miał oczywiście Koszalin, ale młodzież przybyła także ze Szczecina, Stargardu, Choszczna, Sławna czy Polic. Stronę niemiecką najsilniej reprezentowały grupy z Greifswaldu, Eberswalde i Pasewalku. Tradycyjnie zaprosiliśmy również grupę szwedzką z zaprzyjaźnionej Skanii. XII Festiwal rozpoczął się symbolicznym Nabożeństwem Ekumenicznym w koszalińskiej katedrze. Monumentalne wnętrza, zapalone świece, przepiękna oprawa muzyczna, gesty pojednania i wspólna polsko-niemiecko-szwedzka modlitwa sprzyjały uroczystemu rozpoczęciu Festiwalu. Taki nastrój panował również na Rynku Staromiejskim, na którym Mirosław Mikietyński, Prezydent Ko-

szalina, oficjalnie otworzył imprezę. Część rozrywkową rozpoczął występ Młodzieżowej Orkiestry Dętej z Łobza, uczestniczącej w naszych festiwalach od wielu lat, która poprowadziła wszystkich uczestników ulicami Koszalina do amfiteatru. Wokół przygotowanej tam sceny przez trzy dni skupiało się „życie festiwalowe”. *Dla mnie najważniejsza jest profesjonalnie przygotowana scena główna, przez którą przewijają się setki różnorodnych artystów. Ci młodzi ludzie przez moment mogą poczuć się jak gwiazdy i mają wrażenie, że przebywają wśród innych, sobie podobnych gwiazd, od których mogą się czegoś nauczyć* – mówi Krzysztof Koroński, nauczyciel z Gimnazjum nr 20 w Szczecinie. *Festiwal ma swoją specyfikę, a każdy jego uczestnik przyjeżdża tu, aby pokazać to, co umie robić najlepiej, to, co ćwiczył długimi miesiącami. Ta wielka grupa „nieobojętnej” młodzieży, tancerzy, muzyków, sportowców, ma doskonałą okazję sprawdzenia swoich możliwości i nawiązania twórczych kontaktów.*

Niezapomnianych wrażeń dostarczyła publiczności także Polsko-Niemiecka Orkiestra Młodzieżowa Pomerania, która po kilkugodzinnych próbach wystąpiła w koszalińskiej filharmonii. W sobotę swoje warsztaty miały orkiestry dęte z Łobza i Greifswaldu. Obie orkiestry przedstawiły wspólnie wyćwiczone utwory podczas krótkiego niedzielnego koncertu na scenie głównej.

Szeroka oferta warsztatowa spotkała się z dużym zainteresowaniem polskiej, niemieckiej i szwedzkiej młodzieży. *Uczestniczyliśmy w zajęciach, podczas których dowiedzieliśmy się, między innymi, jak powstają artykuły prasowe, jak się przeprowadza wywiad i na co powinien zwracać uwagę dziennikarz, pisząc tekst. Mieliśmy okazję współpracować z kolegami z Niemiec* – pisali młodzi dziennikarze na stronie internetowej Festiwalu. Strzałem w dziesiątkę okazały się warsztaty taneczne salsy, jazz-dance i hip-hop. Organizatorzy mieli początkowo obawy, czy proponowane

dziewięć bloków tanecznych to nie za dużo. Okazało się jednak, że sale taneczne były pełne. *Warsztaty były prowadzone na bardzo wysokim poziomie* – twierdzi Marzena Luisetto, trener grupy tanecznej Top Dance z Pełczyc.

Tak jak i w latach poprzednich młodzieży zaproponowano udział w rozgrywkach sportowych. Piłka nożna i siatkówka w różnych kategoriach wiekowych stały się już tradycją Festiwalu. W tym roku po raz pierwszy organizatorzy mieli możliwość przeprowadzenia także zawodów pływackich. *Zdrowe zasady współzawodnictwa między młodzieżą różnych państw i gra fair play były głównym założeniem formuły Festiwalu. Każdy uczestnik, który się tym zasadom podporządkuje, przyczynia się do tworzenia atmosfery przyjaźni i sympatii* – powiedziała po meczu Jadwiga Nijaka, nauczyciel języka niemieckiego w Gimnazjum nr 5 w Szczecinie, opiekun młodych piłkarzy.

Opowiadając o Festiwalu, warto wspomnieć o grupie młodzieży z Polsko-Niemieckiego Gimnazjum w Löcknitz, która od kilku lat profesjonalnie moderuje wydarzenia ze sceny głównej. Uczniowie Gimnazjum corocznie są także tłumaczami-opiekunami grup festiwalowych. W tym roku nieoczekiwanie zyskaliśmy nowego przyjaciela Festiwalu – Barbarę Wilkowską, siostrę zakonną ze Wspólnoty Dzieci Łaski Bożej z Lipia, która pełniła rolę tłumacza i moderatora grupy szwedzkiej. Animowała ze sceny, bezpośrednio uczestniczyła w Nabożeństwie Ekumenicznym i rozwiązywała wszystkie problemy językowe gości ze Szwecji.

XII Polsko-Niemiecki Festiwal Młodzieży w Koszalinie już za nami. Cieszy nas, że kolejny raz ponad 1500 młodych ludzi z Polski, Niemiec i Szwecji przez trzy dni mogło się razem bawić, prezentować swoje dokonania na scenie, doskonalić umiejętności podczas warsztatów. Piłkarze mimo ulewy i wiatru próbowali swych sił na boisku, siatkarze i pływacy w halach sportowych, natomiast młodzi plastycy na Rynku Staromiejskim. *Organizacja Festiwalu była dla mnie bardzo ciekawym przeżyciem* – powiedziała po Festiwalu zmęczona, ale szczerze usatysfakcjonowana Beata Bulowska, koordynator projektu z Koszalina, wyrażając jednocześnie nadzieję, że na Festiwalu w Koszalinie spotkamy się jeszcze nie raz. ■

Szkoła równych szans

„Szkoła równych szans” to program dla szkół z województw: lubelskiego, lubuskiego, mazowieckiego i zachodniopomorskiego, którego celem jest wyrównywanie szans edukacyjnych oraz zwiększanie aspiracji edukacyjnych i społecznych uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, ze szczególnym uwzględnieniem terenów wiejskich, przezwyciężanie barier (m.in. społecznych, ekonomicznych, kulturowych, związanych z niepełnosprawnością) w dostępie do wykształcenia, co wpływa na ich szanse na rynku pracy.

W ramach programu Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Fundacja Edukacja dla Demokracji oraz Społeczne Towarzystwo Oświatowe ogłosiły konkursy grantowe dla szkół (podsta-

wowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych) na realizację programów rozwojowych, które będą finansowane w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004–2006. Priorytet 2.1. „Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy”. Łącznie dofinansowanie otrzyma ponad 200 szkół z ww. województw.

Zgodnie z regulaminem konkursu 3 kwietnia 2007 r. zakończono przyjmowanie wniosków o dofinansowanie projektów rozwojowych szkół z terenu województwa zachodniopomorskiego. Na konkurs napłynęło łącznie 135

wniosków. Do wszystkich wnioskodawców zostały rozesłane zawiadomienia o wpłynięciu wniosku i o nadanym wnioskowi numerze rejestracyjnym. W wyniku oceny dokonanej przez Komisję Grantową oraz późniejszych negocjacji dotacje przyznano 62 szkołom. Wszystkie wybrane projekty uzyskały minimum 25 punktów. Na liście rezerwowej znajdują się 3 szkoły, których projekty oceniono na 24 punkty. Zgodnie z dodatkowym kryterium spośród szkół, których projekty uzyskały 24 punkty, wybrano szkoły położone w trzech najmniejszych miejscowościach.

Cedyńska Inicjatywa Aktywnych (CIA) to tytuł projektu Szkoły Podstawowej w Cedyni w programie „Szkoła równych szans”. Do tej pory placówka korzystała z funduszy Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pomerania, angażując w projekty dzieci uczące się języka niemieckiego. Projekt CIA objął natomiast wszystkich uczniów w podstawówce. Nie tylko wśród dzieci, ale i wśród rodziców zapanował entuzjazm: teraz wycieczki do kina, teatru w Szczecinie czy na basen w Gryfinie są za darmo. Chętnych było tylu, że trzeba było pomyśleć, jak wyłonić poszczególne grupy. Odbywały się więc losowania. Kto nie zakwalifikował się do wyjazdu w pierwszej turze, pojechał w następnej.

Nauczyciele mogli dodatkowo zarobić i realizować pomysły, na które nie było do tej pory środków. Szkoła otworzyła się jeszcze bardziej na środowisko. W realizację projektu angażowali się: strażak, kustosz muzeum, redaktor naczelny powiatowego tygodnika, sołtys, regionaliści, instruktor ZHR, stomatolog, ortopeda i wielu innych. Wszystko to dzięki projektowi, któremu przyświecał cel szczególny – edukować lepiej i skuteczniej poprzez wyrównywanie szans edukacyjnych.

Ostre wejście

Projekt został napisany dla szkoły przez prezesa Towarzystwa Miłośników Ziemi Cedyńskiej. Realizacja pomysłów jest możliwa dzięki współpracy szkoły z wieloma organizacjami, samorządem

Oj, dzieje się, dzieje!

Andrzej Kordylasiński, koordynator projektu w SP w Cedyni

gminnym oraz ludźmi sprzyjającymi placówce. Odbiór społeczny tej inicjatywy był dobry od początku. Już w maju prowadzono pierwsze zajęcia. Utworzono Grupę Gród, która przebrana za wojów uczestniczyła w obchodach święta 60-lecia szkoły, a potem w Dniach Cedyni. Inscenizacja bitwy cedyńskiej z 972 r. podobała się władzom gminy, mieszkańcom oraz gościom. Uszyte z tej okazji stroje, wykonane drewniane miecze i tarcze pozwolą wykorzystać pomysł w przyszłości.

Dobrze prezentował się również zespół taneczny ubrany w ludowe stroje. Talenty dzieci i zaangażowanie instruktorki doprowadziły do powstania w szkole koła tanecznego. Mimo początkowego braku środków finansowych w wakacje zorganizowano obóz języka niemieckiego. Aktywne formy prowadzenia zajęć sprzyjały lepszemu poznaniu języka sąsiadów.

Turystyka kwitnie

Dzieci do tej pory kilkakrotnie uczestniczyły w zaplanowanych spotkaniach z kulturą. To nie tylko kino i teatr. Uczniowie zwiedzają muzea, zabytki, poznają także osobliwości przyrodnicze. Dla wielu to niezapomniane przeżycia. Popularnością cieszy się także klub imprez na orientację. Po pierw-

szych szkoleniach podstawówka w Cedyni uczestniczyła w zawodach KONTIKINO w Gogolinach, skąd przywiozła puchar za aktywność. Swoich zagrających zwolenników, których nie przstraszy żadna pogoda, ma weekendowy klub turystyki pieszej. We wrześniu zorganizował biwak z noclegiem w namiotach. Mimo że lało jak z cebra, na imprezę zgłosiło się ponad dwadzieścia osób (choć organizatorzy planowali 15-osobowy klub). Wszyscy uczyli się, jak rozbijać namioty, a potem związać je w mokre sobotnie popołudnie. Klub będzie szkołą samodzielności. Weekendowy klub turystyki pieszej, nazwany wstępnie podczas rajdu „Cedyniaki”, ma już wytyczone zadania na cały rok szkolny.

Sporo biurokracji

Są też minusy – biurokratyczne rozliczanie się z każdego działania i wydanie grosza. Najgorsze było oczekiwanie przez 3 miesiące działania na pierwsze pieniądze. Biurokracja kosztuje sporo nerwów. Brakuje na to czasu przy wszystkich szkolnych obowiązkach. Jednak te z pozoru trudne procedury pozwalają przećwiczyć wiele działań, np. monitorowanie uczestnictwa dzieci w kolejnych przedsięwzięciach. Zdarzają się też zabawne sytuacje. W pierwszej

klasie, dzieci wybierając się w ramach projektu do stomatologa, własnoręcznie podpisywały się na listach obecności. A pisać uczą się od niedawna! Sympatycznie zatem wyglądają ich niektóre podpisy – kulfony albo odwzorowywane drukowane litery nazwiska. Pamiętać też musimy o umieszczeniu logo

„Szkoly równych szans” i Europejskiego Funduszu Społecznego na każdym dokumencie i zakupionym sprzęcie. Na szkoleniach dowiedzieliśmy się bowiem, jak to mer jednego z francuskich miast nie otrzymał zwrotu pieniędzy za most na rzece, ponieważ zardzewiały tablice informacyjne.

Napisanie projektu nie było zbyt skomplikowane, ale jego prowadzenie biurowe to już wyższy pułap trudności. Jednak patrząc na zadowolonych uczniów, mogących realizować swoje niedawno odkryte pasje, odczuwamy satysfakcję i mamy poczucie uczestniczenia w czymś zupełnie niezwykłym. ■

Spełniamy marzenia i oczekiwania

Piotr Misiura, koordynator projektu w Gimnazjum w Cedyni

Gimnazjum im. Mieszka I w Cedyni jest małą szkołą. W obecnym roku szkolnym uczy się tu tylko 190 uczniów, pracuje 23 nauczycieli. W związku z możliwością pozyskania dodatkowych funduszy ze środków Unii Europejskiej na działania szkolne nasze gimnazjum podjęło się opracowania i złożenia projektu dotyczącego realizacji dodatkowych działań dydaktycznych, sportowych i kulturalnych.

W maju 2007 r. dowiedzieliśmy się, że nasza szkoła została zakwalifikowana do sfinansowania projektu przygotowanego w ramach programu „Szkoly równych szans”, który jest adresowany do szkół, gdzie większość uczniów wywodzi się ze środowisk wiejskich i z małych miasteczek. Bardzo ważnym punktem programu „Szkoly równych szans” była możliwość przystąpienia do projektu bez posiadania tzw. środków własnych.

Od 3 września 2007 r. rozpoczęła się realizacja wielu zadań. Są wśród nich działania skierowane do uczniów klas trzecich, których głównym celem jest lepsze przygotowanie ich do egzaminów gimnazjalnych. Wśród działań dydaktycznych znalazły się takie, które stwo-

rzą szansę pogłębienia wiedzy (koła zainteresowań), są również zajęcia wyrównawcze przeznaczone dla tych, którzy mają problemy ze zrozumieniem czy nauczeniem się niektórych treści programowych. Mamy propozycję dla uczniów dyslektycznych. Na każdym poziomie klas organizujemy dla nich specjalne zajęcia. Z kolei koła językowe pozwolą naszym uczniom pogłębić zainteresowanie językiem obcym (do wyboru język niemiecki lub angielski), koła zainteresowań umożliwiają uczniom korzystanie z technologii komputerowej w tworzeniu gazety szkolnej, fotografowaniu, tworzeniu i prowadzenie strony internetowej. Zajęcia sportowe pokazują, że obok popularnych wśród młodzieży sportów może znaleźć się badminton czy tenis stołowy. Uczniowie z wadami postawy korzystają z darmowych wyjazdów na basen. Wśród zadań, które realizujemy, są również wycieczki poświęcone poznawaniu przyrody i ciekawych miejsc naszego kraju i okolic Cedyni. Wycieczki te są wspaniałą okazją do uzyskania nowej wiedzy z geografii czy przyrody. Podczas nich młodzież ma okazję wysłu-

chać wielu ciekawych wykładów, zobaczyć to, o czym uczą się podczas zajęć w szkole. Dużym zainteresowaniem cieszą się także zajęcia teatralne. Uczniowie pod okiem opiekuna przygotowują swoje „sztuki”, a jednocześnie mają możliwość poznania prawdziwego teatru, opery i baletu podczas darmowych wyjazdów do Szczecina.

Na pytanie, dlaczego warto brać udział w tego typu programie, bez wahania odpowiemy: ponieważ dzięki funduszom europejskim spełniamy czasem marzenia, a na pewno oczekiwania uczniów i ich rodziców w związku z lepszym przygotowaniem do egzaminów gimnazjalnych, możliwością dostania się do dobrej szkoły, dobrej klasy. Patrząc na zainteresowanie uczniów zajęciami sportowymi, dostrzegamy, że uczniowie chcą nie tylko się uczyć, ale i bawić, a poprzez zabawę rozwijać swoje zainteresowania. Gdyby nie było tych środków – czy znalazłyby się gdzie indziej? Trudno na to pytanie znaleźć jednoznaczna odpowiedź. Oświata nie jest priorytetem w skali państwa, coraz więcej zadań przekazuje się gminom, nie dokonując istotnej korekty w ich budżetach.

Mamy mimo wszystko nadzieję, że starania nauczycieli zaangażowanych w realizację projektu będą docenione przez uczniów, rodziców i lokalną społeczność. ■

Finanse przestały być barierą

Barbara Atroszko, Małgorzata Piskorowska, SP w Czelinie

Czelin jest niewielką popegeerowską wioską leżącą w południowej części województwa zachodniopomorskiego, w gminie Mieszkowice. Do znajdującej się tu szkoły podstawowej uczęszcza 82 uczniów. Jednym z obszarów działań zawartych w Programie Rozwoju Szkoły Podstawowej w Czelinie jest „Równość szans”. Jego celem jest organizowanie

warunków zapewniających wszystkim uczniom możliwość rozwoju i równe szanse uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych.

Projekt „Szkoly równych szans” jest zbieżny z naszym szkolnym programem i dał możliwość skorzystania z dofinansowania zajęć pozalekcyjnych wszystkim potrzebującym i chętnym uczniom naszej

szkoły. Opracowany przez zespół nauczycieli projekt „Aktywnie i ciekawie spędzamy wolny czas” objął działania, których efektem ma być poszerzenie wiedzy i zasobu praktycznych umiejętności oraz efektywnej pracy w zespole. Są to:

- zajęcia sportowo-rekreacyjne na basenie, połączone z nauką pływania. Uczestniczą w nich uczniowie ze stwierdzonymi wadami postawy oraz osoby, które chcą kontynuować naukę pływania podjętą wcześniej w ramach projektu „Program upowszechniania sportu wśród młodzie-

- ży w województwie zachodniopomorskim w 2005 roku”. Zaplanowano 10 wyjazdów;
- zajęcia informatyczne, podczas których dzieci mające na co dzień ograniczony dostęp do komputera poznają multimedialne programy edukacyjne, uczą się korzystać z Internetu;
 - zespół wokalny-taneczny. Dziewczęta śpiewają i grają na fletach i keyboardach utwory ludowe oraz opracowują proste układy taneczne do śpiewanych piosenek;
 - kółko plastyczne. Uczniowie podzieleni na dwie grupy wiekowe poznają nowe techniki plastyczne. Ich prace prezentowane będą w „Małej galerii”;
 - kursy języka niemieckiego. Uczestniczą w nim uczniowie z klasy drugiej

Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zielinie od maja br. realizuje własny projekt edukacyjny w ramach programu rozwojowego „Szkoła równych szans”. Dzięki otrzymanym środkom finansowym z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z budżetu państwa uczniowie naszej szkoły biorą udział w wielu różnorodnych zajęciach pozalekcyjnych, jeżdżą na atrakcyjne wycieczki, systematycznie uczestniczą w lekcjach pływania na pływalni w Myśliborzu.

Członkowie zespołu pieśni i tańca „Mali Zieliniacy” w ciągu minionych 4 miesięcy aż 9 razy wystąpili z repertuarem tańców regionalnych, w tym także przed publicznością niemiecką w Altranft oraz przed tysięczną widownią w Goleiszowie, w powiecie cieszyńskim.

Młodzi artyści pod fachowym kierunkiem nauczycielki zgłębiają tajemnice teatru, przygotowując własne widowisko, a także wyjeżdżając na przedstawienia teatralne do Szczecina i Gorzowa. Uczestniczą też w warsztatach prowadzonych przez zawodowych aktorów. Młodzieżowa grupa „Lepsi” wystawi widowisko teatralne w naszej szkole, w przedszkolu samorządowym w Mieszkowicach oraz w szkołach wiejskich gminy Mieszkowice.

Uczniowie pragnący poznać drugi język obcy, poza obowiązkowym językiem niemieckim, chodzą 2 razy w tygodniu na zajęcia języka angielskiego.

W trakcie cyklu zajęć „Sport dla każdego” uczniowie realizują swoje uzdolnienia i doskonałą umiejętność w różnych grach zespołowych oraz w lekkiej

i trzeciej, którzy chcą zdobyć podstawy tego języka;

- formy uczestniczenia w kulturze poprzez organizowanie wyjazdów do teatrów, galerii, muzeów. W każdym z tych przedsięwzięć uczestniczyć ma co najmniej 50% uczniów.

Realizację naszych działań rozpoczęliśmy w sierpniu tego roku. Z przyznanych na te cele środków zakupiliśmy materiały do działalności plastycznej, instrumenty muzyczne, radioodtwarzacz, zamówiliśmy stroje dla zespołu wokalny-taneczny. Dzieci jeżdżą na basen, odbywają się zaplanowane zajęcia kół pozalekcyjnych. Chociaż szkoła w przeszłości systematycznie organizowała wycieczki, jednak ze względu na możliwości finansowe rodziców brała

w nich udział niewielka grupa uczniów. Projekt „Szkoła równych szans” umożliwił wyjazdy wszystkim dzieciom. Był już w szczecińskim Teatrze Lalek „Pleciuga”, na wycieczce w Lubuskim Muzeum Wojskowym w Drzonowie oraz w Muzeum Etnograficznym w Ochli, gdzie uczestniczyły w warsztatach muzealnych „Od ziarenka do płóciennika”, poznawały tradycje winiarskie na ziemi lubuskiej, wykonywały dawne prace mieszkańców wsi: pracę w kuźni, własnoręcznie robiły masło. Czynny kontakt z zabytkami wywoływał ogromne zainteresowanie przeszłością.

Dzięki „Szkole równych szans” ograniczenia finansowe przestały być barierą uniemożliwiającą naukę w interesującej formie. ■

Zaangażowanie wokół wspólnych działań

Krzysztof Karolak, dyrektor SP w Zielinie

atletyce i tenisie stołowym. Wyjeżdżając na zawody sportowe, wdrażają się do sportowej rywalizacji w duchu fair play.

Kółko komputerowe, prowadzone w trzech grupach, pozwala w pełni wykorzystać nowoczesną pracownię, którą szkoła otrzymała z MEN przed wakacjami. Poza tym umożliwia uczniom klas III–VI racjonalne korzystanie z zasobów Internetu, wykonanie prezentacji o własnej szkole i miejscowości, a także lepsze przygotowanie się do sprawdzianu końcowego szóstoklasistów.

W powstałym przyszkolnym miasteczku ruchu drogowego uczniowie poznają w praktyce zasady i przepisy obowiązujące pieszych i rowerzystów, przygotowują się do egzaminu na kartę rowerową oraz do konkursu „Bezpieczeństwo w Ruchu Drogowym”.

Na warsztatach fotograficznych przygotowują materiały do prezentacji własnej miejscowości, uczą się zasad fotografowania obiektów architektury, przyrody i osób. Przygotowują też wystawę podsumowującą cykl zajęć warsztatowych.

Organizowane przez szkołę wycieczki edukacyjne są doskonałym uzupełnieniem i urozmaiceniem teoretycznego materiału dydaktycznego przekazywanego uczniom w klasie.

Jednym z ważniejszych aspektów realizowanego programu rozwojowego szkoły jest zaangażowanie i integracja wokół wspólnych działań nie tylko pracowników, ale także rodziców oraz przedstawicieli lokalnych organizacji i stowarzyszeń, jak choćby Koła Gospodyń Wiejskich, parafii, Rady Sołeckiej, leśnictwa, wiejskiego ośrodka zdrowia, klubu sportowego.



Europejskie fascynacje

Bogdan Urbanek, Szkoła Podstawowa nr 1 w Szczecinku

Lata pracy w szkolnictwie przekonują mnie coraz bardziej, że rdzeniem wychowania patriotycznego w szkołach powinna być edukacja europejska w odniesieniu do regionu. Ojczyźniany patos bywa czasami niezbędny, ale na gruncie postaw obywatelskich, które swe korzenie tak czy inaczej muszą mieć w małej ojczyźnie. Pod pojęciem wychowania patriotycznego w szkołach rozumiem więc uczenie bycia obywatelem we wspólnej Europie. Od lat optuję za tym, by tak rozumiana i realizowana edukacja regionalna stała się równoprawnym szkolnym przedmiotem.

Wielokrotnie miałem okazję zaobserwować duże zainteresowanie moich uczniów ze starszych klas szkoły podstawowej czy gimnazjum realizowaną tematyką międzynarodową. Wystarczy choćby wspomnieć szkolne konkursy, debaty, festyny, projekty, zajęcia warsztatowe. Te, które uwzględniały ją w swych zamierzeniach programowych, nie musiały zbytnio zabiegać o popularność wśród młodzieży – europejskie czy regionalne z samej istoty oznaczało ciekawe.

Te doświadczenia zainspirowały mnie do rozszerzenia tematyki regionalnej i europejskiej w programie nauczania języka polskiego w klasach IV–VI szkoły podstawowej. Wiosną 2000 roku opracowałem i wdrożyłem do realizacji projekt „Tu jest nasz dom”, będący długofalowym cyklem innowacji i modernizacji programowej na bazie ścieżek edukacyjnych – regionalnej, europejskiej i medialnej. Program został pozytywnie zrecenzowany przez zespół nauczycieli konsultantów CEN Koszalin oraz oficjalnie zatwierdzony; zainteresował Muzeum Regionalne, a także Urząd Miasta Szczecinka.

Nasze miejsce w Europie

W związku z tym, że wspomniany program ma charakter lokalny, w części zagranicznej postanowiliśmy wykorzystać efekty wieloletniej już partnerskiej współpracy Szczecinka z Noyelles sous Lens we Francji, Bergen op Zoom w Holandii i Neustrelitz w Niemczech. Tak więc edukację europejską ograniczyliśmy do tych trzech państw i na-

rodów. Już pierwsze organizacyjne zabiegi: nawiązanie współpracy z ambasadami Królestwa Holandii, Republiki Francuskiej i Republiki Federalnej Niemiec w Polsce – stały się zaczątkiem stałej wystawy „Szczecinek w Unii Europejskiej. Naszą klasę zaczęto już niemal oficjalnie nazywać *euroklasą*.

Szczególnie oczekiwanymi przez wszystkich zajęciami były *seminaria programowe*, które odbywały się w placówkach kultury, muzeum, biblioteki miejskiej. Organizowaliśmy je raz w miesiącu i ich celem było zapoznanie uczniów z historią, tradycją i współczesnością naszego miasta, wprowadzenie w tradycje kultury europejskiej, przybliżanie rozumienia człowieka i świata czy też wzbogacanie uczniów o wartości humanistyczne i estetyczne. Dwa razy w semestrze organizowaliśmy *warsztaty metodyczne*, które z kolei odbywały się w siedzibach jednostek i instytucji współpracujących z nami przy realizacji programu. Warsztaty samorządowe w ratuszu kilkakrotnie poprowadził Burmistrz Miasta; edukacyjne – dyrektor Miejskiego Zakładu Doskonalenia Nauczycieli; kulturalne – szef Szczecineckiego Ośrodka Kultury, sportowo-rekreacyjne – dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji, z kolei zajęcia historyczno-muzealne – kustosz Muzeum Regionalnego.

W ramach edukacji medialnej w siedzibach szczecineckich redakcji odbywały się bardzo atrakcyjne *warsztaty dziennikarskie*. Ciekawym pomysłem, w który zaangażowali się moi uczniowie, była też *gazeta plakatowa*, wykonywana w ramach warsztatowych lekcji języka polskiego, podczas których uczniowie w formie kart pracy opracowywali materiały dotyczące polityki, mody, sportu, sztuki, techniki, obyczajowości itp. Trzykrotnie organizowaliśmy *lekcje szczecinecko-europejskie* dla przyjaciół klasy, rodziców, nauczycieli. Trzykrotnie, ponieważ każda zaprzyjaźniona z nami nacja (Francuzi, Holendrzy i Niemcy) pełniła kolejno rolę gospodarza.

Warto jeszcze dodać, że moi uczniowie w latach 2000–2006 zorganizowali, w ramach programu, *międzyszkolne kon-*

kursy: plastyczno-literacki „Blżej Europy”, poetycki „Szczecinek – moje miasto”, plastyczny „Europa – nasz wspólny dom”, fotograficzny „Szczecinek – jakiego już nie ma”. Zdobywali *certyfikaty młodzieżowego przewodnika*, prowadzili badania sondażowe, wywiady, organizowali zajęcia dla dzieci z klas młodszych. Nie sposób wymienić wszystkich naszych przedsięwzięć edukacyjnych – warsztatów, zajęć seminaryjnych, dyskusji panelowych, debat, lekcji dla rodziców i nauczycieli; zajęcia warsztatowe poświęcone malarstwu odbywały się nawet w Galerii Malarstwa Zachodnioeuropejskiego Oddziału Muzeum Narodowego w Poznaniu.

Co dalej?

Program „Tu jest nasz dom” realizuję nadal, oczywiście co roku modyfikując i uzupełniając jego treści. Mam też ogromną satysfakcję, że ma on już w pewnym sensie *charakter pokoleniowy*, gdyż co roku podczas czerwcowej gali programowej odwiedzają mnie byli uczniowie, a jego wcześniejsi realizatorzy. I nie są to jedynie wizyty kurtuazyjne; nasi programowi absolwenci czynnie współtworzą kolejne klasowe święta. Nierzadko bywa też i tak, że w tej międzyszkolnej programowej rodzinie spotykają się rodzeństwa. Dziś, patrząc z perspektywy czasu na dokonania moich podopiecznych, mając też w niedawnej pamięci ministerialne zapowiedzi programowej nobilitacji patriotyzmu w szkołach, nie mogę nie wspomnieć, że skoro nasz program zebrał już chyba wszystkie możliwe i życzliwe recenzje, z ministerialną włącznie, zdecydowałem się na jego metodyczne opracowanie. Niektóre elementy programu „Tu jest nasz dom” udostępniłem Wydawnictwu Edukacyjnemu Wiking we Wrocławiu, w opracowanych przeze mnie *Przewodnikach metodycznych* do nauczania języka polskiego w klasach I–III gimnazjum na bazie programu i podręczników autorstwa J. Konowalskiej, S. Matei i I. Mokrzan. W marcu 2005, dzięki życzliwości i wsparciu Urzędu Miasta wydałem zbiór legend ziemi szczecineckiej „W grodzie gryfa i jesiotra”.

Aktywne uczestnictwo w życiu lokalnej wspólnoty to także krzewienie wiedzy, utrwalanie doniosłych dla danego terenu wydarzeń, poznawanie obyczajów z zamierzchłych wieków. Dają to uczniom poczucie więzi emocjonalnej z ziemią, na której przyszło im wzrastać i żyć. ■

„Mosty ponad granicami” to europejski projekt dotyczący samooceny szkół. Głównym jego celem było podnoszenie jakości nauczania poprzez zastosowanie procedur dotyczących oceny pracy szkoły. Cele projektu pokrywały się z priorytetami Unii Europejskiej i programu Sokrates 8. Brało w nim udział 7 krajów Unii Europejskiej (Anglia, Grecja, Portugalia, Czechy, Węgry, Słowacja, Polska) oraz Szwajcaria. Program koordynował Uniwersytet w Cambridge.

W naszym kraju do programu przystąpiło 15 szkół podstawowych i gimnazjów. Wszystkie placówki miały już za sobą doświadczenia z zakresu samooceny pracy, ponieważ od kilku lat funkcjonowały w „Klubie Szkół Uczących Się” i mają certyfikaty Centrum Edukacji Obywatelskiej (ogólnopolskiej organizacji współpracującej z Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności).

Głównym zadaniem szkoły biorącej udział w projekcie było testowanie metod samoewaluacji oraz stosowanie ich w praktyce w celu podnoszenia jakości pracy szkoły. W realizacji tych celów uczestniczyła cała społeczność szkolna, czyli nauczyciele, uczniowie oraz ich rodzice. Każda placówka biorąca udział w programie na podstawie wstępnej samooceny dokonała analizy własnych słabych i mocnych stron, wybrała priorytety oraz metody i narzędzia do samoewaluacji, a następnie – po przeprowadzeniu badań – sformułowała wnioski do dalszego działania. Ponadto jednym z priorytetów było badanie umiejętności matematycznych dziewcząt i chłopców oraz wpływu sposobu nauczania matematyki na każdą z grup.

Wszystkim uczestnikom programu udostępniona została strona internetowa projektu, która umożliwiła dzielenie się doświadczeniami. Ostatecznym efektem „Mostów ponad granicami” jest opublikowanie książki uwzględniającej dokonania poszczególnych szkół i konferencja zorganizowana na Węgrzech.

Ponadto każda z uczestniczących w programie placówek dokonała zmian w badanym przez siebie obszarze, podnosząc tym samym jakość nauczania.

Pierwszym etapem dla szkół biorących udział w programie było dwudniowe szkolenie w Warszawie. Na konferencji wprowadzającej wysłuchano między innymi wykładu „Jakość a samoocena” wygłoszonego przez Andre Haynesa z Banku Lloyds TBS z Wielkiej Brytanii.

Mosty ponad granicami

Beata Korbak, Gimnazjum nr 5 w Koszalinie



Dyskusja dotyczyła celów i metod samooceny. Ciekawym elementem szkolenia był udział uczniów. Każda ze szkół przjechała w składzie: 4 nauczycieli oraz 2 uczniów. Podczas pierwszego dnia zajęcia prowadzone były oddzielnie dla nauczycieli i młodzieży, która mogła poznać rówieśników z innych miast i wymienić z nimi doświadczenia. Drugiego dnia szkolenia każda ze szkół pracowała już we własnym gronie. Działania prowadzone wraz z uczniami były autentycznym przejawem szkolnej demokracji.

Po powrocie ze szkolenia przystąpiono do zbierania opinii nauczycieli, uczniów i ich rodziców. Młodzież wypełniała ankiety na godzinach wychowawczych, zaś rodzice – podczas wywiadówek. Uczniów zaangażowano także do analizy ankiet. W zasadzie trudno byłoby dokument ten nazwać prawdziwą ankietą, gdyż nie zawierał pytań, natomiast zostały w nim wyodrębnione i nazwane obszary pracy szkoły, które opiniowano pozytywnie lub negatywnie. Na podstawie uzyskanych wyników w każdej ze szkół wykonano „wykres szkoły”, zwany inaczej „profilem szkoły”. Jest to tzw. miękkie narzędzie badania. Stosuje się je, aby uzyskać wynik nie ilościowy, lecz jakościowy. W odróżnieniu od najczęściej stosowanej ankiety może dać szkole dodatkowe ciekawe informacje. Wyniki takiego badania są ściśle powiązane z rozmową na temat funkcjonowania szkoły, omówieniem jej mocnych i słabych stron.

Dyskusje na ten temat uczestnicy programu przeprowadzili w gronie rodziców, uczniów i nauczycieli.

Po sporządzeniu wykresu i wybraniu celu będącego priorytetem szkoły nauczyciele sporządzili raport końcowy, prezentując jego wyniki całej społeczności szkolnej. Dzięki tym działaniom placówki miały możliwość dokładnej analizy wybranego obszaru, poznania mocnych i słabych stron, a także zaplanowania takich działań, które poprawiłyby jakość pracy w tym właśnie obszarze.

Udział w programie pokazał bardzo wartościową drogę zbierania informacji o szkole. Pozwolił na przeprowadzenie szerokiej i rzetelnej samooceny. Dał wszystkim zwiększone poczucie odpowiedzialności za jakość pracy. Poprawił stopień komunikacji między nauczycielami, uczniami i ich rodzicami. Stał się kolejnym krokiem na drodze udoskonalania procesu edukacji.

Na zakończenie trzeba dodać, że stosowanie różnorodnych metod samooceny, współpraca między szkołami z całego kraju oraz zaangażowanie rodziców i uczniów w proces samoewaluacji dają gwarancję podniesienia jakości pracy szkoły. Są także szansą na porównanie wyników, procesów i inicjatyw na szczeblu krajowym, a nawet międzynarodowym. Pozwalają jednocześnie zidentyfikować zagadnienia ważne dla dalszego rozwoju danej szkoły, zgodnie z jej misją, wizją oraz warunkami środowiskowymi. ■

Naprawdę warto

Sabina Rosowska

Szkoła Podstawowa w Karlinie

Decyzja o przystąpieniu naszej szkoły do programu Sokrates Comenius została podjęta przez radę pedagogiczną w 2003 roku. W realizacji projektu udział wzięła cała społeczność szkolna. Poszukiwanie partnerów rozpoczęliśmy od zamieszczenia naszych danych i preferencji w bazie partnerów (adres znajduje się na stronie FRSE). Dzięki temu nawiązaliśmy kontakt ze szkołą w Otranto, która ostatecznie pełniła rolę szkoły koordynującej projekt, oraz pozostałymi partnerami – Istituto Aldo Moro w Otranto we Włoszech, Castell de Santa Agueda w Ferrerias na hiszpańskiej Minorce oraz Dollis Junior School w Londynie. Drogą korespondencyjną ustaliliśmy ostateczny temat i założenia projektu „Opowiem Wam, gdzie mieszkam”.

Pierwszym krokiem w realizacji projektu było zapoznanie grona pedagogicznego i społeczności uczniowskiej z założeniami projektu. W październiku 2004 roku wraz z nauczycielem informatyki i czwórką uczniów pojechaliśmy z wizytą roboczą do szkoły koordynującej. Gospodarze pokazali nam miasto i okolice, odwiedziliśmy przedszkole i szkoły wchodzące w skład Istituto Aldo Moro, braliśmy udział w spotkaniach z nauczycielami i uczniami pracującymi w projekcie oraz w codziennych zajęciach szkolnych. Nasi uczniowie mieszkali w domach włoskich rówieśników i razem z nimi uczęszczali do szkoły. Podczas wyjazdu zostały przedyskutowane plany pracy w projekcie w rozpoczynającym się roku szkolnym.

Pierwszy semestr roku szkolnego 2004/2005 przeznaczaliśmy na poznanie się partnerów uczestniczących w projekcie poprzez wymianę listów i zdjęć klas. Następnie zajęliśmy się prezentacją zwyczajów związanych z obchodami różnych świąt w naszych krajach. My zaprezentowaliśmy andrzejkę, mikołajki, ślubowanie klas I, szkolną Wigilię i jasełka. Od szkół partnerskich otrzymaliśmy również wiele zdjęć, listy z pozdrowieniami i życzeniami świąteczny-

mi oraz prace plastyczne. W II semestrze przedstawialiśmy sobie nawzajem nasze miejsca zamieszkania. W naszej szkole, dzięki zaangażowaniu wszystkich klas, został opracowany album prezentujący historię i obecny wygląd Karlina oraz różne obiekty na terenie naszego miasta, a także prezentacja multimedialna.

We wrześniu 2005 roku wraz z dyrektorem szkoły i dwojgiem nauczycieli pojechaliśmy z wizytą roboczą do Ferrerias na hiszpańskiej Minorce, gdzie odwiedziliśmy szkoły i braliśmy udział w spotkaniach poświęconych podsumowaniu pracy w I roku projektu i ustaleniu planów dalszej współpracy. Zapoznaliśmy się także z hiszpańskim systemem oświaty.

W roku szkolnym 2005/2006 tematem przewodnim pracy nad projektem były Prawa Dziecka. W I semestrze omawialiśmy z uczniami wybrane zagadnienia z Konwencji o Prawach Dziecka i Karty Praw Człowieka, które następnie były ilustrowane przez dzieci. Najładniejsze rysunki zebrane w albumy wysłaliśmy do szkół partnerskich. W marcu 2006 roku odbyła się w naszej szkole debata o Prawach Dziecka w Karlinie, w której udział wzięli przedstawiciele wszystkich klas oraz zaproszeni goście: Burmistrz Miasta i Gminy Karlino Waldemar Miśko i zastępca burmistrza, Beata Pawlik.

W maju 2006 roku odwiedzili naszą szkołę nauczyciele ze wszystkich szkół biorących udział w projekcie. Spotkanie służyło podsumowaniu dotychczasowych osiągnięć i zaplanowaniu pracy w ostatnim roku trwania projektu. Goście spotkali się z naszym gronem pedagogicznym, obejrzeni przedstawienie przygotowane przez uczniów, a także odwiedzili sąsiednie szkoły i przedszkole, wzięli udział w spotkaniu z burmistrzem, odwiedzili Wioskę Dziecięcą, zwiedzili nasze miasto i okolice. Niewątpliwą atrakcją był dla nich spływ pontonowy Parsętą na trasie Karlino–Wrzosowo, podczas którego podzi-

wiali polską przyrodę. Mieli także okazję zobaczyć artystów biorących udział w Europejskim Festiwalu Twórczości Młodych.

W minionym roku szkolnym głównym tematem pracy w projekcie były środki transportu, a atrakcją – wycieczka do szkół partnerskich. Uczniowie poznawali ich położenie geograficzne, panujący tam klimat oraz walutę. Uczniowie klas V i VI nauczyli się korzystać z usług internetowych biur podróży i opracowali trasy przelotu. Zapoznali się także z formalnościami paszportowymi. Natomiast uczniowie klas I–III wykonali ilustracje środków transportu. W wyniku wspólnej pracy powstała broszura pod tytułem „Jedziemy z wizytą do naszych partnerów.” W maju 2007 roku odbyliśmy ostatnią wizytę roboczą. Tym razem zostaliśmy zaproszeni do szkoły w Londynie. Wizyta była głównie poświęcona podsumowaniu realizacji projektu i stworzeniu wspólnego raportu końcowego.

Na zakończenie realizacji projektu działający w naszej szkole Klub Europejski przygotował prezentację przedstawiającą naszą 3-letnią pracę. Następnie przeprowadziliśmy wśród uczniów ankietę dotyczącą ich udziału w projekcie i opinii na jego temat. Wyniki ankiety wykazały, że uczniowie są zadowoleni z uczestnictwa w projekcie i każdy znalazł w nim interesujące go zagadnienia.

Niewątpliwie realizacja zadań związanych z projektem wymaga od nauczycieli zaangażowania i poświęcenia czasu, jednak biorąc pod uwagę osiągnięte korzyści, uważam, że naprawdę warto. W trakcie 3 lat pracy w projekcie uczniowie naszej szkoły wykonali wiele prac, które prezentowaliśmy naszym partnerom, każdy więc otrzymał szansę wykazania się swoimi umiejętnościami w różnych dziedzinach. Poza tym praca nad projektem zmobilizowała uczniów do nauki języków obcych i rozwijania umiejętności korzystania z nowych technologii. Nasza szkoła także otrzymała mnóstwo materiałów wykonanych przez uczniów szkół partnerskich oraz prezentacje multimedialne i filmy. Dzięki nim poznaliśmy bliżej naszych partnerów, mieliśmy okazję zobaczyć podobieństwa i różnice. Przekonaliśmy się, że niezależnie od miejsca zamieszkania, wyznania, lokalnych tradycji czy też koloru skóry wszyscy jesteśmy równoprawnymi obywatelami Europy. ■

Realizowany przez Gimnazjum nr 9 w Koszalinie projekt Comenius-Socrates koncentrował się wokół tematu energii alternatywnej i ściśle z nią powiązaną ochroną środowiska oraz ochroną zasobów naturalnych. Partnerami naszego gimnazjum w projekcie były szkoły z Włoch (Liceo Banzi Bazoli z Lecce) i z Niemiec (Grund – und Gesamtschule „Emst Legal” ze Schlieben).

Głównym celem projektu była praca nauczycieli i uczniów z partnerskich szkół nad zagadnieniami związanymi z problemami współczesnego świata dotyczącymi eksploatacji naturalnych źródeł energii. Pragnęliśmy uświadomić uczniom potrzebę poszukiwania i wykorzystywania nowych, alternatywnych źródeł energii. Pracując nad projektem, młodzież zapoznawała się z tradycyjnymi źródłami energii (turbunami wiatrowymi, elektrowniami wodnymi) i sposobami ich wykorzystywania. Dowiedziała się, jak działa energia słoneczna, energia wodna, energia wiatrowa, energia pływów, jak powstaje biomasa i biopaliwo.

Praca nad projektem miała nie tylko poszerzać wiedzę uczniów w zakresie energii alternatywnej, ale również mobilizować ich do nauki języków obcych, zwłaszcza języka angielskiego, a także poszerzać szkolny program zajęć.

Udział w programie pozwolił na poznanie realiów życia codziennego w innych systemach edukacyjnych oraz dał szansę młodym ludziom na nawiązywanie nowych kontaktów i przyjaźni oraz, co ważne, uczył tolerancji i otwartości. Projekt był próbą udowodnienia, że młodzi ludzie z różnych krajów, grup społecznych mogą świetnie współpracować i realizować wspólne cele.

Projekt z energią

Arkadiusz Podgórski, Gimnazjum nr 9 w Koszalinie

Działania podejmowane przez nas były na bieżąco dokumentowane i zawoocowały produktami końcowymi. Powstała witryna internetowa prezentująca zagadnienia związane z energią alternatywną oraz prace uczniów naszego gimnazjum. Strona została umieszczona na serwerze pod adresem www.e-alternatywa.prv.pl. Na stronie znalazły się między innymi dział: *o projekcie* (cele i założenia projektu, działania podjęte dotychczas i planowane na przyszłość), *informacje ogólne na temat energii alternatywnej i jej różnorodnych form*, *prace uczniów* (prezentacja zdjęć z modelami przestrzennymi i prezentacje multimedialne), *galeria zdjęć* z wycieczek ekologicznych i pobyków u naszych partnerów.

W ramach zajęć biologii uczniowie wykonywali prace przestrzenne – modele elektrowni wodnych, wiatrowych, geotermalnych, jak również plakaty propagujące energię alternatywną i referaty na ten temat. Uczniowie klas trzecich, w ramach zajęć języka angielskiego i biologii, przy współpracy nauczycieli tych przedmiotów, wykonali prezentacje multimedialne w języku polskim i angielskim, które ukazują wiedzę uczniów na temat energii alternatywnej, jak również ich umiejętności językowe i znajomość słownictwa z tego zakresu.

W szkole powstały specjalne gabloty upowszechniające wiedzę na temat ener-

gii alternatywnej i prezentujące prace uczniów. Jednym z finalnych produktów naszego projektu był 4-języczny słownik z terminami dotyczącymi ekologii i energii alternatywnej, wydany w formie drukowanej, jak również w postaci programu komputerowego i aplikacji internetowej umieszczonej na witrynie www.e-alternatywa.prv.pl. Słownik zawiera ponad dwieście słów przetłumaczonych na 4 języki (niemiecki, polski, włoski, angielski).

Bardzo ważnym elementem naszego projektu były wycieczki ekologiczne. W ciągu trzyletniego okresu realizacji projektu uczniowie naszego gimnazjum zwiedzili: elektrownię szczytowo-pompową w Żydowie, nowoczesną oczyszczalnię ścieków w Polanowie, farmę wiatrową w Cisowie, elektrownię wodną w Borowie, elektrownię wodną w Niedalinie, plantację wierzby energetycznej, składowisko odpadów w Sianowie z systemem odzysku biogazu, elektrownie wodne w Krzynie i Gałąźni Wielkiej.

W celu lepszego zgłębienia tematyki projektu nasze gimnazjum nawiązało współpracę z przedsiębiorstwami działającymi na rzecz ochrony środowiska w naszym regionie, między innymi z Centrum Edukacji Ekologicznej w Koszalinie, gdzie odbyły się zajęcia dla uczniów przybliżające problematykę pozyskiwania energii z biomasy, z Koszalińskimi Elektrowniami Wodnymi oraz Elektrowniami Wodnymi Słupsk Sp. z o.o., gdzie uczniowie uczestniczyli w projekcji filmu o elektrowniach wodnych.

Wiele ciekawych doświadczeń przynosiły wizyty robocze w krajach partnerskich. Nasze gimnazjum dwukrotnie gościło przyjaciół z Włoch i Niemiec, natomiast nauczyciele i uczniowie naszej szkoły mieli możliwość zwiedzenia i poznania Lecce wraz z regionem Salento, jak również Schlieben, skąd pochodzi nasz koordynator projektu. Wizyty te przyczyniły się do zmniejszenia barier interkulturowych, jak również pozwoliły zrozumieć młodym ludziom potrzebę zjednoczenia Europy. ■



Gdzie szukać funduszy dla oświaty?

Andrzej Smoliński

specjalista ds. projektów europejskich, CDiDN w Szczecinie

Jak przejść drogę od pomysłu, przez tworzenie i realizację projektu? Jak go rozliczyć i zamknąć? Jak sprawić, aby każda zrealizowana inicjatywa dawała nowe umiejętności, satysfakcję i powodowała chęć podejmowania kolejnych działań?

Oddajemy do Państwa rąk tekst będący zapowiedzią szeregu artykułów odnoszących się do problematyki finansowania zewnętrznego oświaty. Celem cyklu jest jak najszersze przedstawienie rozmaitych aspektów działań związanych z decyzją o realizacji swoich zawodowych marzeń drogą „projektową”. Spróbujemy przyjrzeć się głębiej różnym możliwościom finansowania pomysłów i niuansom związanym z formalną stroną ich realizacji. Formuła cyklu ma pozwolić na aktywny udział czytelników w jego tworzeniu. Zapraszam do dyskusji.

Wcielenie w życie nawet najlepszych pomysłów nie jest proste. Spotyka się z różnymi problemami. Jeśli takie pomysły są dodatkowo współfinansowane z środków prywatnych, państwowych, europejskich, rodzi się pytanie: jak dobrze przygotować pomysł i sprawnie koordynować jego realizację, aby później rzetelnie się rozliczyć przed donatorem? Aby na nie odpowiedzieć, musimy zdać sobie sprawę, że składa się na nie szereg kolejnych zagadnień. W kolejnych artykułach cyklu będziemy odpowiadać zatem na następujące pytania:

- Kto dofinansowuje oświatę i gdzie szukać pieniędzy na nasze pomysły?
- Kto będzie realizował projekt (aspekty formalne i prawne dotyczące wnioskodawcy)?
- Dlaczego chcemy realizować projekt (uświadczenie problemów, potrzeby zmiany, sposobu interwencji)?
- Co chcemy zrobić i w jakim celu (określenie celu nadrzędnego naszego działania, celów bezpośrednich, wzięcie pod uwagę celów donatora)?

- Do kogo adresowane są działania zawarte w projekcie (zdefiniowanie odbiorców, ich stosunku do pomysłu, określenie, skąd będzie czerpana wiedza o naszym działaniu i pozyskamy uczestników i partnerów projektu)?
- Ile będzie trwała realizacja naszego projektu?
- Ile będzie kosztował?
- W jaki sposób będzie monitorowany i ewaluowany (określenie wskaźników projektu i sposobów ich weryfikacji, sposobów nadzoru realizacji i podsumowania)?

Kolejność pytań nie jest przypadkowa. Osoby, które kiedykolwiek realizowały projekt, wiedzą, że w takim porządku pojawiają się podczas realizacji projektu.

Na początku mamy chęć działania i pomysł, który chcemy wcielić w życie. Chcemy, aby było to zrealizowane jak najlepiej, aby nasze działanie miało dobrą **jakość**. Wiemy, że będzie **czasochłonne** i będzie pociągało za sobą określone **koszty**. W tym miejscu warto sobie uświadomić, że **jakość – czas – koszt** to trzy determinanty naszego projektu, które mają na siebie wpływ.

Przed rozpoczęciem realizacji naszych marzeń zastanówmy się, kto może nam pomóc. Z jednej strony będą to potencjalni partnerzy (specjaliści na przykład z Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli), z drugiej donatorzy, do których możemy się zwrócić o sfinansowanie całości lub części kosztów naszego pomysłu. W Polsce jest wiele źródeł finansowania zewnętrznego oświaty. Jednym z nich są konkursy grantowe, które są sposobem dystrybuowania środków publicznych i prywatnych. Istnieje duża liczba instytucji, która się tym zajmuje. Każda z nich ogłasza konkurs ma określone cele, które bardzo często wynikają z jej misji działania. Dlatego w momencie poszukiwania środków na realizację naszego przedsięwzięcia warto się zapoznać nie tylko z regulaminem

konkursu, ale także ze statutem donatora, do którego chcemy składać aplikację. Możemy również przejrzeć inne dokumenty i strony www, pozwalające zorientować się, czy dany grantodawca nie ma innych celów, które nie są wyrażane wprost a wynikają z jego specyficznego charakteru działania.

Institucje, które mogą wspomóc finansowanie przedsięwzięć edukacyjnych. Prezentowane opisy to skróty tekstu zawartego na ich stronach www.

- **Fundacja Nowoczesna Polska** – walka z cyfrowym wykluczeniem, umiejętność korzystania z komputera i Internetu, sprzęt multimedialny, komputery, nowoczesne oprogramowanie, szkolenia informatyczne. Realizowane programy: „Wolne podręczniki”, „Dam radę”. <http://www.nowoczesnapolska.org.pl/>
- **Fundacja Edukacja dla Demokracji** – krzewienie wiedzy o demokracji i gospodarce wolnorynkowej oraz umiejętności działania obywatelskiego w państwie demokratycznym. Zadaniem Fundacji jest udzielanie pomocy w tej dziedzinie nauczycielom, wychowawcom, działaczom organizacji pozarządowych, związkowych, młodzieżowych i samorządowych. Projekty dotyczące budowy społeczeństwa obywatelskiego, wizyty studyjne. Realizowane programy: „Przemiany w Regionie – RITA”, „Polsko-Kanadyjska Współpraca” i „Edukacja Rozwojowa”. <http://www.edudemo.org.pl/pl1/index.php>
- **Fundacja im. Stefana Batorego** – działa na rzecz rozwoju demokracji i społeczeństwa obywatelskiego, społeczeństwa ludzi świadomych swoich praw i obowiązków, angażujących się w sprawy swojej społeczności lokalnej, swojego kraju i społeczności międzynarodowej. Realizowane programy: „Wschód – Wschód”, „Dla Tolerancji”, „Inicjatywy Obywatelskie w Europie Wschodniej”. <http://www.batory.org.pl/>
- **Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności** – działa na rzecz umacniania społeczeństwa obywatelskiego, demokracji i gospodarki rynkowej w Polsce, w tym wyrównywania szans rozwoju indywidualnego i społecznego, a jednocześnie wspiera procesy transformacji w innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej.

- Realizowane programy: „English Teaching”, „Równać szanse”, „Przemiany w Regionie – RITA”, „Działaj Lokalnie”, „Przejrzysta Polska”.
<http://www.pafw.pl/>
- **Polska Fundacja Upowszechniania Nauki** – wspiera wykłady i odczyty, studia, konkursy i kursy w zakresie działalności wydawniczej, filmowej, audiowizualnej.
<http://pfun.pan.pl/>
 - **Fundacja Jolanty Kwaśniewskiej „Porozumienie Bez Barier”** – celem jest wsparcie finansowe, rzeczowe, organizacyjne, naukowe, wychowawcze; dofinansowanie szkoleń, sympozjów, zebrań naukowych; wsparcie działań związanych z usuwaniem barier dla niepełnosprawnych.
<http://www.j.kwasniewska.aid.org.pl/main.html>
 - **Fundacja Dobroczynności ATLAS** – zajmuje się wsparciem rzeczowym i finansowym dla dzieci pokrzywdzonych przez los oraz organizacją konwojów humanitarnych dla Polaków na Wschodzie.
<http://www.atlas.com.pl/fundacja/>
 - **Fundusz Wspierania Oświaty** – instytucja nastawiona na bezpłatne wdrażanie w szkolnictwie nowoczesnych technologii teleinformatycznych. Jej głównym celem jest przekazanie szkołom bezpłatnych programów oraz sprzętu komputerowego przydatnych w ich codziennym funkcjonowaniu. System „Bliżej Szkoły” to projekt wprowadzający do szkół pakiety bezpłatnych programów komputerowych do wspomagania pracy placówek oświatowych.
<http://blizej-szkoly.pl/>
 - **Fundacja Wspomagania Wsi** – misją fundacji jest wspieranie inicjatyw gospodarczych, społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi i małych miast oraz inicjatyw związanych z poprawą infrastruktury technicznej obszarów wiejskich.
<http://www.fww.org.pl/>
 - **Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży** – celem jej działalności jest wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży oraz pomoc w formowaniu się pokolenia odpowiedzialnych, twórczych ludzi, aktywnie kształtujących własne życie i środowisko lokalne.
<http://www.pcyf.org.pl/>
 - **Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej** – celem fundacji jest udzielanie finansowego wsparcia przedsięwzięciom stanowiącym przedmiot obopólnego zainteresowania Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Federalnej Niemiec. Wspiera współpracę instytucji, działania krzewiące język i kulturę, projekty edukacyjne, kontakty gospodarcze.
<http://www.fwppn.org.pl/>
 - **Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga** – wspiera działania na rzecz dobra publicznego w zakresie edukacji, kultury i sztuki, ochrony zdrowia i opieki społecznej.
<http://www.citibank.pl/poland/kronenberg/polish/index.htm>
 - **Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce** – prowadzi działania w zakresie sześciu obszarów programowych: rozwój społeczności lokalnych, aktywność młodzieży, aktywność osób starszych, społeczne zaangażowanie biznesu, przedsiębiorczość społeczna, filantropia indywidualna.
<http://www.filantropia.org.pl/>
 - **Fundacja Grupy TP** – dofinansowanie działań z zakresu wyrównywania szans w dostępie do nowoczesnej edukacji, pomocy dzieciom niepełnosprawnym, ochrony zdrowia; budowy społeczeństwa informacyjnego.
<http://www.fundacja grupy tp.pl/>
 - **Fundacja PZU** – wspiera działania z zakresu edukacji, pomocy społecznej, kultury i sztuki, ochrony zdrowia.
<http://www.fundacja.pzu.pl/>
 - **Fundacja Współpracy Polsko-Ukraińskiej PAUCI**
<http://www.pauci.org.pl/>
 - **Fundacja Młodzieżowej Przedsiębiorczości** – celem fundacji jest przygotowanie dzieci i młodzieży do życia w warunkach gospodarki rynkowej i społeczeństwa obywatelskim, umożliwienie zdobycia wiedzy i praktycznych umiejętności ułatwiających realizację planów zawodowych.
<http://www.junior.org.pl/>
 - **Narodowy Bank Polski** – organizacja programu edukacji ekonomicznej.
<http://www.nbp.pl/>
 - **Kuratorium Oświaty w Szczecinie** – granty dla oświaty.
<http://www.xoops.kuratorium.szczecin.pl/>
 - **Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego** – konkursy grantowe na zadania współfinansowane z budżetu województwa. Konkursy są realizowane przez Wydział Kultury, Edukacji i Turystyki UM.
<http://www.um-zachodniopomorskie.pl/>
 - **Fundacja Episkopatu Polski Dzieło Trzeciego Tysiąclecia** – programy stypendialne wspierające rozwój dzieci najuboższych.
<http://www.dzielo.pl/index.php>
 - **Fundacja Wspólna Droga** – celem jej jest niesienie pomocy osobom i instytucjom w zakresie opieki społecznej, ochrony zdrowia, rehabilitacji, oświaty i wychowania oraz upowszechnianie wiedzy o możliwościach korzystania z takiej pomocy.
<http://www.wspolnadroga.pl/>
 - **Fundacja im. Jana Kantego Steczkowskiego** – wspieranie inicjatyw oświatowych, stypendiów, inicjatyw naukowo-badawczych oraz dofinansowanie nagród dla młodzieży planującej karierę w obszarze aktywności gospodarczej i własnej przedsiębiorczości.
<http://www.fundacja steczковского.pl/>
 - **Fundacja Magis** – wspieranie działań edukacyjnych i doskonalenia zawodowego nauczycieli.
<http://www.fundacja magis.org.pl/>
 - **Stowarzyszenie Parafiada** – dofinansowanie w ramach realizacji programów „Moja mała ojczyzna”, „Patriotyzm z pokolenia na pokolenie”, „Poza-szkolne zajęcia sportowo-rekreacyjne”.
<http://www.parafiada.pl/>
 - **Fundacja Rozwoju Dzieci im. A. Komeńskiego** – celem jej jest tworzenie optymalnych warunków rozwoju emocjonalnego, fizycznego, poznawczego i społecznego dzieci przez partnerską współpracę z rodzicami, nauczycielami i samorządami lokalnymi. Zapewnianie równego startu życiowego wszystkim dzieciom w wieku do 10 lat.
<http://www.frd.org.pl/>
 - **Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego** – dofinansowanie projektów realizujących cele wyznaczonych obszarów priorytetowych.
<http://www.eog.gov.pl/>
 - **Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007–2013 (Europejski Fundusz Społeczny)**; Komponent Regionalny – Priorytet IX „Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach”, Komponent Centralny – Priorytet III „Wysoka jakość systemu oświaty”.
<http://pokl.wup.pl/>, <http://www.fundusze-ue.menis.gov.pl/page/pl/>, <http://www.efs.gov.pl/>

NOWE AKTY PRAWNE

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2007 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych (Dz. U. nr 179, poz. 1273).

Określa ono warunki i tryb przeprowadzania przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne egzaminów eksternistycznych, w tym warunki oceniania. Ustala wysokość opłat pobieranych za te egzaminy z poszczególnych zajęć edukacyjnych oraz warunki wynagradzania egzaminatorów.

Pierwsza sesja egzaminacyjna jesienią z zakresu szkoły podstawowej dla dorosłych, gimnazjum dla dorosłych i liceum ogólnokształcącego dla dorosłych odbędzie się w dniach 3–31 grudnia 2007 r. z zakresu:

- język polski oraz historia i społeczeństwo (szkoła podstawowa dla dorosłych),
- język polski, historia oraz wiedza o społeczeństwie (gimnazjum i liceum ogólnokształcące dla dorosłych).

Osoby przystępujące do egzaminu składają do OKE w terminie do 20 października 2007 r. niezbędne dokumenty a do 15 listopada 2007 r. dowód wniesienia opłaty za egzamin.

Istniejące dotychczas państwowe komisje egzaminacyjne powołane przez kuratora oświaty przeprowadzają do 30 czerwca 2008 r. egzaminy eksternistyczne z zakresu szkoły podstawowej, gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych dla osób, które rozpoczęły zdawanie tych egzaminów przed 24 maja 2007 r.

Egzaminy z zakresu szkoły ponadpodstawowej dla osób, które rozpoczęły zdawanie tych egzaminów nie później niż w wiosennej sesji egzaminacyjnej w roku 2007, przeprowadza się od 1 października do 31 grudnia 2007 r.

Nowe rozporządzenie nie przewiduje przedłużania terminu składania egzaminów eksternistycznych z zakresu szkół poprzedniego ustroju szkolnego ani przeprowadzania egzaminów z zakresu szkół zawodowych i liceów profilowanych.

2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 września 2007 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzenia egzaminów eksternistycznych (Dz. U. nr 184, poz. 1309).

Określa ono:

- 1) warunki i tryb przeprowadzania egzaminów eksternistycznych, w tym warunki oceniania;

- 2) wysokość opłat pobieranych za egzaminy eksternistyczne z poszczególnych zajęć edukacyjnych;

- 3) warunki wynagradzania egzaminatorów.

Do egzaminów eksternistycznych z zakresu sześciolletniej szkoły podstawowej dla dorosłych może przystąpić osoba, która tej szkoły nie ukończyła, lub osoba, która ukończyła klasę programowo niższą niż klasa VI ośmioletniej szkoły podstawowej. Do egzaminów eksternistycznych z zakresu gimnazjum dla dorosłych może przystąpić osoba, która ukończyła sześciolletnią szkołę podstawową albo klasę VI lub VII ośmioletniej szkoły podstawowej. Do egzaminów eksternistycznych z zakresu liceum ogólnokształcącego dla dorosłych może przystąpić osoba, która ukończyła gimnazjum lub ośmioletnią szkołę podstawową.

§3.1. Egzaminy eksternistyczne przeprowadza się dwa razy w ciągu roku:

- 1) w zimowej sesji egzaminacyjnej – w okresie od 1 do ostatniego dnia lutego;
- 2) w jesiennej sesji egzaminacyjnej – w okresie 1–31 października.

2. Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, zwanej dalej „Komisją Centralną”, nie później niż na 15 dni przed terminem rozpoczęcia sesji egzaminacyjnej, o którym mowa w ust. 1, ogłasza harmonogram przeprowadzania egzaminów eksternistycznych w danej sesji. Harmonogram jest ogłaszany na stronie internetowej Komisji Centralnej i stronach internetowych okręgowych komisji egzaminacyjnych, zwanych dalej „komisjami okręgowymi”.

3. Egzamin eksternistyczny z danych zajęć edukacyjnych jest przeprowadzany w tym samym terminie w całym kraju.

4. Dyrektor komisji okręgowej, nie później niż na 15 dni przed terminem rozpoczęcia sesji egzaminacyjnej, zamieszcza na stronie internetowej komisji okręgowej informację o miejscach, w których przeprowadza się egzaminy eksternistyczne z poszczególnych zajęć edukacyjnych w danej sesji.

5. Dyrektor Komisji Centralnej, nie później niż na 15 dni przed terminem rozpoczęcia sesji egzaminacyjnej, zamieszcza na stronie internetowej Komisji Centralnej informację o materiałach i przyborach pomocniczych, z których mogą korzystać osoby zdające egzaminy

eksternistyczne z poszczególnych zajęć edukacyjnych.

Standardy wymagań będące podstawą przeprowadzania przez OKE egzaminów eksternistycznych w szkole podstawowej dla dorosłych zawiera załącznik nr 1, w gimnazjum dla dorosłych załącznik nr 2, w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych załącznik nr 3.

ZAKTUALIZOWANE

1. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty (Dz. U. nr 181, poz. 1292).

Nowelizacja ta doprecyzowuje określenie oddziału integracyjnego i dwujęzycznego oraz szkoły integracyjnej i dwujęzycznej. Do zadań własnych gmin dodaje prowadzenie innych form wychowania przedszkolnego, które mogą uzupełniać sieć publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych o te właśnie formy. Mogą być one organizowane dla dzieci w wieku 3–5 lat, w miejscu możliwie najbliższym miejsca zamieszkania tych dzieci. Rodzaje tych form, warunki ich tworzenia i organizowania oraz sposób działania zostaną określone w stosownym rozporządzeniu MEN. Formy te mogą także prowadzić osoby prawne i fizyczne na podstawie zezwolenia gminy właściwej ze względu na miejsce prowadzenia tych form. Ustawa precyzuje także sposób finansowania przez gminy form publicznych i niepublicznych wychowania przedszkolnego prowadzonego przez osoby prawne lub fizyczne.

Dzieci, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola lub szkoły obejmuje się indywidualnym obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym na podstawie stosownej opinii wydanej przez zespoły orzekające działające w PPP, w tym w poradniach specjalistycznych.

Istniejące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, tj. 1 stycznia 2008 r., szkoły z oddziałami dwujęzycznymi oraz szkoły integracyjne, które nie spełniają warunków określonych w niniejszej ustawie, mogą funkcjonować jako odpowiednio szkoły z oddziałami dwujęzycznymi lub szkoły integracyjne do roku szkolnego 2008/2009 włącznie.

Zbigniew Oleszczuk

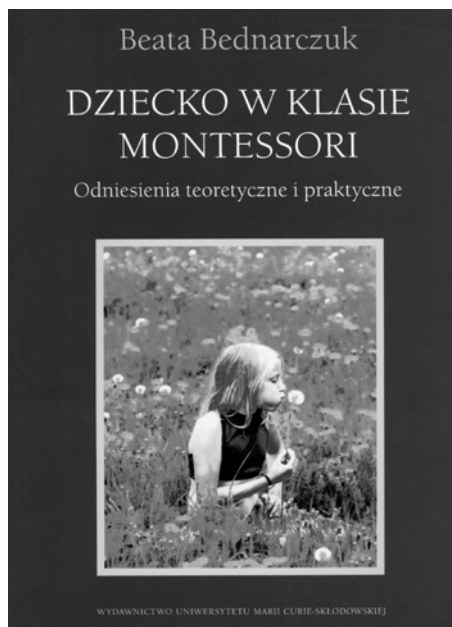
Z-ca dyrektora Wydz. Nadzoru Pedagogicznego KO

BEDNARCZUK, Beata

Dziecko w klasie Montessori : odniesienia teoretyczne i praktyczne / Beata Bednarczuk. – Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2007. – 124 s.

Sygn.: 162812, 162813 C

Na początku XX wieku na bazie osobistych doświadczeń i obserwacji Maria Montessori wykreowała oryginalne, teorio-poznawcze podstawy pracy pedagogicznej z dzieckiem. Opracowała metodę zindywidualizowanego kształcenia, które do dnia dzisiejszego stanowi jedną z alternatywnych form edukacji dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. W niniejszej publikacji zarysowane zostały poglądy pedagogiczne Marii Montessori, podjęto również próbę spojrzenia na to, co dzieje się w klasie prowadzonej zgodnie z założeniami włoskiej badaczki.



Prezentowana praca może stanowić inspirację do pedagogów, którzy szukają wzorców edukacji otwartej czy aktywnej. Można ją także wpisać w nurt analiz i interpretacji idei integracji kształcenia, dotyczy bowiem modelu działań dydaktyczno-wychowawczych skoncentrowanych na dziecku. Z kolei skierowanie uwagi na wybrane aspekty pracy uczniów przemawia za tym, aby po książkę sięgnęli rodzice. Publikacja adresowana jest również do studentów kierunków nauczycielskich, kształtujących poglądy na rolę i zadania placówek edukacyjnych.

BAUM, Heike

Chodźcie, pobawimy się! : gry i zabawy na powietrzu i w pomieszczeniu /

Nowości wydawnicze

rekomendują

Regina Czekala

kierownik Wydziału Udostępniania Zbiorów CDiDN WBP w Szczecinie

Halina Kwiatkowska

nauczyciel bibliotekarz, Wydział Udostępniania Zbiorów CDiDN WBP w Szczecinie

Heike Baum. – Kielce: „Jedność”, cop. 2007. – 173 s.

Sygn.: 162797, 162798 C

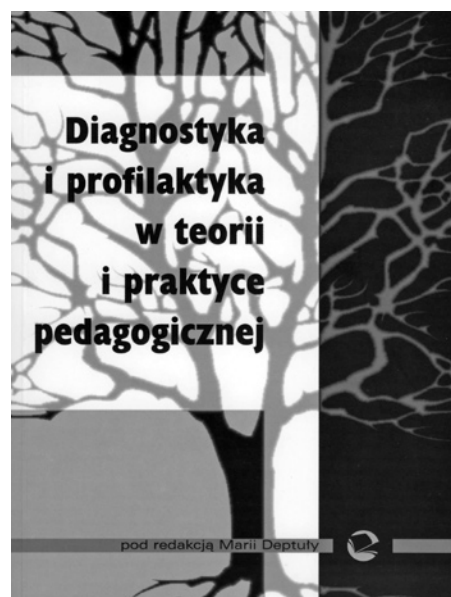
Zabawy w domu i na powietrzu, a także spokojne zabawy ruchowe z pewnością pozwolą dzieciom wyciszyć się i odprężyć. Zabawy na deszczową pogodę i w ciemnościach rozwijają koncentrację i kreatywność. Doświadczona autorka, Heike Baum, zebrała tutaj propozycje zabaw w czternastu kręgach tematycznych.

Książka jest cenną pomocą dla wszystkich tych, którzy poprzez zabawę chcą otwierać dzieciom drogę do przejmowania odpowiedzialności za siebie oraz ułatwić im kontakty z rówieśnikami.

DIAGNOSTYKA

Diagnostyka i profilaktyka w teorii i praktyce pedagogicznej / pod red. Marii Deptuły. – Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2006. – 420 s.

Sygn.: 162799, 162800, 162801 C



Trzecia praca z serii poświęconej problemom diagnostyki pedagogicznej i profilaktyki, której celem jest systematyzacja wiedzy. Prezentacja nowych roz-

wizań i wyników badań oraz doświadczeń praktycznych, składa się z trzech części. Część pierwsza poświęcona jest diagnostyce pedagogicznej, druga profilaktyce dotyczącej całej populacji dzieci i młodzieży, a trzecia profilaktyce adresowanej do grup ryzyka.

Część dotyczącą diagnostyki otwiera przeglądowy artykuł ukazujący jednostkę, rodzinę i środowisko lokalne jako tradycyjny przedmiot badań pedagogiki społecznej.



ERKERT, Andrea

Lekcje już się skończyły : gry i zabawy pozalekcyjne dla dzieci w wieku 7-13 lat / Andrea Erkert. – Kielce: „Jedność”, cop. 2007. – 119 s.

Sygn.: 162825, 162826 C

Całodzienne przebywanie z dziećmi stwarza okazję do różnorodnych zabaw i gier, wspierających rozwój. Jakie aktywności mają tutaj centralne znaczenie? Przede wszystkim należą do nich pomysły, które pomagają dzieciom odnaleźć się w grupie. Istotne są również takie, które opierają się na dziecięcej potrzebie ruchu i kreatywności.

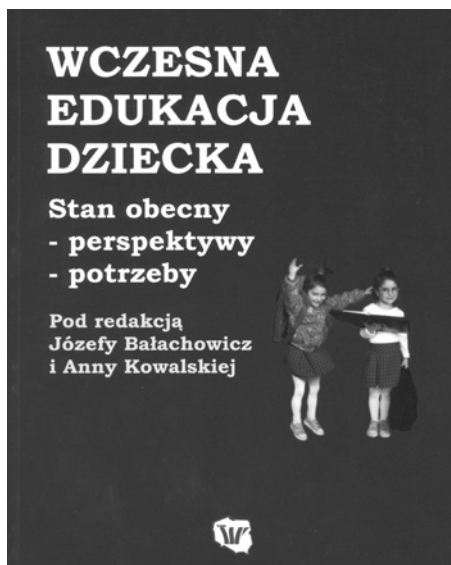
W niniejszej książce znajdziecie Państwo propozycje zabaw, które są niezbędne w całodziennej opiece nad dziećmi.

WCZESNA

Wczesna edukacja dziecka : stan obecny, perspektywy, potrzeby / pod red. Józefy Bałachowicz i Anny Kowalskiej. – Warszawa: Wydawnictwo WSP TWP, 2006. – 142 s.

Sygn.: 162887, 162888 C

Edukacja młodego człowieka stanowi przedmiot troski rodziców, nauczycieli, władz oświatowych i całego społeczeństwa. Związek szans życiowych człowieka z poziomem jego edukacji jest powszechnie znany. O jakości życia i miejscu jednostki w strukturze społecznej decyduje wykształcenie, a szczególnie umiejętność ciągłego uczenia się, aktywność i zdolności twórczej adaptacji. Zrozu-



miały są więc starania o doskonalenie edukacji, podnoszenie jakości wychowania i kształcenia dziecka.

Współczesne paradygmaty edukacyjne podkreślają potrzebę organizowania instytucjonalnego wychowania ze względu na potrzeby życiowe i aspiracje jednostek i grup społecznych. Współczesna edukacja powinna być nastawiona na przygotowanie młodego człowieka do całościowego uczenia się, uczestnictwa obywatelskiego, do myślenia globalnego i identyfikacji ze światem jako całością, adaptowania się do nieprzewidywalnej przyszłości, rozwijania własnej tożsamości i odpowiedzialnych działań.

WRÓBEL, Alina

Wychowanie a manipulacja/ Alina Wróbel. – Kraków : „Impuls”, 2006. – 186 s.

Sygn.: 162244, 162243 C

Niniejsza praca wpisuje się w refleksję nad teoretycznymi podstawami współczesnej pedagogiki. Podejmuje próbę udzielenia odpowiedzi na pytania o istotę wychowania, jego związek z praktyką pedagogiczną oraz o jego podstawy filozoficzne oraz teoretyczne uzasadnienia.



Prowadzone w tej pracy rozważania lokują się w obszarze pedagogiki humanistycznej, której istotą jest podkreślenie znaczenia fenomenu duchowości, rozumianego jako „uczłowieczenie jednostki ludzkiej”. W tym kontekście przedmiotem badań pedagogicznych staje się rozumienie życia ludzkiego w aspekcie wychowania i kształcenia, a hermeneutykę traktuje się jako sposób uprawiania pedagogiki.

ZIMMER, Renate

Dzieci potrzebują wiary w siebie : zabawy ruchowe, które czynią mądrymi



i silnymi / Renate Zimmer. – Kielce : „Jedność”, cop. 2007. – 118 s.

Sygn.: 162808, 162809 C

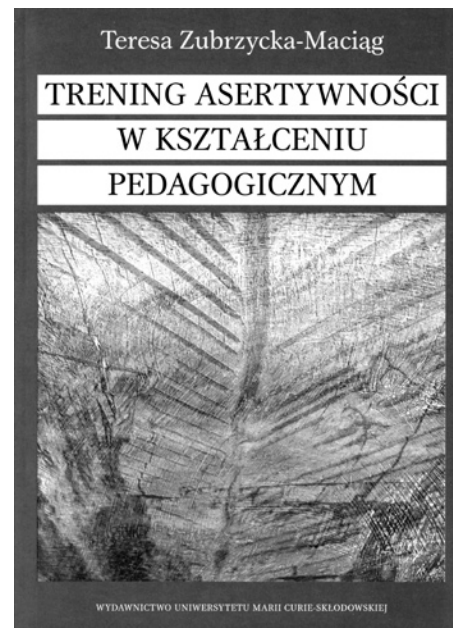
Fundament dla zdrowej wiary w siebie kładziony jest w pierwszych latach życia. Dzieci, które wszystkimi zmysłami mogą badać świat wokół, doświadczają siebie jako osoby samodzielne i kompetentne. Zabawy ruchowe są do tego idealnym środkiem. Najciekawsze z nich przedstawione zostały w tej książce przez doświadczoną pedagog.

Opisane są tu kluczowe sytuacje, które mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju dziecka; pozwalają ćwiczyć jego aktywność, samodzielne działanie, a także doświadczenie tego, że ma ono wpływ na otoczenie i w ten sposób może zdobywać wiarę we własne siły.

ZUBRZYCKA-MACIĄG, Teresa

Trening asertywności w kształceniu pedagogicznym / Teresa Zubrzycka-Maciąg. – Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2007. – 167 s.

Sygn.: 162883, 162884 C



Zamieszczony w pracy, empirycznie zweryfikowany program rozwijania asertywności stanowi propozycję metodyczną dla osób zajmujących się przygotowaniem studentów do pracy pedagogicznej, a także podnoszeniem kwalifikacji zawodowych nauczycieli i wychowawców. Książka adresowana jest również do tych wszystkich osób, które pragną rozszerzyć swą wiedzę oraz doskonalić umiejętności psychospołeczne w zakresie asertywności.

NIEODPŁATNE FORMY DOSKONALENIA

Zapraszamy Państwa do udziału w bezpłatnych formach doskonalenia zaplanowanych do realizacji w listopadzie, organizowanych w siedzibie CDiDN w Szczecinie oraz w Ośrodkach Aktywności Oświatowej w Choszcznie, Gryficach, Łobzie, Myśliborzu, Stargardzie Szczecińskim, Świnoujściu i Wałczu.

Wszystkie szkolenia dla kadry kierowniczej rozpoczynają się o godzinie 10.00, a dla nauczycieli o godzinie 14.00. Prosimy o wcześniejsze potwierdzenie udziału w formach bezpośrednio w siedzibach poszczególnych ośrodków.

Formy doskonalenia dla kadry kierowniczej

Choszczno

- 13 listopada 2007
Procedury zarządzania w sytuacjach kryzysowych w środowisku szkolnym
Jolanta Krocak
- 27 listopada 2007
Kompetencje i zadania dyrektora w świetle prawa
Ryszard Ławicki
- Gryfice
- 6 listopada 2007
Komunikacja w radzie pedagogicznej
Edyta Szumocka
- 20 listopada 2007
Zarządzanie pracą własną dyrektora
Jolanta Zorga-Pieńkos
- Łobez
- 20 listopada 2007
Kryterialne ocenianie pracy nauczyciela i dyrektora szkoły
Małgorzata Durczak
- Myślibórz
- 6 listopada 2007
Wykorzystanie wniosków z realizacji zadań dyrektora szkoły/placówki oświatowej w projektowaniu pracy szkoły
Wiesław Chyłek
- Stargard Szczeciński
- 13 listopada 2007
Komunikacja w radzie pedagogicznej
Edyta Szumocka
- 20 listopada 2007
Psychologiczne strategie radzenia sobie z kryzysem w szkole
Jolanta Mizgalska
- Szczecin
- 22 listopada 2007

Psychologiczne strategie radzenia sobie z kryzysem w szkole
Jolanta Mizgalska

- 28 listopada 2007
Działalność diagnostyczno-oceniająca w szkole/placówce oświatowej
Małgorzata Durczak
- Świnoujście
- 6 listopada 2007
Psychologiczne strategie radzenia sobie z kryzysem w szkole
Jolanta Mizgalska
- 20 listopada 2007
Procedury zarządzania w sytuacjach kryzysowych w środowisku szkolnym
Jolanta Krocak
- Wałcz
- 21 listopada 2007
Wykorzystanie wniosków z realizacji zadań dyrektora szkoły/placówki oświatowej w projektowaniu pracy szkoły
Wiesław Chyłek

Formy doskonalenia dla nauczycieli

Choszczno

- 6 listopada 2007
Motywacyjna i wychowawcza funkcja oceniania kształtującego
Iwona Wawrzyniak
- 13 listopada 2007
Kary i nagrody w wychowaniu
Elżbieta Tylewska
- 20 listopada 2007
Motywacja – źródłem sukcesów na lekcjach matematyki
Ewa Wika
- Gryfice
- 13 listopada 2007
Motywacja – źródłem sukcesów na lekcjach matematyki
Ewa Wika
- 20 listopada 2007
Różnorodność potrzeb edukacyjnych w klasie/grupie integracyjnej i sposoby ich zabezpieczenia
Krystyna Kondarewicz
- 27 listopada 2007
Kary i nagrody w wychowaniu
Elżbieta Tylewska
- Łobez
- 6 listopada 2007
Metoda projektu w edukacji regionalnej
Gabriela Helińska
- 13 listopada 2007
Integrowanie zespołu klasowego profilaktyką odrzucenia i alienacji
Izabela Zajązkowska
- 20 listopada 2007
Motywacyjna i wychowawcza funkcja oceniania kształtującego
Iwona Wawrzyniak
- 27 listopada 2007
Prowadzenie w szkole/placówce oświatowej badań zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 15 grudnia 2006 r.
Mirosław Krężel
- Myślibórz
- 6 listopada 2007
Jak diagnozować gotowość do nauki, czyli diagnoza ucznia rozpoczynającego naukę w klasie pierwszej
Maria Twardowska
- 13 listopada 2007
Prowadzenie w szkole/placówce oświatowej badań zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 15 grudnia 2006 r.
Mirosław Krężel
- 20 listopada 2007
Motywacja – źródłem sukcesów na lekcjach przedmiotów przyrodniczych
Zdzisław Nowak
- 27 listopada 2007
Integrowanie zespołu klasowego profilaktyką odrzucenia i alienacji
Izabela Zajązkowska
- Stargard Szczeciński
- 6 listopada 2007
Czytanie na lekcji matematyki
Grażyna Kowalewska
- 13 listopada 2007
Motywacja – źródłem sukcesów na lekcjach przedmiotów przyrodniczych
Zdzisław Nowak
- 20 listopada 2007
Metoda projektu w edukacji regionalnej
Gabriela Helińska
- 27 listopada 2007
Metody pracy z lekturą szkolną
Mirosława Piaskowska-Majzel
- Szczecin
- 5 listopada 2007
Integrowanie zespołu klasowego profilaktyką odrzucenia i alienacji
Izabela Zajązkowska
- 6 listopada 2007
Motywowanie uczniów klas młodszych do uczenia się
Ewa Mrówka
- 13 listopada
Motywowanie uczniów klas młodszych do uczenia się
Ewa Mrówka

- 8 listopada 2007
Przygotowanie uczniów do egzaminu zawodowego
Andrzej Zych
- 13 listopada 2007
Czytanie na lekcji matematyki
Grażyna Kowalewska
- 20 listopada 2007
Tworzenie warunków skutecznego wychowania w klasie, grupie wychowawczej
Elżbieta Tylewska
- 22 listopada 2007
Metody aktywizujące w kształceniu zawodowym – wykorzystanie praktyczne
Andrzej Zych
- 27 listopada 2007
Jak diagnozować gotowość do nauki, czyli diagnoza ucznia rozpoczynającego naukę w klasie pierwszej
Mariusz Gerula
- 27 listopada 2007
Motywacyjna i wychowawcza funkcja oceniania kształtującego
Iwona Wawrzyniak
Świnoujście
- 6 listopada 2007
Kary i nagrody w wychowaniu
Elżbieta Tylewska
- 13 listopada 2007
Metody pracy z lekturą szkolną
Mirosława Piaskowska-Majzel
- 27 listopada 2007
Różnorodność potrzeb edukacyjnych w klasie/grupie integracyjnej i sposoby ich zabezpieczenia
Krystyna Kondarewicz
Wałcz
- 7 listopada 2007
Różnorodność potrzeb edukacyjnych w klasie/grupie integracyjnej i sposoby ich zabezpieczenia
Krystyna Kondarewicz
- 14 listopada 2007
Motywacyjna i wychowawcza funkcja oceniania kształtującego
Iwona Wawrzyniak
- 21 listopada 2007
Rola nauczyciela w przygotowaniu uczniów do egzaminu gimnazjalnego z języka obcego
Iwona Wawrzyniak
- 28 listopada 2007
Metoda projektu w edukacji regionalnej
Gabriela Helińska
Pełna oferta znajduje się w „Informatorze CDiDN o formach doskonalenia w roku szkolnym 2007/2008”.

PAMIĘTAĆ SZCZECIN

Zapraszamy do udziału w już czwartej edycji konkursu „Pamiętać Szczecin”, nad którym od samego początku patronat sprawują Zachodniopomorski Kurator Oświaty oraz Prezydent Miasta Szczecina. Konkurs jest organizowany przy współpracy Książnicy Pomorskiej, Muzeum Narodowego oraz wielu przyjaciół przedsięwzięcia.

W tym roku temat wiodący konkursu brzmi: *Mój dom – moja ulica*. Praca może więc dotyczyć historii nazwy ulicy bądź sąsiada, który pracował na rzecz dzielnicy czy miasta. Można spróbować „dokopać się” do informacji o przeszłości którejs z szczecińskich kamienic – o jej architekturze, okolicznościach powstania, mieszkańcach...

Nie jest jednak wymagane, aby prace dotyczyły wyłącznie tego tematu – można zrealizować każdy pomysł. Temat wiodący jest wyłącznie podpowiedzią dla tych, którzy zastanawiają się, o czym napisać.

Regulamin

1. Celem konkursu jest propagowanie wiedzy o historii Szczecina i jego mieszkańców, od czasów najdawniejszych aż po współczesne, a także ocalenie od zapomnienia wspomnień o naszym mieście. Niezależnie od powyższego przygotowanie prac konkursowych powinno się przyczynić do nawiązania dialogu młodzieży z osobami starszymi na temat przeszłości miasta i związanych z nim ludzi.

2. W konkursie mogą uczestniczyć uczniowie oraz studenci. Ich zadaniem jest, samodzielnie lub zespołowo, opracowanie tekstów konkursowych i przesłanie ich na adres pamietniki@sedina.pl, przy czym pliki tekstowe (np. txt, MS Word, Open Office) wraz ze zdjęciami, pamiątkami i dokumentami należy przesyłać w postaci załączników do e-maili (maks. 3 MB). Podkreśla się, że prace mogą być wykonywane jednoosobowo lub w zespołach, w skład których mogą wchodzić także osoby dorosłe. W szczególności zalecana jest pomoc i opieka osób pełnoletnich (nauczycieli oraz krewnych i znajomych) nad pracą niepełnoletnich uczestników konkursu.

3. Do nadsyłanych prac powinny być załączone: dane osobowe uczestników (imię i nazwisko, adres, szkoła i klasa/uczelnia i kierunek studiów); personalia

autora wspomnień lub osoby udostępniającej materiały; dane opiekuna pracy.

Uwaga! Na wyraźne życzenie wyżej wymienionych osób możliwe jest niepodanie ich danych osobowych do wiadomości publicznej.

4. Przyjmuje się, że nadesłanie pracy na konkurs jest wyrazem zgody uczestników na nieodpłatne publikowanie jej na portalu sedina.pl oraz w materiałach związanych z konkursem.

5. Ostateczny termin nadsyłania prac konkursowych upływa 15 stycznia. Prace nadesłane później będą oceniane w następnej edycji konkursu.

Ocena prac

1. Jurorzy ocenią i przedstawią do nagród prace w następujących kategoriach tematycznych:

- „Opowieści” – spisane przez uczestników konkursu opowieści mieszkańców miasta i ludzi z nim związanych.
- „Nieznane dokumenty” – opracowane przez uczestników konkursu, a sporządzone przez inne osoby, listy, wspomnienia, materiały, które dotychczas nie były publikowane. Uwaga! Konieczne jest posiadanie zgody dysponentów tych dokumentów na publikację.
- „Wtórniaki” – opracowane w celu prezentacji w Internecie materiały wcześniej publikowane. Uwaga! Zwraca się uwagę na konieczność przestrzegania praw autorskich oraz określenie zasad i zakresu opracowania (szczegółowe określenie udziału pracy własnej uczestnika konkursu).

2. Niezależnie od powyższego prace będą oceniane w podziale na grupy wiekowe:

- uczniowie szkół podstawowych
- gimnazjaliści i uczniowie szkół ponadgimnazjalnych
- studenci szkół wyższych.

3. W swojej ocenie jury będzie brało pod uwagę wartość historyczną i oryginalność nadesłanych prac oraz poziom ich opracowania.

4. Prace będą oceniane również przez gości i użytkowników portalu sedina.pl, a ta z nich, którą zainteresuje się najwięcej internautów (pomiar za pomocą „liczby wejść” do dnia obrad jury), otrzyma „Nagrodę publiczności”.

Wojciech Banaszak

sedina.pl, Portal Miłośników Dawnego Szczecina

Temat wiodący następnego numeru

**KSZTAŁCENIE ZAWODOWE
I USTAWICZNE**



Więcej niż nauczać

Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli zaprasza na nowe strony

www.cdidn.edu.pl

Polecamy prasę edukacyjną, publikacje nauczycieli,
inicjatywy edukacyjne, informacje o ofercie szkoleń.

Na bieżąco przedstawiamy oświatowe aktualności
z kraju i województwa.

Uczestnicy III Wojewódzkiej Konferencji Nauczycieli Wychowania Przedszkolnego i Kształcenia Zintegrowanego pod hasłem „Wychowujemy, ucząc” szukali odpowiedzi na pytania: Czy prawdziwe jest przekonanie, że ucząc, nauczyciel równocześnie wychowuje? Czy dochodzi do mechanicznego przeniesienia pewnych dyspozycji dydaktycznych na dyspozycje wychowania? A. Górecka twierdzi, że „oba procesy posiadają własne specyficzne prawidłowości, różnice odnoszą się do różnych sfer osobowości ludzkiej, a ponadto w praktyce posiadają odrębne odpowiedniki”. Nauczanie i wychowanie, jak twierdzi M. Łobocki, „nie stanowią dwóch wyizolowanych procesów oddziaływania, są one powiązane ze sobą, ale każdy z nich rządzi się swą specyfiką i swoimi prawami, które należy uwzględnić, aby proces dydaktyczno-wychowawczy był skuteczny. Jeżeli nauczyciele sobie tego nie uświadamiają – nauczanie nie będzie wychowujące”.

Wychowujemy,
ucząc

TöGethé®
SINCE 1957

PROJEKTY UNIJNE